

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

81'inci Birleşim
14 Mayıs 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'ın, Engelliler Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, İliç maden kazasıyla ilgili sahadaki son duruma ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Sivas Milletvekili Hakan Aksu'nun, 14 Mayıs Eczacılık Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, İYİ Parti Grup Başkan Vekilliğine seçilen ve bugün ilk oturumuna başlayan Turhan Çömez'e Başkanlık Divanı olarak sağlıklı bir faaliyet dönemi dilediklerini ilişkin konuşması
- 2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, tiyatro sanatçılarının kendi mesleklerinin bir sahtecilikle, bir aşağılamayla ya da bir illüzyonla anılmasından son derece rahatsız olduklarına ve yapılanların tiyatroyla özdeşleştirilmemesinin daha iyi olacağına ilişkin konuşması
- 3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın Divana göndermiş olduğu açıklamaya ilişkin konuşması
- 4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması
- 5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, demokratik eylemleri desteklediğine ve Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın talep ettiği belgelerin kendisine okutulacağına ilişkin konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 2.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 3.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 4.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 5.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ın İdil ilçesi Atakent Mahallesi'nde bulunan hastane kavşağında yaşanan kazalara ilişkin açıklaması
- 6.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz'un, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na ilişkin açıklaması
- 7.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Dünya Çiftçiler Günü'ne ve iş cinayetlerine ilişkin açıklaması
- 8.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, 14 Mayıs Eczacılık Günü'ne ilişkin açıklaması
- 9.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Nekbe Eylem Komitesinin çağrısına ilişkin açıklaması
- 10.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 11.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Resmî Gazete'de yayımlanan Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik'te değişiklik yapılmasına dair düzenlemeye ilişkin açıklaması
- 12.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 13.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatiflerinden kredi kullanan esnafra kullandıkları krediler için geriye dönük faiz yükü bildirilmesine ilişkin açıklaması
- 14.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, açıklanan Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması
- 15.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 16.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, açıklanan Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması
- 17.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, 14 Mayıs Eczacılık Günü'ne ilişkin açıklaması
- 18.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na ilişkin açıklaması
- 19.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'ın yaşanan sel felaketiyle yaşam mücadelesi verdiği ilişkin açıklaması

- 20.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, 3600 ek göstergeye sahip olan emekli polislerin bir kısmının ek göstergede öğrenim durumu esas alınması nedeniyle mağdur olduklarına ilişkin açıklaması
- 21.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 22.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Resmî Gazete'de yayımlanan Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik'te değişiklik yapılmasına dair düzenlemeye ilişkin açıklaması
- 23.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 24.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Anneler Günü'ne, 10-14 Mayıs Engelliler Haftası'na ve engellilerin çözülmesi gereken önemli sorunlarına, "Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Politikası" adı altında açıklanan tedbirlere, Yargıtay Başkanı seçilen Ömer Kerkez'e, mülakat uygulaması için yeni bir yönetmelik çıkarıldığına, Filistin'in Birleşmiş Milletler üyeliğine, Ankara Emniyet Müdürlüğünde yaşanan olaylara ve Sinan Ateş dosyasına ilişkin açıklaması
- 25.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Grup Başkan Vekili sıfatıyla yaptığı ilk konuşmaya 13 Mayıs Türk Dil Bayramı'nı kutlayarak başlamak istediğine, Soma faciasının 10'uncu yıl dönümüne, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne, Dünya Eczacılar Günü'ne ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in dün açıkladığı Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması
- 26.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Anneler Günü'ne, Engelliler Haftası'na, Türkçenin resmî dil ilan edilmesinin 747'nci yıl dönümüne, 14 Mayıs Çiftçiler Günü'ne, eğitim çalışanlarına yönelik şiddeti önleyecek yasal ve hukuki düzenlemelerin destekçisi olduklarına ve Öğretmen İbrahim Oktugan'a, Soma maden faciasında Rahmetirahman'a kavuşan 301 madencinin şهادetlerinin yıl dönümüne ve maden kazasında hayatını kaybeden madenci Şenol Zurnalı ile yaralı madenci Savaş Onur'a ilişkin açıklaması
- 27.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na, 14 Mayıs Dünya Eczacılar Günü'ne, Van Cezaevinde intihar eden Reber Soydan'a ve iktidarın cezaevlerine yönelik uyguladığı rejime, Dünya Çiftçiler Günü'ne, maliyet enflasyonuna, açıklanan tasarruf programına, geçen dönem Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eş Başkanı Selçuk Mızraklı'nın neden tutsak olduğuna ve kayyumlara, Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş'un Küba'dan dönerken siyonizmin baskılarıyla işini bırakmak zorunda kalan öğretim üyelerine ve akademisyenlere yaptığı çağrıyla ve bu duyarlılığı barış akademisyenleri için de göstermesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 28.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Dünya Çiftçiler Günü'ne ve Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması
- 29.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Anneler Günü'ne, Türk Dil Bayramı'na, Dünya Çiftçiler Günü'ne, 14 Mayıs Eczacılık Günü'ne, Soma maden faciasının 10'uncu yılında 301 şehit madenci ile Zonguldak'ta maden ocağında meydana gelen çökme sonucu hayatını kaybeden madenciye ve 2023 yılı seçimlerinin 1'inci yılına ilişkin açıklaması
- 30.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, vali ve kaymakamlardan Cumhurbaşkanlığının mevsimlik tarım işçileriyle ilgili genelgesine uymalarını istihdam ettiğine ve Meclis Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a ilişkin açıklaması
- 31.- Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 32.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, açıklanan Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması
- 33.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, 6 Mayıs'ta İslâhiye'de 9 kişinin hayatını kaybettiği kazaya ilişkin açıklaması
- 34.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, ODTÜ Rektörlüğünün öğrencilerin barışçıl talepleri karşısında soruşturma açmasına ilişkin açıklaması
- 35.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 36.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı aranmasını talep etme nedenine ilişkin açıklaması
- 37.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Esnaf Kefaletten kredi kullanan esnaflara bugün gelen mesaja ilişkin açıklaması
- 38.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 39.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, "tasarruf" adı verilen göstermelik pakete ve Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 40.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, 14 Mayıs Eczacılık Günü'ne ve Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 41.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 42.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 43.- Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 44.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 45.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 46.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 47.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Hemşireler Günü'ne, Eczacılar Günü'ne, Dünya Çiftçiler Günü'ne ve tasarruf genelgesine ilişkin açıklaması
- 48.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 49.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 50.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, eczacıların sorunlarına ilişkin açıklaması
- 51.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Eğitim ve Araştırma Hastanesinde muhalif televizyon kanallarının izlenmesinin engellenmesine ilişkin açıklaması
- 52.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, konut satışlarında uygulanan yüzde 10'luk KDV oranının yüzde 1'e düşürülmesinin yerinde olacağına ilişkin açıklaması

- 53.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Van'da dün yaşanan gözüaltılara ilişkin açıklaması
- 54.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Halk TV'de hafta sonu yayınlanan OHAL Komisyonu ve yargıyı şaibe altında bırakan iddialar konusunda AK PARTİ Grup Başkan Vekili Abdulhamit Gül'den bir açıklama beklediğine ilişkin açıklaması
- 55.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Hükümetin kamu harcamalarından hedeflediği tasarrufa ilişkin açıklaması
- 56.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 57.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 58.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, dün açıklanan Kamuda Tasarruf Paketi'ne ve Eczacılar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 59.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, tiyatro ve sinema sanatçısı Ayten Gökçer'in vefatına ve dün gece yayımlanan Resmi Gazete'yle yüz binlerce gencin umudunun bir kere daha yıkıldığına ilişkin açıklaması
- 60.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 61.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, kıyıların kamusal alan olup tüm halka ait olduğuna ilişkin açıklaması
- 62.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, iktidarın deprem bölgesinde verdiği sözlerle ve uygulamalarına ilişkin açıklaması
- 63.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, 27 Nisan 2024'te çıkarılan mevsimlik tarım işçilerine dair Cumhurbaşkanlığı genelgesindeki taahhütlerin uygulamaya geçirilmesini beklediklerine ilişkin açıklaması
- 64.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, açıklanan tasarruf tedbirlerinin hiçbir inandırıcılığının olmadığına ilişkin açıklaması
- 65.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 66.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, kayıp çocuklara ilişkin açıklaması
- 67.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, 14 Mayıs Çiftçiler Günü'ne ve fahiş fiyatların sebebine ilişkin açıklaması
- 68.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'daki depremzedelerin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 69.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük'ün Eflani ilçesindeki tarım alanlarında meydana gelen hasara ilişkin açıklaması
- 70.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, hazırlanan dokuzuncu yargı paketinde "etki ajanlığı" diye bir suçlamanın icat edileceğini duyduklarına ilişkin açıklaması
- 71.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya uygun olup olmadığına ilişkin hazırladığı raporun İç Tüzük'ün 31'inci maddesinin son fıkrasına göre görebilme hakkının olmasına rağmen kendisinden gizlendiğine ve konuyla ilgili Oturum Başkanı Sırrı Süreyya Önder'den talebine ilişkin açıklaması

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, iktidar partisinin muhalefetten gelen önergelerin tamamına "hayır" demesinin psikolojik, sosyal ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi ve yasama faaliyetlerine olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, kamuda israfın boyutlarının araştırılması, diğer yandan bu israfları önlerken hizmetlerin aksamaması adına teknik ve teknolojik anlamda ileri yöntemlerin bulunabilmesi amacıyla 13/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, çiftçilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 14/5/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma saatlerine, 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılmasına ve 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, (2/2078) esas numaralı Çay Kanunu Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/52)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan ve Denizli Milletvekili Şahin Tin ile 86 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2138) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 110)

14 Mayıs 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.01
BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER
KÂTİP ÜYELER : Asu KAYA (Osmaniye), Adil BİÇER (Kütahya)
-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 81'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Engelliler Haftası münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Serkan Bayram'a aittir.

Buyurun Sayın Bayram. (AK PARTİ, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'ın, Engelliler Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması

SERKAN BAYRAM (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; Genel Kurulu sevgi, saygı, muhabbetle selamlıyoruz.

Engelliler, Türkiye ittifakıdır; bütün partilerin alkışlarını bekliyoruz, biz de hepinizi alkışlıyoruz. (Alkışlar) İşte tablo bu; birlik, beraberlik, kardeşlik içinde bir Türkiye, barış içinde bir dünya, barış içinde bir Türkiye, mücadelemiz de bunun için.

Değerli vekillerimiz, bu hafta malumunuz, Engelliler Haftası, kimi zaman Engelliler Günü oluyor ama neticede engelli kardeşlerimiz Türkiye'mizde 10 milyon, ailesiyle beraber 40 milyon. Dünyamızda 1,5 milyar engelli var, ailesiyle beraber 5 milyar. Dünya nüfusunun ve Türkiye nüfusunun yarısı direkt etkileniyor. Bu sebeple, insan odaklı, "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." felsefesiyle, son yirmi yılda da Cumhurbaşkanımızın riyasetinde bu alanda çok güzel projelere imza attık, engelli kardeşlerimiz alanlarında. Bütün partilerimizin de desteğiyle, engelliler hâkim olamıyordu, bu Meclisten hâkim olmaları noktasında kanuni düzenlemeyi yaptık; engelliler öğretmen olamazken bugün nice öğretmenimiz var; engelli memur sayımız bugün 70 bini geçti, hamdüsenalalar olsun. Eksiğimiz yok mu, illaki vardır ama amacımız, daha iyi bir Türkiye'yi hep beraber, gelin, inşa edelim.

Bakın, inşallah yakında gelecek; engelli kardeşlerimizin de kaymakam olması yönünde -1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu var; bu kanun uyarınca engelliler kaymakam olamıyor- teklifimizi getireceğiz, hep beraber bu maddeyi de değiştirerek yeni dönemde, Türkiye Yüzyılı'nda, cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında engelli kardeşlerimizin kaymakam olmasındaki engeli de hep beraber kaldıracacağız diyorum.

Yeni Türkiye'mizde aramızda tekerlekli sandalyede engelli bir vali görmek istiyoruz, görme engelli büyükelçi görmek istiyoruz, engelli bakan olsun istiyoruz, engelliler bakanlığı olsun istiyoruz, engelli rektörümüz olsun istiyoruz. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında Meclisimizin hep beraber bunu gerçekleştireceğine ben kalben inanıyorum.

Geçen hafta Vatikan'daydım, Papa Franciscus'la da görüştüm; hem barış dilini hem dünyada savaşın, şiddetin bitmesini, insanların engelli kalmamasını, barış içinde bir dünyada yaşamamız gerektiği vurgusunu yaptım. Bütün dünyanın da engelli ve yaşlıların refahı bakanlığını kurması gerektiğinin ihtiyacını arz ettim, söyledim, istişare ettim. Niye önemli bunlar? Daha önceden Avrupa Parlamentosunda Fahri Senatör oldum ve Nobel'e aday gösterildim. Bu ülkenin bir evladı olarak, bu Meclisin bir parlamenti olarak ülkemizi her alanda en güzel şekilde temsil etmeye de gayret gösteriyoruz.

Tayvan Hükûmetinden aldığımız 5 milyon dolar hibeyle, Gaziantep Büyükşehir Belediyemizin de destekleriyle Gaziantep'te Buğday Tanesi Ortez Protez Merkezini hayata geçirdik; depremde engelli kalan 12 bin kardeşimizin elini, ayağını yapıyoruz. Gazze'den gelen kardeşlerimizin ortezini, protezini bu merkezde yapıyoruz.

Yine, Kocaeli Büyükşehir Belediyemizde Buğday Tanesi Engelsiz Yaşam Köyü'nü hayata geçirdik. İnşallah, Avrupa Birliğinden alacağımız fonlarla 81 ilimizde engellilerle ilgili rehabilitasyon ve yaşlı yaşam merkezlerini, merkezlerde de engelli ve yaşlı otellerini hayata geçireceğiz. Ülkemizin bütçesine yük olmadan, devletimize yük olmadan bu projeleri Buğday Tanesi Vakfımızla inşallah hep beraber ülkemize kazandıracacağız.

Bugüne kadar sessiz devrim noktasında emeği geçen başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere, partimize, bütün partilerimize, genel başkanlarımıza, milletvekillerimize engelliler alanında her zaman ittifakla çıkardığınız yasalardan dolayı hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Doğa, tabiat zaten yapacağını yapıyor; pandemisiyle, depremiyle, afatıyla içimizden nice canları alıyor, nicelerini engelli bırakıyor, bari biz insanlar birbirimize zulmetmeyelim, birbirimizi öldürmeyelim, birbirimizi engelli bırakmayalım. Çocuklarımız ölmesin, gençlerimiz ölmesin, insanlar ölmesin, insanlık ölmesin, Gazze ölmesin, Filistin ölmesin; barış içinde bir dünya istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN BAYRAM (Devamla) – Bu dünyada hepimizin yiyeceği bir ekmek, içeceği bir su, teneffüs edeceği bir hava var. Barış istiyoruz, savaş istemiyoruz, engelsiz bir dünya, engelsiz bir Türkiye istiyoruz.

Sağ olun. (AK PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bayram. Ayrıca özel olarak da teşekkürler böyle bir günde bu duyarlılığa dikkat çektiğiniz için.

Gündem dışı ikinci söz, İliç maden kazasıyla ilgili sahadaki son durum hakkında söz isteyen Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'ya aittir.

Buyurun Sayın Kordu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, İliç maden kazasıyla ilgili sahadaki son duruma ilişkin gündem dışı konuşması

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Engelliler Haftası... Hepimiz bir gün engelli olabiliriz. Yetersiz beslenme, savaşlar, yoksulluk, maden kazaları ve iş cinayetleri engelli sayımızı maalesef her gün artırmakta. Bu zihniyet terk edilmediği süreçte de bu politikalar devam edecek.

Şimdi, 7-8 Mayıs tarihlerinde İliç Araştırma Komisyonu olarak Erzincan'a gittik. Erzincan'da Valilik ve AFAD brifinglerinin ardından İstanbul Teknik Üniversitesinden öğretim üyelerinden de ilgili brifingleri aldık. Şu çok açık bir gerçek: Gerçekten, orada devasa bir alanda, devasa çukurlarda -ki herkesin görmesi gerekiyor, etkilenmemesi mümkün değil- çok ciddi bir talan politikası uygulanmakta. Biz, bunları, daha önce de bu Mecliste söyledik. Oranın akacağını, çökeceğini birçok sivil toplum örgütü, ilgili kurumlar söylediği hâlde denetimler gerçekleşmediği için sömürge madenciliğine, sermayedarlara yasalarla yol açıldığı için bu felaket, bu facia gerçekleşti. Bu faciayı Araştırma Komisyonu olarak incelerken elbette ki Bakanlıklar birbirlerinin üzerine soruları atarak kendi alanlarının olmadığını söylediler. Yine, aynı, sahada da gittiğimizde Valilik dâhil, öğretim üyeleri dâhil birbirlerinin üzerine atarak sorulara cevap verdiler. Valiliğe şu soruyu çok açık sorduk, dedik ki: "Erzincan Valisi olarak İliç'e ilişkin bu kadar uyarı ve ikaz yapılırken siz herhangi bir inceleme talep ettiniz mi, herhangi bir inceleme konusunda bir başvurunuz oldu mu?" Yine

yanıt vermediler, işte "Sahada ilgili mühendisler sizlere gerekli cevapları verecek." diyerek geçiştirdiler. Şimdi, birçok teknik ve mesleki çalışma yürütülüyor; jeoradarlardan işçilerin üretime zorlanmasına kadar... Ama ben şunu çok açık söylemek istiyorum, orada zihniyet şu: Biz, İliç'te maden ocağındaki belli denetimsizlikleri açığa çıkartarak... Bu maden çalışmaya nasıl devam eder, bu felaket nasıl devam eder... Hâlâ altın peşindeler çünkü orada, öğretim üyesi de açıkladı "Orada akan liç sadece liç değildir, içinde altın var." denildi. Dolayısıyla o liç şu an pek çok kamyonla ve kepçeyle "ana mermer ocağı" denilen yere -yine aynı, eski nakaratları ve ezberleri tekrarlayarak "Orada gerekli önlemleri aldık." denilerek liç alanındaki altın derdine düşülmüş durumda-yığılmış durumda. Buradan ben tekrar yaşamlarını yitiren işçilerimizin ailelerine sabır diliyorum.

"İşçileri arıyoruz." diyerek çalışmaları yürütmektedir ama asıl derdin altın olduğu çok açık bir gerçektir. İşte, mermer ocağına liç dökülerek... Öğretim üyesinin de orada açık açık söylediği, sahada altın var, liçte hâlâ altın var, onunla ilgili bir hesaplama var. Biliyoruz, şirket buralardan milyar dolarlar kazanacak, bunun hesabını yapıyor, hâlâ oradaki altın hesabını yapıyor ve bunun üzerinden de çalışmaya aslında orada "İşçileri arıyoruz." denilerek devam ediliyor. Şimdi, neden inandırıcı değil, şunu söyleyelim: 2011 yılında Afşin Elbistan'da Çöllolar kömür sahasında kaza yaşanmıştı, o zaman 11 işçi hayatını kaybetmişti ve 9 işçi toprak altında kalmıştı; maliyeti yüksek diye çalışma yürütülmedi, işçiler toprak altında kaldı. Neden? Orada çünkü altın yoktu. Bu örneği çok açık örneklerden bir tanesi olarak vermek istedim.

Şimdi, değerli vekiller, Fırat'ın hemen yanı başında olan ve temiz su varlığının olduğu bu bölgede liç geçici bir yere taşınırken gözlem kuyularının liç yığınının altında kaldığı Komisyonca söylendi. Yine, orada İTÜ Jeoloji Mühendisliğinden İrfan Yolcubal, yığın liçin yer altı sularını etkileyip etkilemediğini henüz bilmediklerini çok açık söyledi, "Gözlemleyerek izleyerek bunu göreceğiz." dediler. Biz, buradan şunu anlıyoruz: Zaman içerisinde izleyerek gözleyerek görecekler yani zehirlenme belki gerçekleşecek, belki sulara karışacak ama gözlem kuyularından izleyerek bunu görecekler. Hangi denetimi yapıyorlar? Havadan, sudan, topraktan sürekli numune aldıklarını söylüyorlar, hangi değerlere göre numune aldıklarını söylüyorlar ama yine, kamuoyuna bunu çok açıkça ifade etmiyorlar. Biz şunu kesin söyleyelim: Bakın, bu sorumluluğu yüklenmeyen Bakanlıklar, altın madenlerine hâlâ onay vermeye devam ediyorlar. Samimiyetsizler, gerçekler kamuoyuna açıklanmıyor. Kapitalizmin kâr hırsıyla madenler, doğamız, çevre sömürülmeye devam ediyor. Orada, bir ekokırım suçu işlenmeye devam ediyor, orada insanlık suçu işlenmeye devam ediyor. Fırat Nehri Basra Körfezi'ne kadar zehirlenmeyle çok açık karşı karşıya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın lütfen.

AYTEN KORDU (Devamla) – Numunenin hangi standartlarda alındığı belli değil. Araştırma Komisyonu olarak tartışmalarımıza devam ediyoruz, şunu çok açık söylüyoruz: Orada maden ocağı faaliyetleri durdurulmalıdır, siyanürle ağır altın madenciliği yapan işletmelere ruhsat verilmemelidir. Ruhsatı hâlâ hangi birimin verdiğini, vermediğini Bakanlıkların cevaplamadığı sorulara karşı şunu söylüyoruz: Ruhsat iptal edilmelidir. Çok daha büyük facialarla karşı karşıya olduğumuzu söylemek istiyorum. Önceden çok uyarıldı, dikkate alınmadı, daha büyük felaketler kapıdadır. Dolayısıyla, orada işçilerle yaptığımız araştırmalarda da işçilerin ailesi çok açık söylemiştir. Aileler bağıra bağıra, çatlak olduğunu, bir gün mutlaka liç alanının yıkılacağını, çökeceğini, işçilerin aileleriyle paylaştığını, işverenlerle paylaştığını ama işçilerin dikkate alınmadığını söylediler, uzmanların işten çıkartılarak işçilerle bu işin yürütüldüğünü orada işçiler söylediler. Dolayısıyla, orada bir adalet arayışı da var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYTEN KORDU (Devamla) – Sanırım sürem yetmiyor, son birkaç şeyle bitireyim.

BAŞKAN – Buyurun siz söyleyin, tutanaklara geçiyor.

AYTEN KORDU (Devamla) – Dolayısıyla biz Komisyon olarak bu konudaki gerçekleri araştırmaya devam edeceğiz ve altın madenciliğinin, siyanürlü, ağır kimyasallarla çalışılan madenciliklerin ruhsatlarının iptal edilmesi gerektiğini buradan bir kez daha belirtmek istiyorum. Mücadelemize ve Komisyonadaki tartışmalarımıza da devam edeceğiz; daha sonra burayla tekrar, yine paylaşacağız.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kordu.

Gündem dışı üçüncü söz, 14 Mayıs Eczacılık Günü münasebetiyle söz isteyen Sivas Milletvekili Sayın Hakan Aksu'ya aittir.

Buyurun Sayın Aksu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Sivas Milletvekili Hakan Aksu'nun, 14 Mayıs Eczacılık Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

HAKAN AKSU (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 14 Mayıs Eczacılık Günü dolayısıyla gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisimizi en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Bu yıl bilimsel eczacılığın 185'inci yılını kutluyoruz. Eczacılarımız hastalarımıza şifa sunmak için gece gündüz çalışan, bilgileri ve deneyimleriyle hastalarımıza yol gösteren, sağlıklı bir yaşam için rehberlik eden kahramanlardır. Biz eczacılar tarihsel mirası, toplumsal misyonu ve gelecek vizyonu ile sağlıklı yaşam hakkını temel düstur edinmiş, kutsal bir mesleğin mensubu olmanın onurunu ve sorumluluğunu taşıyoruz.

Değerli milletvekilleri, eczacılar gerek son yıllarda yaşadığımız Covid-19 pandemisi gerekse "asrın felaketi" olarak adlandırılan deprem felaketinin yaşandığı ilk andan itibaren halk sağlığı ve halkın kesintisiz ilaca ulaşması adına fedakârca hizmet vermişlerdir. Bu zorlu süreçte gösterdikleri fedakârlık ve kahramanlık için hepsine minnettarım.

Eczacılık mesleği sürekli gelişen ve değişen bir alandır. Yeni ilaçlar ve tedaviler her geçen gün keşfediliyor. Bu nedenle, eczacılarımızın kendilerini sürekli olarak geliştirmeleri ve güncel bilgilerle donanmaları çok önemlidir. Bu bilinçle Hükümetimiz eczacılık mesleğinin gelişmesi için çalışmalarına devam etmektedir.

Eczacılık faaliyetleri ülkemizde 1953 tarihli ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun'a esas yürütülmekte olup Hükümetimiz döneminde eczaneler ve eczane hizmetleriyle ilgili olarak birçok yenilik hayata geçirilmiştir. 6308 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemeye paralel olarak Nisan 2014 yılında yayımlanan Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik'le eczacılık faaliyetlerinde ihtiyaç duyulan düzenlemeler Türk Eczacıları Birliğinin de görüşleri alınarak ilk kez ele alınmış, eczacılığın ve eczacının kapsamlı bir tanımı yapılmıştır. İlk kez eczacının sağlık meslek mensubu olduğunun açık bir şekilde ifade edildiği bu değişiklikle eczacının görev ve yetkileri detaylandırılarak ayrıntılı bir şekilde tanımlanmıştır. Eczacılık mesleğine verilen önemin diğer bir göstergesi ise yardımcı eczacı ve ikinci eczacı düzenlemeleri olmuştur. Buna ilave olarak, yerli ilaç fabrikalarına yapılan yatırımlar, klinik araştırmalar ve AR-GE merkezlerinin sayılarının artışı eczacılıkta uzmanlık alanı olarak belirlenen klinik eczacılık ve fitofarmasi alanlarındaki kadroların, kontenjanlarının artması gibi hususların düzenlenmesiyle eczacı istihdamına destek sağlanmış, bu sayede ülkemiz sağlık ekosistemini güçlendirmiştir.

Değerli milletvekilleri, "birinci basamak sağlık kuruluşu" olarak tanımladığımız ve en önemli rolü insana dokunmak olan serbest eczane ve eczacılarımızın ekonomik anlamda şartlarını iyileştirmek ve vatandaşlarımıza erişilebilir bir sağlık hizmeti sunabilmek amacıyla birçok düzenleme hayata geçirilmiştir. Bu süreçte, Sosyal Güvenlik Kurumu ve serbest eczaneler arasında

gerekli anlaşmalar yapılarak vatandaşlarımızın geri ödeme kapsamında serbest eczanelerden hizmet almasına imkân sağlanmıştır. 2012 yılında yapılan düzenlemeyle eczacılarımıza reçete başı hizmet bedeli ödemeleri yapılmaya başlanmıştır. Vatandaşlarımızın ilaca erişimini sağlayan, bu alandaki görev ve sorumluluğuyla halk sağlığını korumada en önemli aktör olan eczacılarımız için Temmuz 2022'de Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Karar'da yapılan değişikliklerle öncelikle eczacı kâr oranları artırılmış, akabinde Ekim 2022'de eczacı kâr oranlarının barem değerleri yükseltilmiştir. Yine Mart 2023'te eczacı kâr oranı baremleri enflasyon oranında artırılmıştır. Hastane hizmetlerinde önemli rol üstlenen kamu eczacılarımız için de bu süreçte iyileştirmeler gerçekleştirilmiş, sağlıkta Beyaz Reform kapsamında eczacılarımızın ek ödeme katsayıları yükseltilmiştir.

Sözlerime son verirken yapılan bu iyileştirmeler sayesinde sağlık hizmeti sunumunda önemi her geçen gün daha da artan ve derin bir şekilde hissedilen eczacılarımızın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen

HAKAN AKSU (Devamla) - ...Eczacılık Günü'nü en içten dileklerle kutluyor, ahirete irtihal eden eczacılarımızı rahmetle anıyor, her bir meslektaşımıza sağlık ve mutluluk dolu nice yıllar diliyorum.

Gazi Meclisimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aksu.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, İYİ Parti Grup Başkan Vekilliğine seçilen ve bugün ilk oturumuna başlayan Turhan Çömez'e Başkanlık Divanı olarak sağlıklı bir faaliyet dönemi dilediklerini ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, İYİ Parti Grup Başkan Vekilliğine yeni seçilen Sayın Turhan Çömez bugün ilk oturumuna başladı. Sağlıklı bir faaliyet dönemi diliyoruz Başkanlık Divanı olarak.

Hayırlı uğurlu olsun Sayın Çömez. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Karşılı'dan bir açıklama talebi geldi, bir de o talebin gerekçesini ilettili.

Sayın Tanal, sizden de böyle bir talep var, gerekçesini ıııtebilir miyim?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Ben Şanlıurfa Milletvekiliyim, İç Tüzük 60'a göre söz almak istiyorum. Sorun şu: Mevsimlik tarım işçilerinin hak ihlalleriyle ilgili söz almak istiyorum mümkünse.

BAŞKAN – Anladım, tamam, o zaman onu bir dakikalık sürelerde değerlendirelim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – İzninizle hemen şimdi söz vermişken söyleyeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sonra yapalım.

Sayın Karşılı, sizin bir talebiniz vardı, buyurun efendim.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Şengül Karşılı'nın, Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilimiz, İliç Maden Kazasını Araştırma Komisyonunun bir üyesi olarak geçen gün Erzincan İliç maden sahasına yaptığımız ziyaretle ilgili bir konuşma yaptı ancak üzülerek bazı konuları düzeltme gereği duydum. Bizlerin her biri temsil ettiğimiz makamın ciddiyetiyle, kürsüde söylediğimiz her sözü milletimizi doğru bilgilendirmek için o kürsüyü kullanmak mecburiyetindeyiz. Biz 22 milletvekili, grubu bulunan bütün siyasi partilerin olduğu ve Divanda da eşit bir paylaşımla görev alınan, amacı sadece bu kazanın araştırılması ve kaybedilen canların yanına yenilerin eklenmemesi amacıyla bir çalışma gerçekleştiriyoruz. Siyasi görüşlerimiz ve partilerimiz farklı olabilir ama ortak bir amacımız var. "Önce insan, önce çevre." diyerek, sonra güvenli madencilik ve devamında benzer kazaların bir daha yaşanmaması için gerekli çalışmaları yapmak için bir araya geldik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Dolayısıyla Araştırma Komisyonu, bürokrasi, akademi, sivil toplum, çok geniş bir çerçevede inceleme, araştırma yapmakta. Henüz bu araştırma neticelenmemiş, dolayısıyla bu kazanın meydana gelme sebepleri tam olarak ortaya çıkmamıştır. Dolayısıyla hem milletimizi yanıltmamak hem yanlış bir kanaate ulaştırmamak, bir de buradan bir siyasi kazanım beklentisi olmaksızın bu çalışmaları titizlikle yürütmemiz gerektiğini düşünüyorum; bu nedenle söz aldım.

Bizler, her birimiz orada kaybedilen canların acısını hissediyoruz. Bizzat gidip ailelerle görüştüğümüzde bunun sorumluluğunu çok daha fazla hissettik omuzlarımızda. Şundan milletimiz müsterih olsun: Kazayla ilgili kafalarda tek bir soru işareti kalmayana kadar sorumluları ortaya çıkaracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Bir cümle ifade edeceğim, teşekkür edeceğim, sabrınızı zorlamayacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Anlayışınız için de çok teşekkür ederim.

8 şüpheli tutuklu, 2 adli kontrol, 10'a yakın da kazaya ilişkin ilk çıkan rapor doğrultusunda tutukluluk hâli mevcuttur. Tekraren, 22 milletvekili de kazanın aydınlanması, yakınlarını kaybeden ailelerin yüreğine az da olsa su serpilmesi ve benzer kazaların ülkemizde bir daha yaşanmaması için özveriyle çalışıyoruz.

Bütün milletvekili arkadaşlarımıza, katkı sunan herkese de çok teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karşılı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bakın, üç dakika oldu, bana yarım dakika vermedin Başkan.

Başkan bana otuz saniye verdi, otuz saniye daha istedim vermedi.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Sayın Başkanım...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Ben söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Sarigül, buyurun.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, takdir edersiniz ki Erzincan'da 18 tane milletvekili yok, 28 tane milletvekili yok, can Erzincan'da 2 milletvekili var; diğer arkadaşımız da burada yok, lütfederseniz bir cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun ama size daha sonra söz vereceğim, Sayın Kordu sanırım satışmadan bir...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bana ne zaman vereceksiniz Başkan? Bana otuz saniye verdiniz Başkanım, arkadaşlara üç dakika verdiniz, Şanlıurfalıları bari siz mağdur etmeyin Başkanım.

BAŞKAN – Ben bir cevap vereceğim, internete düşeceğiz ondan sonra.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Verin, gerçekleri söylemekten asla ve asla korkmayınız.
BAŞKAN - Eyvallah.
Buyurun Sayın Kordu.

2.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sayın Başkan, neden cevap verildi bilmiyorum yani sayın milletvekili Komisyonunda da böyle çok yapıyor, söz alınca arkadan niyeyse bir savunma psikolojisiyle sürekli cevap verme gereği duyuyor. Acaba iktidar vekili diye mi böyle yapıyor bilmiyorum.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Hayır, milletimizin hukukunu savunuyorum.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Şimdi, madenlerle ilgili şunu ben Komisyonunda da ifade ediyorum, burada da ifade ettim. İliç Komisyonunda bir gözlemde bulundum, kendi düşüncesi varsa kalkıp burada beyan edebilir. Şu çok açıktır: Orada öğretim üyelerinin de açık söylediği bir şey var, değil mi? “Orada hâlâ altın var, orada gözlem kuyuları liç yığını altında. Gözlüyoruz, izliyoruz hâlâ ne olacağını biz de bilmiyoruz.” dediler. Açık beyan var; üstelik daha ileri giderek deprem kuşağı olmadığını, oranın deprem fay hattında olmadığını söylediler. Şimdi, biz, burada, kamuoyunda halkımızla, Meclisle bu bilgileri paylaşıyoruz. Dolayısıyla, buna ilişkin niye cevap verme gereği duyuyor Sayın Vekil, bilmiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Şu sebepten: “Cenazeler araştırılmıyor, altın çıkarılıyor.” dediniz, indik, baktık, orada faaliyet yok.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Dolayısıyla, biz tekrar söylüyoruz; bakın, orada bir insanlık suçu işleniyor. Buradaki vekillerin, buradaki Parlametonun sorumluluğu var.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Ama orada faaliyet yapılmıyor ki.

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Karslı, bir saniye...

Bir saniye Sayın Kordu, bir saniye, açalım mikrofonunuzu.

Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) – “Orada bir insanlık suçu işleniyor.” diyoruz. Bu, herkes tarafından ciddiye alınmalıdır.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Orada faaliyet yok ama faaliyet yok.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Daha önce ciddiye alınmadı, biliyoruz, “Çökecek.” dendi, “Akacak.” dendi, “Felaket yaşanacak.” dendi; şimdi aynı ezberlerle, aynı teknik tartışmalarla aynı cevaplar veriliyor.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Değerli Başkan...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Biz bunun insanlık suçu olduğunu bir kez daha söylüyoruz ve siyanürlü altın madenlerinin, ağır kimyasallarla çalışan altın madenlerinin kapatılması gerektiğini bir kez daha söylüyoruz. Buna ilişkin böyle savunma psikolojisiyle cevap vermenin bir anlamı yok. Buradan çıkan yasalarla bu yapılıyor, AK PARTİ ve yandaşlarının öncülüğünde çıkan yasalarla gerçekleştiriliyor; sorumlulukları var. Böyle savunma psikolojisiyle cevap vermesinler lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Başkanım, psikolojime kadar sataşıldı yani.

BAŞKAN – Sayın Sarıgül'e mikrofonu açalım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Bir saniye efendim...

Bu İliç tartışmasında herkes düşüncelerini söyledi.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Ama orada bir faaliyet yok.

3.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Sayın Başkanım, İliç, Türkiye için son derece önemli. 5 canımız ne yazık ki şu anda siyanürlü toprak altında. O 5 cana ulaşmak için bütün kamu kurum ve kuruluşları tam bir anlayış birliği ve dayanışma içinde çalışıyorlar.

İliç Komisyonunda zaman zaman farklı görüşler olabilir, zaman zaman aykırı görüşler olabilir; demokrasinin gereği bunlara tahammül etmemiz lazım. Herkes aynı şeyi düşünse adı zaten “demokrasi” olmaz ama yirmi iki sene sonra bu Parlametoda ilk defa bütün grupların katılımıyla bir komisyon kurulması demokrasi adına değerlidir.

22 milletvekili arkadaşımızın da “önce insan” diyen, “önce çevre” diyen, daha sonra da “güvenli madencilik” diyen bir anlayışıyla çalışıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sarıgül.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – İliç Araştırma Komisyonu raporumuzun öyle bir rapor olması üzerinde çalışıyoruz ki bundan sonra Türkiye’de maden kazalarını asla ve asla duymayalım. İliç Araştırma Komisyonunda 22 milletvekili arkadaşımızın da “Önce insan, önce çevre, önce doğa.” dediği, zaman zaman da farklı görüşlerin olabildiği bir platformdayız ama ilk defa -bir kez daha ifade ediyorum- büyük yaklaşımlarımız var güvenli madencilikle ilgili, insanların ölmemesiyle ilgili, doğayla ilgili, çevreyle ilgili ve önerilerimizi Yüce Mecliste en güzel şekilde açıklayacağız. Bundan sonra Türkiye’mizin hiçbir noktasında maden kazalarının olmaması için alınması gereken tedbirler üzerinde Komisyon olarak çalışıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Sarıgül.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Tek bir cümle...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Bakın, son dakika; Zonguldak’ta 1 işçi yaşamını yitirdi, maden çöktü, şu anda son dakika haberi veriliyor.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Tek bir cümle...

BAŞKAN – Sayın Karslı, normalde böyle bir usulümüz olmamasına rağmen ben size üç dakika açıklama fırsatı sundum.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Biliyorum ama o kadar önemli ki, orada sadece arama çalışması var.

BAŞKAN – Görüşler ortaya çıktı efendim. Sizler de o Komisyonun üyesisiniz, orada olgunlaştığında burada tartışırız, değerlendiririz, tabii ki yaparız ama yoksa bunun önünü alamayacağız, anlayışınıza güveniyorum.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Peki.

BAŞKAN – Şimdi, sayın milletvekilleri, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim, daha sonra da akış içerisinde, eğer büyük aralar vermek zorunda kalmazsak, uhuletle ve suhuletle gidebilirsek bütün söz

taleplerini ya da olabildiğince en geniş bir şekilde karşılamaya çalışacağız.

İlk söz Tokat Milletvekili Sayın Cüneyt Aldemir'e ait.

Buyurun Sayın Aldemir.

4.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ak zambaklar şehri Tokat'ın bereketli toprakları asırlardır çiftçilerimizin alın teriyle can bulunmaktadır. Geniş tarım arazilerimizde 34 bin çiftçimiz şehrimizin ve ülkemizin ekonomisine katkı sağlamak için faaliyetlerini sürdürüyor. Bu çiftçilerimize mazot, gübre, tohum ve fidan gibi ihtiyaçlarının yanı sıra verim kaybı ve kuraklıkla mücadelelerinde de destek oluyoruz. 2002 yılından bu yana sağlanan tarımsal destekleme ödemeleriyle destek miktarı 62 kat artarak yaklaşık 2,5 milyar TL'ye ulaştı. Yapılan baraj ve göletler, uygulanan damlama, yağmurlama, kapalı sulama sistemleri, taşkın koruma yapıları, dere ıslah çalışmaları çiftçilerimizin daha sürdürülebilir tarım yapmalarını sağladı. Bu yeniliklerle tarımsal üretim değerimiz 6 kat, tarımsal ihracat değerimiz ise 36 kat arttı.

Dünya Çiftçiler Günü'nde, toprağa hayat veren, emeğiyle bu ülkenin sofralarını zenginleştiren tüm çiftçilerimizin gününü kutluyor, bereketli hasatlar diliyorum.

BAŞKAN – Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Uysal Aslan...

Buyurun Sayın Aslan.

5.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ın İdil ilçesi Atakent Mahallesi'nde bulunan hastane kavşağında yaşanan kazalara ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Şırnak İdil ilçesi Atakent Mahallesi'nde bulunan hastane kavşağında 11 Mayıs'ta yaşanan kaza sonucu 5 yaşındaki Umut Kaya yaşamını yitirdi. Sık sık trafik kazaları yaşanan yerde Mayıs 2023 tarihinde de yine İslam Temiz, Lokman Temiz -her ikisi de çocuk yaşı- yaşamını yitirmişti. İlçe halkının defalarca yol kapatma protestosu yapmasına, yazılı, sözlü talepte bulunmasına, milletvekillerimizin soru önergesi vermesine rağmen hâlen üst geçit çalışmaları ve uyarı levhaları yerine getirilmemektedir. Emniyet müdürlüklerinin "koruma" adı altında beton bariyerlerine milyonlar akıtanlar, başta çocuklar olmak üzere İdil halkının güvenliğini yok saymaktadır. Şırnak 98'inci Şube Şefliği, Karayolları 9'uncu Bölge Müdürlüğü ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını sorumluluğa, gerekli tedbirleri almaya ve adımları atmaya çağırıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aslan.

Burdur Milletvekili Sayın Mustafa Oğuz...

6.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz'un, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na ilişkin açıklaması

MUSTAFA OĞUZ (Burdur) – Teşekkür ederim Başkan.

Her yıl 10-16 Mayıs tarihleri arası Engelliler Haftası olarak kutlanmaktadır. Bu kapsamda, Dünya Engelliler Haftası engelli vatandaşlarımızın günlük yaşamdaki zorluklarını anlamak ve onların karşılaştığı engelleri ortadan kaldırmak için bizlere bir çağrı uyandırmaktadır.

Engellilik, sadece fiziksel değil, aynı zamanda duygusal, sosyal ve ekonomik açılardan da birçok zorluğu beraberinde getirir. Bizler de bu doğrultuda her zaman olduğu gibi devlet ve millet bir olarak bu zorlukları anlamalı ve birlikte çalışmalıyız.

AK PARTİ hükümetleri döneminde Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde hayata geçirilen hizmetler ve sosyal hizmetlerdeki tarihî dönüşümle ülke olarak kalkınma yolculuğumuzda hiç kimseyi arkada bırakmayan toplum vizyonuyla hareket ederek kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı, engelli gibi ayrımları gözetmeksizin her bir bireyi toplumsal kalkınmamızın asli unsuru olarak görüyor ve bu yoldaki çabalarımızı devam ettiriyoruz.

Bu vesileyle, tüm engelli kardeşlerimizin Dünya Engelliler Haftası'nı kutluyor; sağlıklı, huzurlu, güzel günler geçirmelerini diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Oğuz.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ferit Şenyaşar...

Buyurun Sayın Şenyaşar.

7.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Dünya Çiftçiler Günü'ne ve iş cinayetlerine ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Dünya Çiftçiler Günü. Açlık sınırı altında yaşayıp her şeye rağmen üretimden vazgeçmeyen tüm fedakâr çiftçilerimizin gününü kutluyoruz.

Tarım Bakanı "Çiftçilerimizin yanındayız." deyip dün çay fiyatını 19 lira olarak açıkladı, çay üreticileri bu duruma isyan etti. İşçiyi köle gibi gören, tarımı, çiftçiyi bitirme noktasına getiren iktidara sesleniyoruz: Mevsimlik tarım işçileri için "Tatile gidiyorlar." diyen anlayışınızdan vazgeçin, çiftçilerin taleplerine kulak verin.

Bundan on sene önce Soma'da yaşanan iş cinayetinde 301 işçi yaşamını yitirdi. Hayatını kaybeden maden işçilerini rahmetle anıyoruz. Soma'da işçi ailelerine atılan o tekmeyle de unutmuyacağız, unutturmayacağız.

Sırtını iktidara dayayan sermaye odakları emek ve insan düşmanı politikalarını sürdürmeye devam ediyor. Geçtiğimiz nisan ayında 163 işçi iş cinayetinde yaşamını yitirdi. İş cinayetlerinde ölmek fitrat değildir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Şenyaşar.

Kütahya Milletvekili Sayın İsmail Çağlar Bayırcı...

8.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, 14 Mayıs Eczacılık Günü'ne ilişkin açıklaması

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün 14 Mayıs Eczacılık Günü. Sağlık sektörünün temel taşlarından birini oluşturan eczacılık mesleğinin insan sağlığındaki rolü büyük bir öneme sahiptir. İnsan sağlığını korumak gibi son derece kutsal bir görevi üstlenen eczacılar, bilimselliği ön planda tutarak verdiği emekle toplum sağlığına hizmet ederek bilginin ve şifanın adresi olmuştur. Toplumun bütün kesimlerine, bilimin ışığında her türlü koşulda, kesintisiz şifa dağıtmayı görev bilmiştir.

Ülkemin sağlığına hizmet eden, tedavi sürecinin en önemli aktörlerinden biri olan tüm meslektaşlarımın, değerli eczacılarımızın 14 Mayıs Eczacılık Günü'nü ve bilimsel eczacılığımızın 185'inci yılını tebrik ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bayırcı.

Gaziantep Milletvekili Sayın Sevda Karaca Demir...

Buyurun.

9.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Nekbe Eylem Komitesinin çağrısına ilişkin açıklaması

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İsrail'in 15 Mayıs 1948'den itibaren Filistin halkına yönelik tehcir ve katliamlarla sürdürdüğü Nekbe tüm şiddetiyle devam

ediyor. Türkiye'deki iktidar ve sermaye grupları, on yıllardır olduğu gibi, 7 Ekimden sonraki soykırım saldırısında da Filistin'e timsah gözyaşları akıtırken İsrail'le ticari ilişkilerinde hız kesmedi. Filistin halkının özgürlük mücadelesinin yanında olanların mücadelesiyle soykırımın ancak 7'nci ayında ticarete ne kadar uygulandığı belli olmayan bir sınırlama getirildi. Diplomatik ve askerî ilişkilerde açık ve sahici bir yaptırım ise hâlâ uygulanmıyor. Bizim de içinde yer aldığımız Nekbe Eylem Komitesi Nekbe'nin yıl dönümünde herkesi Filistin'le dayanışmayı büyütmek için alanlara çıkmaya çağırıyor. İsrail'e açık bir askerî ambargo kararı, İsrail'le serbest ticaret anlaşmasının iptali, diplomatik ilişkilerin kesilmesi için yarın her yerde sokakta olacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karaca Demir.

Samsun Milletvekili Sayın Murat Çan...

Buyurun Sayın Çan.

10.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün Dünya Çiftçiler Günü. Kutlanası bir günü çiftçilerimiz açısından kutlanamaz hâle getiren iktidara sesleniyorum: Eğer politikalarınızı değiştirmezseniz, acil ve köklü tedbirler almazsanız yakın gelecekte, 14 Mayıs'ta selam vereceğiniz bir çiftçi dahi bulamayacaksınız. Çiftçimiz her geçen gün daha da yoksullaşıyor. Yaklaşık yüzde 93'ü borçlu. Göç ediyor, tarlasından, bahçesinden uzaklaşıyor. 1 milyon 626 bin çiftçimizin tarlası bankalarca ipotekli. Tarım sektörünün bankalara olan güncel kredi borcu toplamı 651 milyar aştı. Görülen o ki bu iktidar milletin efendisi olan çiftçimizi gözden çıkarmış, onu kurban seçmiştir. Bu nedenle tarım sektörünü yeniden ayağa kaldırmak, çiftçimize hakkı olanı vermek Cumhuriyet Hak Partisi iktidarına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çan.

Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen...

Buyurun.

11.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Resmî Gazete'de yayımlanan Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik'te değişiklik yapılmasına dair düzenlemeye ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Resmî Gazete'de bugün yayımlanan Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik'te değişiklik yapılmasına dair düzenleme, AK PARTİ açısından kendi seçim taahhüdünü sona erdiren ve on binlerce öğretmen adayının vicdanında derin yara açan bir düzenlemedir. Bu düzenlemeyle mülakat sonuçları yazılı sınav sonuçlarıyla eşit oranda, yüzde 50 oranında değerlendirme konusu olacaktır. Mülakatların ne şekilde yapılacağı, mülakata giren kurul üyelerinin yeterliliği, mülakatların bir video kaydı eşliğinde kayda alınıp alınmayacağı ve yine komisyonlar arasındaki farkın ne şekilde giderileceği belirsizdir. On binlerce öğretmen adayının büyük emeklerle ve yazılı sınav sonuçlarına göre yerleştirme beklediği bir dönemde zaten 20 bin atamaya bir hayal kırıklığı oluşmuş iken Sayın Bakanı mülakat kararından vazgeçmeye davet ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ekmen.

Muş Milletvekili Sayın Sümeyye Boz...

Buyurun.

12.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) - 14 Mayıs Çiftçiler Günü'ndeyiz. Başta Muş ilindeki çiftçi yurttaşlarımız olmak üzere tüm çiftçilerin gününü kutluyorum.

Ancak Muş'ta tarım ve çiftçiliğe dair ne yazık ki olumlu şeyler söylemek mümkün değil. Muş, Bulanık ve Malazgirt Ovalarında akılcı yöntemlerle yapılacak tarımsal faaliyetler tüm Türkiye'nin tarım ihtiyacını karşılayacak kapasitedeyken iktidarın yanlış tarım politikaları çiftçinin tarım alanlarından çekilmesine ve çok ciddi yoksulluğa maruz kalmasına sebep olmuştur. İlin sahip olduğu tarım, hayvancılık, turizm gibi kaynakların daha verimli kullanılabilmesi için çiftçi örgütlenmesinin teşvik edilmesi, kooperatifleşme, uzmanlaşmanın güçlendirilmesi, marka ürünlerin üretilmesi, güçlü pazar desteğinin sağlanması, girdi maliyetlerinin düşürülerek faizsiz kredi desteğinin sağlanması önemlidir. Ancak bu şekilde kırsal kalkınmada hızlı bir büyüme olabilir. Konuya dair yetkilileri adım atmaya çağırıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Boz.

Zonguldak Milletvekili Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul...

13.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatiflerinden kredi kullanan esnaflara kullandıkları krediler için geriye dönük faiz yükü bildirilmesine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatiflerinden kredi kullanan esnaflarımızın kullandıkları kredilere geriye dönük faiz yükü bildirildiği duyurulmuştur. Bu insanlar krediyi işleri durmasın, iş yerleri kapanmasın diye kullandılar. “Ben ekonomistim.” “Benden başka kimse ekonomiden anlamaz.” “Faiz sebep enflasyonsa sonuçtur.” diyerek ekonomiyi altüst ettiniz. Oluşturduğunuz bir enflasyonist ortamda zorunlu olarak borçlanan ve güç bela bu borçları ödemeye çalışan esnaflarımızın bu yükün altından kalkmaları mümkün değildir. Gelen güncelleme, miktara göre her taksitte minimum 5 bin lira zam demektir. Ekonominin bel kemiği çiftçiye, esnafa destek olunacağı yerde sırtlarına daha fazla yüklenmenin açıklaması nedir? Tasarruf tedbirlerinize işçinin, memurun, çiftçinin, esnafın sırtından mı başladınız? Bu insanlar daha ne kadar kemer sıkacak? Karar acilen gözden geçirilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ertuğrul.

Adana Milletvekili Sayın Ayhan Barut...

Buyurun Sayın Barut.

14.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, açıklanan Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, AKP iktidarı yedi, içti, ülkenin neyi varsa satıp savdı, har vurup harman savurdu sonunda fatura halka çıktı. Bu açıklanan kamuda tasarruf kararlarına itirazımız var. Faturayı kendinize değil de neden halka çıkardınız? Yüzen, uçan, yazlık, kışlık bin odalı saraya tasarruf yok; gariban emekçiye, atama bekleyen gençlerimize darbe vuruluyor. Bu kararlar kölelik düzenini andıran esnek ve uzaktan çalışma yaygınlaştırılıyor, kamuda birçok yerden çoklu ve ballı maaş alanlara dokunulmuyor; atanmayan öğretmenler, mühendisler cezalandırılıyor. Ülkemizi soyup soğana çevirenlere dokunulmuyor. Yüz milyarlarca liralık hazine garantili köprülere, hastanelere, kullanılmayan havaalanlarına ses edilmiyor. Karayolları Genel Müdürlüğü 73,8 milyar, Sağlık Bakanlığı 26 milyar lira garanti ödemesi yapacak, kimse buna “Dur!” demiyor. AKP'ye “Durl!” diyor.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Barut.

Aydın Milletvekili Sayın Süleyman Bülbül...
Buyurun.

15.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bugün Dünya Çiftçiler Günü. Çiftçilerimiz borca batık, yüzde 92'sinin tarlası ipotekli. Tarım sektörünün borcu 700 milyar liranın üzerinde. Bakanlık verilerine göre 2023'te 2 milyon 230 bin 738 çiftçinin arazisine ipotek konuldu. 2019'da ipotekli tarım arazisi sayısı 2,9 milyonken bugün ipotekli tarım arazisi sayısı 3,2 milyon oldu. Çiftçilerin borçları bir yılda yüzde 64,7 -yani AKP iktidarında yirmi yılda 120 kat- arttı. Verimli tarım arazileriyle bilinen memleketim Aydın ipotekli alanlarının tarım alanlarına oranı en yüksek 10 il arasında 2'nci sırada bulunuyor. Aydın'daki tarım alanlarının yüzde 26,44'ü ipotekli. Mustafa Kemal Atatürk'ün "Türkiye'nin gerçek sahibi ve efendisi, gerçek üretici olan köylüdür." dediği çiftçi borç içinde yüzme hak etmiyor.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bülbül.
Tekirdağ Milletvekili Sayın Nurten Yontar...
Buyurun Sayın Yontar.

16.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, açıklanan Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Sayın Başkan, AKP iktidarı yerel seçimlerde yaşadığı kan kaybının ardından dün, yeni bir "Kamuda Tasarruf Paketi" açıkladı. Yirmi iki yıldır kamuda yaşanan sınırsız, görgüsüz ve doyumsuz tüketimi bildiğimiz için bu tasarruf paketi kimseyi tatmin etmedi. Eski Türkiye'de hayvanlara verilen kemiğin 200 liraya satıldığı bugünün Türkiye Yüzyılı'nda, cuma hutbesinde sabretmeyi, şükretmeyi öğütleyen Diyanet kısıtlamalara uyacak mı? Bakanlar seyahat ederken tarifeli uçak seferlerini kullanacaklar mı? Araç konvoylarından, korumalardan, gezi faaliyetlerinden vazgeçilecek mi?

Halkın güveni için öncelikle Cumhurbaşkanlığına ait kullanılmayan tüm yazlık ve kışlık saraycıları satmanız gerekmektedir. Hazine garantili tüm projeleri iptal edip kur korumalı mevduatı sona erdirirseniz, saraya yakın iş adamlarının sıfırladığınız vergilerini tahsil ederseniz samimiyetinize inanılır.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yontar.
İstanbul Milletvekili Sayın Halit Yerebakan...
Buyurun Sayın Yerebakan.

17.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, 14 Mayıs Eczacılık Günü'ne ilişkin açıklaması

HALİT YEREBAKAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüz seksen beş yıl önce bugün Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane bünyesinde açılan eczacılık sınıfı mesleğin temellerini atarak eczacılığa bilimsel kimlik kazandırmıştır. Bu tarihî adım eczacılarımızın halk sağlığını korumak ve iyileştirmek adına etkin, nitelikli ve kesintisiz hizmet sunma yolculuğunun başlangıcı olmuştur. Eczacılık o günden bu yana hastalıklarla mücadelede sadece bir destek değil, aynı zamanda bir kılavuz olmuş; eczacılarımızın ise bilgi birikimi sayesinde ilaçların hazırlanmasından hastalarımıza ulaştırılmasına kadar her aşamada büyük ilerlemeler kaydedilmiştir.

14 Mayıs Eczacılık Günü'nü kutlarken geçmişten günümüze hizmetlerini takdir etmekten dolayı gurur duyuyoruz. Bizler onlar için gerekli yasal çerçeveleri güçlendirmeli ve araştırma ve geliştirme faaliyetlerine daha fazla destek vermeliyiz. Unutmayalım ki her eczane sağlık ve şifa yolculuğunda bir durak, eczacılar ise bu yolculuğun en güvenilir rehberleridir.

Saygılarımla.
BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yerebakan.
Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca...
Buyurun Sayın Koca.

18.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) – Bu hafta Engelliler Haftası; kutlu olsun diyemiyorum çünkü engelli yurttaşlarımızın acil çözüm bekleyen sorunları klişelerle geçiştiriliyor. Günlerdir TBMM üyeleri dâhil çözüm mecralarında görev yapan siyasetçiler Engelliler Haftası'nda "Sevgi engelleri aşar." gibi gündelik yaşamda engellilerin sorunlarını yeniden üretmekten başka bir işe yaramayan romantize cümleler kuruyorlar. Oysa engelli yurttaşlarımız yardım değil, lütuf değil, hak talep ediyorlar. Engelli haklarının eşit yurttaşlık temelinde güvence altına alınmasını talep ediyorlar. O yüzden eğitimde, sağlıkta, istihdamda, çalışma ve emeklilik yaşamında, temel yurttaşlık kapsamında insanca ve güvenceli yaşayabileceği çözüm politikalarına acil ihtiyaç var. Bu konuda Meclisi acil göreve çağırıyor, engelli yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Koca.
Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Güzelmansur...
Buyurun Sayın Güzelmansur.

19.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'ın yaşanan sel felaketiyle yaşam mücadelesi verdiği ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Depremle yaşam mücadelesi veren Hatay bu sefer de sel felaketiyle yaşam mücadelesi veriyor. Evlerimiz, yollarımız, iş yerimiz, araçlarımız ve daha da kötüsü konteyner kentlerimiz sular altında. İnsanlarımızın zar zor temin ettiği yataklar, giysiler, eşyalar, en önemlisi de çocuklarımız sırsıklam. Siz altyapısını doğru düzgün yapmadan konteyner kentler kuruyorsunuz, cefasını Hataylı çekiyor. Siz dost, ahabp kazansın diye konteyner kent işini liyakatsizlere veriyorsunuz, ceremesini Hatay insanı ödüyor. Siz Hatay insanını fiziksel ve mental olarak bitirme noktasına getirdiniz. Artık yeter, geçici değil kalıcı; dostla, ahabpla değil işin uzmanlarıyla; derme çatma değil kaliteli, sağlam bir şekilde altyapımızı yapın, geciktirmeyin.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Güzelmansur.
Konya Milletvekili Sayın Barış Bektaş...
Buyurun Sayın Bektaş.

20.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, 3600 ek göstergeye sahip olan emekli polislerin bir kısmının ek göstergede öğrenim durumu esas alınması nedeniyle mağdur olduklarına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yıllarca canları pahasına toplumun huzuru için çalışan polislerin emekli olduklarında yaşadığı bir sorun söz konusu. Büyük bir uğraş sonucu 3600 ek göstergeye sahip olan emekli polislerin bir kısmı ek göstergede öğrenim durumunun esas olması nedeniyle tekrar mağdur olmuştur. Öyle ki emekli maaşları insan onuruna yaraşır bir seviyenin çok altında kalmıştır. Gece gündüz demeden canlarını dahi ortaya koyarak çalışan polislerin emeklilik yaşamında bu kötü koşullara tabi olmasını kabul etmemiz mümkün değildir. Öğrenim durumu farkı nedeniyle ortaya çıkan bu adaletsizliği ortadan kaldıran bir düzenleme yapmalıyız ve emekli polislerimizin tamamını 3600 ek göstergeden

faaydalandırmalıyız.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bektaş.

Tekirdağ Milletvekili Sayın Mestan Özcan...

Buyurun Sayın Özcan.

21.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin bereketli toprakları ellerinde yoğrulmuş çiftçilerimizin gününü kutluyorum. Emekleri ve alın terleriyle gıda ihtiyacımızın karşılanmasını sağlayan, soframıza ulaşan her lokmanın üreticisi çiftçilerimizin bizlere sağlıklı bir ömür sağlamanın yanında üretimleriyle ülkemizin kalkınmasında, ekonomimizin büyümesinde de büyük katkıları vardır. Türkiye Cumhuriyeti'mizin banisi Mustafa Kemal Atatürk "Köylü milletin efendisidir." diyerek fedakâr ve cefakâr çiftçilerimizin önemini vurgulamıştır.

Toprağı bereketlendiren ve büyük bir özveriyle çalışan çiftçilerimizin daha güzel koşullarda çalışabilmesi, sürdürülebilir bir tarım stratejisinin hayata geçirilmesi, üretim ve verimliliğin artırılması, yaşam standartlarının yükseltilmesi, ürünlerinin pazarlara ulaştırılması gibi her bir aşamanın iyileştirilmesi adına burada yüce Mecliste sesleri olmak için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz. Bu vesileyle 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyor, bol ve bereketli kazançlar diliyor, Gazi Meclisimizden başta Tekirdağlı çiftçiler olmak üzere tüm çiftçilerimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özcan.

Amasya Milletvekili Sayın Reşat Karagöz...

Buyurun Sayın Karagöz.

22.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Resmî Gazete'de yayımlanan Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik'te değişiklik yapılmasına dair düzenlemeye ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP tarafından verilen "Mülakatı kaldıracağız." sözü üzerinden bugün itibarıyla tam bir sene geçti. İktidar, bugün Resmî Gazete'de yayımlanan kararla birlikte 85 milyon vatandaşımıza verdiği sözü tutmadığını resmen ilan etmiştir. Gelecek nesilleri yetiştirecek olan öğretmenlerimizi torpile dayalı mülakat düzeninin içine atmak, Türkiye'nin geleceğini riske atmaktır. AKP iktidarı gibi ömrünü tamamlamış olan mülakat düzeninde ısrar etmek, atanmayı bekleyen yüz binlerce öğretmene ve geleceğimizin teminatı olan çocuklarımıza yapılmış çok büyük bir haksızlıktır. Uzun yıllar binbir emek vererek eğitim görmüş ve KPSS'den yüksek puan almış öğretmenlerimizi jürinin iki dudağından çıkacak karara hapsedmek kabul edilemez. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu ucube kararın kaldırılması için demokratik ve yasal yolları kullanacağız ve öğretmenlerimizi sizin torpil düzeninize yem etmeyeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karagöz.

Tekirdağ Milletvekili Sayın Cem Avşar...

Buyurun Sayın Avşar.

23.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

CEM AVŞAR (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yaklaşan hasat döneminde bir an önce hububat alım fiyatları açıklanmalı. Hasattan sonra yapılan fiyat açıklaması çiftçiye hem mağdur ediyor hem de çiftçi tüccara ürününü düşük fiyattan satmak zorunda kalıyor. TMO, geçen yıl, buğday alım fiyatını 9,25 TL, arpa alım fiyatını 7,50 TL olarak belirlemişti. Bu yıl yüksek enflasyon ve geçen yıl bu zamanlara göre ikiye katlayan mazot fiyatı derken Ziraat Odaları Birliği 1 kilogram buğdayın üretim maliyetini 10 lira 87 kuruş olarak açıkladı. Tekirdağ'ımızdan Muş Ovası'na bütün çiftçilerimizin maliyet artışı dikkate alınarak emeklerinin karşılığını alacakları bir fiyat belirlenmeli. Ayrıca, geçen sene yaşanan randevu alamama gibi sorunların tekrarlamaması için gerekli tedbirler alınmalı.

Daima çiftçilerimizden taraf olduğumuzu ve emeklerinin karşılığını alabilmeleri için mücadele edeceğimizi belirtiyor, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz Saadet Partisi Grubu adına Sayın İsa Mesih Şahin'e ait.

Buyurun Sayın Şahin.

24.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Anneler Günü'ne, 10-14 Mayıs Engelliler Haftası'na ve engellilerin çözülmesi gereken önemli sorunlarına, "Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Politikası" adı altında açıklanan tedbirlere, Yargıtay Başkanı seçilen Ömer Kerkez'e, mülakat uygulaması için yeni bir yönetmelik çıkarıldığına, Filistin'in Birleşmiş Milletler üyeliğine, Ankara Emniyet Müdürlüğünde yaşanan olaylara ve Sinan Ateş dosyasına ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Anneler Günü'nü geride bıraktık. Ne güzel söylemiş değerli Neşet Ertaş: "Kadınlar insandır, erkekler insanoğlu." İnsanlığın merhamet timsali annelerimizin gününü tebrik ederek konuşmalarına başlamak istiyorum.

10-16 Mayıs Engelliler Haftası'nın içerisindeyiz. Engelli dostlarımızın önemli sorunları var. Hepimizin bir engelli adayı olduğumuzu unutmamamız gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Onların hayatlarını kolaylaştırmamız gerektiğini, ailelerinin de hayatlarını kolaylaştırmamız gerektiğini ifade etmek istiyorum. Engelleri sevgiyle aşalım diyorum.

Engellilerimizin çözülmesi gereken önemli sorunlarına değinmek istiyorum. 2005 yılında bir kanun çıkarıldı, Engelliler Hakkında Kanun. Bu kanunun yönetmeliği hâlâ çıkarılmadı; önemli bir sorun, uygulamada önemli sorunlara sebep oluyor. Tıbbi cihaz desteği önemli bir başlık ancak bu desteğin meblağları güncellenmelidir. Yine, 10 milyona yakın engellimizin olduğu bir ülkede engelliler bakanlığının kurulması da bir ihtiyaç olarak önümüzde durmaktadır.

Tasarruf tedbirlerine değinmek istiyorum. "Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Politikası" adı altında tedbirler açıklandı. Açıklanan tedbirleri yetersiz de olsa olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Açıklanan paket, en başta iktidara bir samimiyet testi yüklemektedir; zira koyanların uymadığı kurallara hiç kimse uymaz. Dolayısıyla en tepeden -Cumhurbaşkanlığı makamından- başlamak üzere uyulan bir tasarruf paketi ortaya konulmalıdır. Ayrıca, Türkiye'nin daha büyük tasarruf tedbirlerine ihtiyacı olduğunun da altını çizmek isterim. Örneğin kamu-özel iş birliği yatırımlarından dolayı yapılan ödemelerin güncellenmesi gibi; örneğin Kamu İhale Yasası'nda yapılacak reformla yolsuzlukların engellenmesi gibi; bazı şirketlere vergi affı düzenlemelerine son verilmesi gibi; çoklu maaş uygulamalarına tavizsiz bir şekilde son verilmesi gibi tedbirler alınabilir. Önemli bir öneride bulunmak

istiyorum: Bütün bakanlıkların önemli kira ödemeleri var; bütün bakanlıkları Beştepe'deki Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde toplayarak kamunun büyük bir kira giderinden kurtarılmasını öneri olarak sunuyorum. Zihnimde de zaten bu bina yapılırken böyle bir amaç için yapıldı gibi bir not kalmış değerli milletvekilleri.

Yine, Cumhurbaşkanlığı ve bakanlıkların uçakları konusu çok tartışılıyor kamuoyunda. Elbette ki ihtiyaç kadar uçağa hiçbir itirazımız olamaz ancak çok sayıda uçağın olmasına da itiraz ediyoruz, doğru bulmuyoruz. Bu konuda, gerçekten bir ihtiyaçsa, gerçekten ihtiyacı karşılıyorsa bu uçakların kullanım çizelgelerinin de kamuoyunda şeffaf bir şekilde paylaşılması önem arz etmektedir değerli milletvekilleri. Bu ülkenin tek bir kuruşunun dahi heba olmasına razı değiliz diyorum, bu tedbirleri yakından takip edeceğimizi ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen Sayın Şahin.

Buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Tabii ki ekonomiyi toparlamak için tasarruf önemli bir başlık ancak ekonomideki en önemli dinamik hukuk güvenliğidir, adalete olan güvendir. Bir ülkede hukuk güvenliği yoksa o ülkede sermayeyi, yatırımcıyı tutamazsınız, yeni yatırımcı getiremezsiniz, Türkiye'nin yaşadığı sorun budur değerli milletvekilleri. Türkiye'de bir hukuk güvenliğini, güvenli bir iklimi inşa etmek zorundayız.

Hukuk demişken Yargıtay Başkanı seçilen Değerli Ömer Kerkez'i tebrik ediyorum, tam bağımsız bir yargı şiarıyla görevlerinde başarılar diliyorum.

Mülakat uygulaması için yeni bir yönetmelik çıkarıldı. Arkadaşlar, hani kaldırılacaktı bu zillet? Bırakın kaldırmayı, mülakat uygulamasını daha da perçinlemiş, daha da sağlamlaştırmış oluyorsunuz. Şimdi, dikkatlerinize şu yönetmeliği sunmak istiyorum. Bu, tarih. Arkadaşlar, Millî Eğitim Bakanı -gerçekten soruyorum- bize, size nazire mi yapıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim lütfen Sayın Şahin.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Bu tarihi bilerek mi seçmiştir? 14 Mayıs seçimlerinde söz vermişsiniz “Mülakatları kaldıracamız.” diye, 14 Mayıs'ta yayınladığı yönetmelikle mülakatları perçinlemiş oldu, bunu da dikkatlerinize sunmak istiyorum. Değerli milletvekilleri, bu yönetmeliğin iptali için Danıştayda dava açacağımızın altını çizmek istiyorum. “Her şeyden, her rutinden sıkıldım seni sevmek hariç.” diyor şair. Ben de siyasetin bu samimiyetsizliğinden, bu adaletsizliklerden sıkıldım ama sevgili gençler sizin için mücadele etmekten asla sıkılmayacağız diyorum.

Son olarak, Filistin'in Birleşmiş Milletler üyeliği konusuna değinmek istiyorum. İsrail'in barbarlığı, Filistin'de yaşanan, Gazze'de yaşanan dram devam ediyor. Dünyanın gözü önünde Hamas'ın ateşkes çağrılarına olumlu yanıt vermesine rağmen İsrail bu saldırılara devam ediyor. İsrail'in bu saldırılarına son vermesi için uluslararası kamuoyunun daha fazla bu konuda gündem yapması gerekir diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım, son olarak lütfen...

BAŞKAN – Buyurun, buyurun lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Tam da burada, Birleşmiş Milletlerde alınan kararın önemli olduğunu, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda geçen hafta yapılan oylamada Filistin'in Birleşmiş Milletler üyeliğinin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde tekrar görüşülmesi ve gözlemci statüsünde olan Filistin'e bazı ilave haklar tanınması talep edilen karar tasarısı kabul edildi. Bu karar sembolik olarak önemli bir karardır diyorum.

Ankara Emniyet Müdürlüğünde yaşanan olaylar vahimdir, yasal süreçler titizlikle takip edilmelidir, bütün bu süreçler Türkiye'nin hukuk devletinden uzaklaşmasının bir sonucudur. Konuyu yakından takip edeceğiz.

Yine, bir başka hukuk arayışımız Sinan Ateş dosyası. Müşteki eşinin ifadelerinin iddianameye yansımaması, önemli delillerin iddianameye yansımaması açıkça hukuka aykırılıktır. Bu konu hepimizin üzerinde bir sorumluluktur, özellikle de iki evladın döktüğü gözyaşları bütün milletvekillerinin üzerinde bir sorumluluktur diyor, bu konuyu da yakından takip edeceğimizi ifade ediyorum.

Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Turhan Çömez konuşacaklar.

Tekrar hayırlı uğurlu olsun Sayın Çömez.

Buyurun.

25.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Grup Başkan Vekili sıfatıyla yaptığı ilk konuşmaya 13 Mayıs Türk Dil Bayramı'nı kutlayarak başlamak istediğine, Soma faciasının 10'uncu yıl dönümüne, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne, Dünya Eczacılar Günü'ne ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in dün açıkladığı Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İYİ Partinin yeni Grup Başkan Vekili sıfatıyla yüce Mecliste yaptığım ilk konuşmaya 13 Mayıs Türk Dil Bayramı'nı kutlayarak başlamak istiyorum. Bu vesileyle, Türkçemizi Anadolu'da ilk kez resmî dil olarak ilan eden Karamanoğlu Mehmet Bey'i, 1932 yılında Türk Dil Kurumunu kuran Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı ve minnetle anıyorum.

Bundan tam on yıl önce Soma'da korkunç bir gün yaşandı, 301 canımız pek çok ihmal ve aymazlıkların ardından yaşanan elim bir kazada göçük altında can verdiler. Gözü yaşlı aileleri ve koca bir ulus bu korkunç kazanın tam olarak hangi ihmallerin ardından olduğunu öğrenemedi ve mahkeme hâlâ sonuçlanmadı. O günden bugüne pek çok iş kazası ya da daha doğru bir ifadeyle “iş cinayeti” işlendi bu ülkede. Maalesef, hiçbirinden ders alınmadı ya da alınamadı ve nihayet İliç'i yaşadık. Ölen madencilerin ardından “Güzel öldüler.” diyerek vicdanını rahatlatan değil “Neden öldüler?” diyerek vicdan azabı duyan ve hesap soran yöneticilere ihtiyacı vardı bu ülkenin. Soma faciasının 10'uncu yıl dönümü vesilesiyle maden kazalarında, iş kazalarında hayatını kaybeden tüm işçilerimizi rahmetle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü, tüm çiftçilerimizin bu özel gününü kutluyorum. Tabii, bu kutlamayı yaparken çiftçilerimizin de “Bırakın kutlamaları, bizim için bir şeyler yapın, bıçak kemiğe dayandı.” dediklerini duyar gibiyim. Gençler çiftçilik yapamaz olmuş, çiftçi yaşı ortalaması 58; köyler boşalmış, arazilerin önemli bir kısmı yabancılara satılmış; gübre, mazot, zirai mücadele ilaçları fiyatları almış başını gitmiş ve sadece kendisini değil koskoca Avrupa'yı besleyecek kapasiteye sahip bu münbit Anadolu topraklarında gıda enflasyonu maalesef dünya rekoru kırmış. Girdi maliyetleri karşılanamadığı için yüz binlerce süt ineği kesime gitmiş ve buna bağlı olarak azalan et arzını karşılamak için de ta Latin Amerikalardan, Brezilya'dan, Uruguay'dan yüz binlerce angus ithal edilmiş. Bugün münasebetiyle bir taraftan çiftçilerimizi kutluyoruz, öbür taraftan da Hükûmetimizi uyarıyoruz. Türk çiftçisi gerçekten çok zor durumda ve gecikmeden kalıcı, gerçekçi

çözümler bekliyor.

Değerli arkadaşlar, bugün Dünya Eczacılar Günü, tüm eczacılarımızın bu özel gününü kutluyorum. Ülkemizde geçen yıl ilaca harcanan paranın 175 milyar lirayı bulduğu tahmin ediliyor; bunun yaklaşık yüzde 40'ı ithal, yüzde 60'ı ise yerli. Yerli üretimin de asıl etken maddesinin neredeyse yüzde 95'i ithal.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum.

İşte, bu yüzdendir ki Sağlık Bakanlığı ilaç fiyatlarını euroya endekslemiştir.

Eczacılarımızın bu özel gününü kutluyoruz ancak ne yazık ki çok sayıda istihdam fazlası eczacımız var. Mesela, ülkemizdeki 57 eczacılık fakültesinden mezun olan eczacılarımızın yüzde 30'u istihdam fazlası ama sadece İstanbul'da 200 kadar Suriyeli eczacı var, bunlara dil ve yeterlilik sınavlarına girmeden eczacılık lisansı veriliyor ve tabii ki yanında da vatandaşlık. 57 eczacılık fakültesinin olduğu ülkemizde mezunların önemli bir kısmı işsiz, ithalata milyarlar ödüyoruz ve bir tek orijinal Türk ilacımız yok. İrlanda gibi küçük bir ada ülkesinde 3 eczacılık fakültesi var ve yıllık ilaç ihracatı 65 milyar dolar. Bu gerçek, bize Sağlık Bakanlığının ilaç fiyatlarını neden euroya endekslediğini de bir anlamda izah ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim lütfen.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek Kamuda Tasarruf Paketi'ni açıkladı. Aslında bir kültür ve anlayış olması gereken tasarrufun yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarının son döneminde bir paket olarak sunuluyor olması anlamlıdır. Asıl anlamlı olan ise bu paketin üç yılla sınırlanmış olması ve sonrasında yani seçimin hemen öncesinde terk edilecek olmasıdır. Yani iktidar diyor ki: “Üç yıl geçim, ardından seçim.” Burada hedeflenen 100 milyar liralık bir tasarruf. Peki, gerçekleşir mi? Mümkün olmayacağını şimdiden öngörebiliriz ve gerçekleşmiş olsa bile bir çözüm ya da çare olmayacağı da son derece açık. 2,4 trilyon bütçe açığının olduğu bir ülkede 100 milyar liralık tasarruf hedefi gerçekçi ve sonuç alıcı olmayacaktır. 2024 yılında kamu-özel iş birliği projeleri için ödenecek toplam miktar 4,416 milyar dolar yani 142 milyar lira; tasarruf paketinin 1,5 katı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Merkez Bankasının 2023'te açıkladığı zarar 818 milyar lira yani hedeflenen tasarrufun tam 8 katı. İstanbul Havalimanı'nın 1 milyar 195 milyon euroluk kirası yirmi yıl ötelenmiş, neredeyse tasarruf hedefinin yarısı kadar. Bugün yapmaya kalksanız 10 milyar eurolardan fazla harcamanız gereken Atatürk Havalimanı sözüm ona park bahçe yapılacak diye tahrip edildi ve hedeflediğimiz tasarrufun tam 4 katı. Rusya'dan S-400 füzeleri aldık, 2,5 milyar dolar ödedik, neredeyse planladığımız tasarruf kadar ama maalesef bugün hangarda tutuluyor ve kullanma şansımız pek mümkün görünmüyor. Örnekleri uzatmak mümkün; evet, tasarruf çok önemli ve olmalı ama tasarruf bir kültür, bir anlayış, bir hayat tarzı ve siyaset etme modeli olmalı ve belli bir süreyle sınırlı olmamalı.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çömez.

Milliyetçi Hareket Partisi adına Sayın Filiz Kılıç konuşacaklar.

Buyurun Sayın Başkan Vekili.

26.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Anneler Günü'ne, Engelliler Haftası'na, Türkçenin resmî dil ilan edilmesinin 747'nci yıl dönümüne, 14 Mayıs Çiftçiler Günü'ne, eğitim çalışanlarına yönelik şiddeti önleyecek yasal ve hukuki düzenlemelerin destekçisi olduklarına ve Öğretmen İbrahim Oktugan'a, Soma maden faciasında Rahmetirahman'a kavuşan 301 madencinin şهادetlerinin yıl dönümüne ve maden kazasında hayatını kaybeden madenci Şenol Zurnalı ile yaralı madenci Savaş Onur'a ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve yüce Türk milleti; şehit annelerimiz başta olmak üzere karşılıksız sevginin, şefkatin ve merhametin timsali bütün annelerimizin ve anne adaylarımızın Anneler Günü'nü tebrik ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Engelli olmak insani bir hâldir ve hepimizin, her insanın maruz kalacağı bir durumdur. Bildiğiniz gibi, bu hafta Engelliler Haftası. Engelli olmanın, bir engelle yaşamamanın, bir engele uğramanın ne demek olduğunu, neye tekabül ettiğini, hangi sonuçlara kapı araladığını samimiyetle, dikkatle analiz ediyoruz. Elbette, engelli kardeşlerimizin üstesinden gelinmesi aciliyet arz eden sıkıntıları, çözülmesi gereken problemleri olduğunu biliyoruz; istiyoruz ki bütün engeller kaldırılсын, diliyoruz ki engelsiz bir dünyanın kapıları aralansın, bekliyoruz ki engelle mücadele eden kardeşlerimizin ellerinden tutulsun, destek verilsin, önleri açılsın. Engeller, takılmak için değil aşılacak içindir; en büyük engel sevgisizliktir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak engelli kardeşlerimizin her daim yanında olacağız. Sayın Genel Başkanımızın ifadeleriyle: “Engel, onu kenara iten fazilet ve fedakârlık ruhu olduktan sonra hiçbir sorun yaratamayacaktır. Yılın bir gününde değil, her gününde bütün engelli kardeşlerimizin yanındayız, onların tercümanınız.”

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karamanoğlu Mehmet Bey'in 13 Mayıs 1277 tarihli fermanıyla Türkçenin resmî dil ilan edilmesinin 747'nci yıl dönümünü kutluyoruz. Milletimizi, yabancı kelimeler yerine Türkçe kelimeleri kullanmaya, yazım ve noktalama yanlışlarını en aza indirmeye, dilimizi ve dolayısıyla kimliğimizi korumaya davet ediyoruz. Dünyanın en köklü, en zengin, en geniş coğrafyaya yayılmış ve en çok konuşulan dillerinden olan Türkçemizi konuşan herkesin Türk Dil Bayramı kutlu olsun.

Eczacılarımızın Eczacılar Günü'nü de kutluyor, çalışmalarında üstün başarılar diliyoruz.

Geçimini topraktan sağlayan, topraktan aldığı ürüne değer katarak bizlere ulaştıran çiftçilerimizin emeği kutsaldır. Tarım üretiminin her kademesinde çalışan vefakâr çiftçilerimizin 14 Mayıs Çiftçiler Günü'nü en içten dileklerimizle kutluyoruz. Artan dünya nüfusu, insanlığın doğaya hoyratça davranması, iklimde meydana gelen olumsuz değişiklikler her geçen gün sağlıklı yiyeceğe ve temiz suya ulaşımı zorlaştırmaktadır. Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli'nin “Toprağın dili tarımdır.” anlayışı çerçevesinde alın terinin yegâne timsali olan çiftçilerimizin her daim yanlarında olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kılıç, devam edin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz hafta meydana gelen elim ve bir o kadar da vahşi olayın ardından eğitim çalışanlarına yönelik şiddeti önleyecek yasal ve hukuki düzenlemelerin destekçisi olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Bu vesileyle,

İbrahim Oktugan Hocamıza Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve eğitim camiasına başsağlığı dileklerini iletiyorum.

Soma maden faciasında Rahmetirahman'a kavuşan 301 madencimizi şehadetlerinin yıl dönümünde rahmet ve minnetle anıyor, ailelerine tekraren başsağlığı ve sabır temennilerini iletmek istiyorum.

Son olarak, Kilimli Gelik beldesinde kurulu özel maden ocağında meydana gelen kazada hayatını kaybeden madenci kardeşimiz Şenol Zurnalı'ya Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve mesai arkadaşlarına başsağlığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun, bitirin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – ...yaralanan ve hâlen tedavisi devam eden diğer madenci kardeşimiz Savaş Onur'a acil şifalar dilerim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kılıç.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına Sayın Sezai Temelli konuşacaklar.

Buyurun Sayın Başkan Vekili.

27.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na, 14 Mayıs Dünya Eczacılar Günü'ne, Van Cezaevinde intihar eden Reber Soydan'a ve iktidarın cezaevlerine yönelik uyguladığı rejime, Dünya Çiftçiler Günü'ne, maliyet enflasyonuna, açıklanan tasarruf programına, geçen dönem Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eş Başkanı Selçuk Mızraklı'nın neden tutsak olduğuna ve kayyumlara, Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş'un Küba'dan dönerken siyonizmin baskıları ile işini bırakmak zorunda kalan öğretim üyelerine ve akademisyenlere yaptığı çağrıya ve bu duyarlılığı barış akademisyenleri için de göstermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bildiğiniz gibi, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası. Birleşmiş Milletlerin bunu bir haftaya yaymasının nedeni her gün bir engellilik alanına dair duyarlılık oluşturmaya yönelik. Bu konuda Meclisimizin ne kadar duyarsız olduğu da ortada; bu hafta vesilesiyle ne burada bir kanun teklifi görüşebiliyoruz ne bir komisyonumuz çalışıyor ne de özel bir oturum yapabiliyoruz. 12 milyon engellinin yaşadığı bir ülkede engellilere on iki dakika ayıramıyoruz. Evet, engellilerin çok ciddi sorunları var; bu konu Meclisimizin değişmez gündemlerinden biri olmak zorunda.

Sayın Başkan, yine, 14 Mayıs Dünya Eczacılar Günü; tüm eczacıların, eczacı emekçilerin gününü kutluyorum. Bu alanda da çok ciddi sorunların yaşandığını çok iyi biliyoruz. Sağlık Bakanlığı tarafından âdeta üvey evlat muamelesi gören eczacılar çok ciddi sorunları olmasına rağmen muhatap bulamamaktalar. Onların da sorunlarının çözümü açısından mutlaka bu konuda da Meclis üzerine düşen sorumluluğu almak zorundadır.

Değerli milletvekilleri, Van Cezaevinde Reber Soydan intihar etti. Acaba intihar mı etti? Bir gece önce annesini aradı ve para istedi, televizyon alacaklarını söyledi; ertesi gün ailesi arandı ve "Oğlunuz intihar etti." denildi. Nasıl intihar etti? Ranzaya kendini asmış. Ranzadan daha uzun boyu var ama ranzaya kendini asmış. Dolayısıyla bunun intihar olmadığını çok iyi biliyoruz, bu tür vakaların Türkiye'de birçok cezaevinde yaşandığını da çok iyi biliyoruz; bunlar intihar değil cinayettir. Dolayısıyla da cezaevlerine dair gerçekten tüm Türkiye kamuoyunun artık duyarlı olma zamanı gelmiştir. Bu iktidarın cezaevlerine yönelik uyguladığı rejim aslında sadece hak ihlalleriyle sınırlı değil; işkenceleri barındırmakta, çok daha ötesinde, artık bugün cinayetlerle anılır hâle geldiğini göstermektedir. Bu konuda tüm kamuoyunu, başta da hukukçuları duyarlı olmaya davet ediyoruz ama bundan daha vahimi var, o da şu: Reber Soydan'ın cenazesini teslim alan ailesi cenazeyi yıkayamıyor yani dinî ritüelleri yerine getiremiyor, buna engel olunuyor; karşı karşıya olduğumuz düşünce budur. Dolayısıyla bu kabul edilebilir bir şey değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, yine, Dünya Çiftçiler Günü. Dünyanın en mağduru olan Türkiye çiftçileri başta olmak üzere tüm çiftçilerin bugününü kutluyorum. Evet, çok ciddi bir mağduriyet var tarım alanında. Bugün Türkiye'de 2,7 milyona düşmüş nüfuslarıyla 700 milyarlık bir borcun altında çiftçiler inim inim inlemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Temelli.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim.

Mazot fiyatından gübre fiyatına kadar hangi alana el atsanız tüm bu maliyet unsurları çiftçinin omuzunda çok ciddi bir yük, çiftçilerin ayakta durması artık çok da mümkün değildir. Dolayısıyla, bir örnek verelim, çay üreticilerinden bahsedelim mesela. Karadeniz çay üreticilerine 17 lira fiyat verilmiş, 2 lira da destekleme; 19 lira. Çiftçilerin minimum maliyetlerini yani bir dönemi başa baş kapatabilmeleri için ihtiyaç duydukları para 27 lira; bu, başa baş noktası. Yani bir nebze nefes alıp hayatlarını idame ettirebilmeleri için 27 liranın üzerinde bir fiyat verilmesi gerekirken 19 lira verilmiş. Çay üreticilerinin durumu böyle ama hangi alana baksanız, tarımla ilgili hangi alana baksanız aynı sorunları görmeniz mümkün.

Biliyorsunuz, bugün ülkenin en önemli sorunlarından biri de gıda enflasyonu. Gıda enflasyonunun nedeni aslında çiftçilerin katlandığı bu maliyetlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim.

Türkiye'de ciddi bir maliyet enflasyonu var ve maliyet enflasyonu altında hem çiftçiler hem de yüksek fiyatlarla gıda tüketmek zorunda kalan toplum ezilmektedir.

Tabii, bunlar söz konusu olduğunda bir de baktık ki karşımıza Sayın Cevdet Yılmaz ile Mehmet Şimşek geçti, tasarruf tedbirlerinden bahsetmeye başladılar. Bu tasarruf tedbirlerinde nereden tasarruf edileceğine dönüp baktığımızda anladık ki yine tasarrufu halkın sırtına bir maliyet olarak yüklemekle ilgili bir program hazırlamışlar. Nereden tasarruf edecekler? İşte, lojmanda oturan kamu emekçilerinden, servis kullanan kamu emekçilerinden, topluma istihdam alanlarını kapatarak iş bekleyenlerden tasarruf edecekler. Bu tasarruf programına dair aslında söyleyeceğimiz söz çok ama biz bir daha tasarrufun nereden yapılması gerektiğinin altını çizelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen Sayın Temelli.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Tamamlayacağım.

Tasarruf barıştadır, tasarruf bu yolsuzlukların sonlandırılmasındadır, talanın sonlandırılmasındadır.

Bakın "talan" demişken size Diyarbakır Belediyesinden bir örnek söyleyelim. Bu vesileyle, geçen dönemki Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanımız Sevgili Selçuk Mızraklı'yı da buradan anıyorum, selamlarımı yolluyorum. Kendisi, biliyorsunuz, şu anda tutsak. Neden tutsak biliyor musunuz? Dönemin kayyumunun yolsuzluklarını açıkladı diye. Ne yapmıştı dönemin kayyumu? 1.600 ton fıstıklı kadayıf yemişti. Hani Fikret'in şiir var ya "Yiyin efendiler, aksırınca, tıksırınca kadar..."

Bunlar boğuluncaya kadar yiyorlar. Peki, şimdiki kayyum ne yapmış? Şimdiki kayyum tam 770 bin liralık kuru yemiş almış. Ya, bu nasıl bir iştah, bu nasıl bir doymazlıktır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Tasarruf yapacaksa Sayın Şimşek, önce dönsün bu kayyumların yolsuzluklarını, hırsızlıklarını masaya yatırsın, doğru yerden tasarruf yapmaya başlasın.

Sayın Başkan, son olarak... Meclis Başkanımız Sayın Kurtulmuş çok güzel bir çağrı yaptı, Küba'dan dönerken - Küba'nın havasından etkilenmiş olabilir tabii- şöyle bir açıklama yaptı, dedi ki: "Dünyanın dört bir tarafında şu anda siyonizmin baskılarıyla işini bırakmak zorunda kalan öğretim üyelerinin, akademisyenlerin tamamına çağrıda bulunuyoruz, dünya üniversitelerinde siyonist baskılar yüzünden işinden atılan insanlara Türkiye'nin üniversitelerinin kapıları açıktır." Yıllar önce Nazi Almanyasındaki Alman bilim insanlarına da böyle bir çağrı yapılmıştı. Bugün de Filistinli öğretim üyelerine, öğretim elemanlarına yapılan bu çağrı çok güzel bir çağrı ama gözlerimiz yaşardı çünkü bu ülkede barış akademisyenleri var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – "Bu suça ortak olmayacağız." diye barış imzacısı olan bu akademisyenler, barış akademisyenleri işinden oldu, okulundan oldu, üniversitesinden oldu. Boğaziçi Üniversitesine kayyum atadınız, hâlâ orada bir kayyum rektörle üniversiteyi yönetiyorsunuz. Barış akademisyenlerinin birçoğu yurt dışına gitmek ve orada çalışmak zorunda kaldı. Sayın Kurtulmuş'a çağrımızdır: Bu duyarlılığı, Türkiye üniversitelerine uzun yıllar emek vermiş barış akademisyenleri için de lütfen gösterin ve barış akademisyenleri OHAL sürecinde yaşadıkları bu mağduriyetten bir an önce kurtulsunlar.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Temelli.

Cumhuriyet Halk Partisi adına Sayın Ali Mahir Başarır konuşacaklar.

Buyurun Sayın Başarır.

28.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Dünya Çiftçiler Günü'ne ve Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Dünya Çiftçiler Günü'yle başlamak istiyorum; emektar, emekçi tüm çiftçilerimizin gününü kutluyorum. Ve özellikle Sayın Cumhurbaşkanının, bakanların sosyal medya sayfalarındaki mesajlarını görünce şaşıyorum; gerçekten çok güzel mesajlar yazıyorlar çiftçilerimizin emekleriyle, alın terleriyle ilgili. "Alın teriyle toprakları suluyor." diyor Sayın Cumhurbaşkanı. Gerçek bu mu? Aslında, bu mesajı gördükten sonra internette icra sayfalarını biraz karıştırdım. Çiftçiler için gerçek, Sayın Cumhurbaşkanının sosyal medyada çiftçiler için yazmış olduğu bu süslü cümleler mi yoksa... Mesela, Kırıkkale İcra Dairesinde yeni bir satış çıkmış, bir çiftçinin tarlası satılıyor; Cihanbeyli İcra Dairesinde -bugün satışa çıkanlardan bazılarını gösteriyorum ben burada- traktörü satılıyor. Bakın, Kastamonu Daday Merkez Mahallesi'nde tarlası satılıyor. Gerçek ne burada? Bakın, buradaki gerçek, icra dairelerinin sayfalarındaki mesajlar ve ilanlar. Yine, bir traktör satışı... Binlerce traktör ve tarım arazisi şu anda icrada satışta. Gerçek mesajlar icra dairelerinin sayfalarında, ihale tarihlerinde ama bu ülkeyi yönetenler Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyor; ne güzel(!)

Bakın, niye bu durumda? Geçen sene, 2023'te çiftçilerimizin bankalara olan borcu toplam 363 milyar lira. 2024'ün ilk beş ayında bu borç ne kadar olmuş? 637 milyar lira. Yani, yıl sonuna kadar bu hesabı yaparsak 1,5 trilyona yaklaşacak. Şimdi, bu borç niye arttı? Bugün bir mesaj yayınlayacağına Tarım Bakanı ve Cumhurbaşkanı "Ben bir yıl için bu icra dosyalarındaki banka faizlerini silebiliyorum." diyebiliyor mu? Diyemiyor ama gerçek müjdeyi kime veriyor? Mesela, Yıldırım Demirören'e veriyor. Değerli arkadaşlar, Ziraat Bankasına olan borcu, Vakıfbanka olan borcu 2 milyar dolara yaklaşmış, icra takibi yok; Ziraat Bankası ve Halk Bankası çiftçiyi 50 bin lira borcundan dolayı, 100 bin lira borcundan dolayı patır patır icraya veriyor. Ben bir kez daha soruyorum değerli milletvekillerine: Yıldırım Demirören'in, Demirören grubunun nasıl bir dokunulmazlığı var? Aslında çiftçinin o krediyi kullanması gerekmiyor mu, çiftçinin oradaki faizden muaf tutulması gerekmiyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama lütfen, eğer ki bugün Dünya Çiftçiler Günü ise sizden ricam, AKP Grubundan ricam, bir icra dairesindeki çiftçilerin satılan taşınmaz ve taşınır mallarına bakın, bir de Demirören grubunun Ziraat Bankasına olan borcu ve haczedilmediğine bakın, ona göre mesaj yayınlayın.

Kamuda Tasarruf Paketi... Çok güzel, yirmi iki yılın sonunda kamuda tasarruf yapabilmeyi öğrendiler. Ama ben merak ediyorum, Sayın Cumhurbaşkanı 14 tane, kimisine göre 12 tane, kimisine göre 16 tane -kesin bir bilginiz yok ama mebzul miktarda, fazla miktarda uçağa var beyefendinin- uçağından herhangi birini satışa çıkardı mı? Kamuda tasarruf... Peki, koruma sayısında bir azalma var mı? Peki, makam arabalarında bir azalma var mı? Peki, sarayın ihalelerinde bir azalma var mı? Yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bitirelim Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yine, bir şey sormak isterim: Bu ülkede 1 trilyon dolara yaklaşan iç ve dış borç varken, bu ülkede kira 30 bin lira olmuşken, emekli 10 bin lira maaş alırken, bu ülkede yüz binlerce insan tahliye için mahkeme kapısındaiken kamuda tasarruf yeni mi aklınıza geldi? Bunu neden genelgeyle yayınlıyorsunuz? Dünyadaki çağdaş ülkeler; bir parça demokrasisi, bir parça şeffaf yönetimi olan ülkeler zaten bunları yüzyıllar boyunca ilke hâline getirmiş. Dünyanın neresinde Meclis Başkanının ayrı uçağı, Cumhurbaşkanının 10'un üzerinde uçağı var; bakanlarının birçoğu özel uçakla seyahat yapabiliyor? Bizim ülkemizde yapabiliyor. Aslında bu çok çok önce yapılmalıydı, belki ülke bu hâle gelmezdi. Ben belediye başkanları için de söylüyorum, bir başkan yardımcısı niye makam aracı kullanır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir müdür neden makam aracı kullanır? Herhangi bir kurumda daire başkanı neden makam aracı, şoför, koruma kullanır? Geç kalmadık mı? Ülkenin ekonomisi bu hâle mi gelmeliydi? Milyonlarca insan icrada, emekli yek ekmeğe muhtaç, çiftçi icrada; yirmi iki yıl sonra kamuda tasarruf yapıyoruz. Hiç inandırıcı değil, hiç gerçekçi değil. Bunu zaten biz kural olarak yapmalıydık. Bu kimin görevi? Genelgeyle bunu Cumhurbaşkanı, Bakan yapıyor; hayır, gelin, burada bir komisyon kuralım, Meclis bu sınırı çizsin; kim hangi arabaya binebilir, hangi arabaya binemez, hangi lojmanda oturabilir, ne kadar yakıt tüketir, ne kadar korumayla gezer, ne kadar uçağa gezer gelin belirleyelim. Bu, genelgeyle olacak şey mi? Değerli arkadaşlar, bakın, insanlar, gerçekten emeklisi, çiftçisi, genci, öğrencisi yek ekmeğe muhtaç bu ülkede.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bitiriyorum.

Yirmi iki yılın sonunda geldiğimiz nokta bu.

Ve Bakana soruyorum: Sen bu tasarruf tedbirlerini yayınlarken kur korunmalı mevduatla zenginlere ne kadar para verdin? Garantili kamu ihalelerinde hâlâ ne kadar para ödüyoruz? Ya dolarla garanti vermişsin, Amerika enflasyonunu alıp ekliyorsun, tasarruftan bahsediyorsun! Hiç inandırıcı değil, hiç gerçekçi değil.

Ayrıca, yirmi iki yıl sonra bu kararı verenler, lütfen, yirmi iki yıldır yapılan israfın bir parça hesabını versin diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Başarır.

Adalet ve Kalkınma Partisi adına Sayın Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu konuşacaklar.

Buyurun Sayın Yenişehirlioğlu.

29.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Anneler Günü'ne, Türk Dil Bayramı'na, Dünya Çiftçiler Günü'ne, 14 Mayıs Eczacılık Günü'ne, Soma maden faciasının 10'uncu yılında 301 şehit madenci ile Zonguldak'ta maden ocağında meydana gelen çökme sonucu hayatını kaybeden madenciye ve 2023 yılı seçimlerinin 1'inci yılına ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz pazar günü Anneler Günü'ydü malumunuz. Annelik, yeri doldurulamayan, değeri hiçbir şeyle ölçülemeyen, dünyadaki en yüce duygulardan biri şüphesiz. Üzerimizdeki haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğimiz annelerimiz, karşılıksız sevgi, sabır ve fedakârlık gibi yüce hasletleriyle toplumu şekillendirmektedirler. Peygamber Efendimiz'in "Cennet annelerinin ayakları altındadır." hadisişerifiyle payelendirdiği annelerimizin dualarının, çocuklarımızın, ülkemizin ve aziz milletimizin üzerinden eksik olmamasını diliyorum. Şehit ve gazilerimizin anneleri başta olmak üzere ömürlerini ailelerine ve evlatlarına vakfeden annelerimizin Anneler Günü'nü kutluyor, ebediyete irtihal etmiş bütün annelerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan tam yedi yüz kırk yedi yıl önce Karamanoğlu Mehmet Bey bir ferman çıkardı: "Bugünden sonra divanda, dergâhta ve bargâhta, mecliste ve meydanda Türkçeden başka dil kullanılmayacaktır." Büyük medeniyetlerden süzülerek gelen Türkçe bu fermanın öncülüğünde nesilden nesle aktarılmıştır. Kadim dilimiz derin ve köklü tarihiyle büyük bir medeniyetin dilidir, hem konuşma ve yazı dili hem resmî dil hem de eğitim ve bilim dili olarak yüzyıllar boyunca varlığını sürdürmüş bir dünya dili hâline gelmiştir. Bu vesileyle bir yazar ve edebiyatçı olarak dün idrak etmiş olduğumuz Türk Dil Bayramı'nı kutluyor, dünyada yüz milyonlarca insanın konuştuğu Türkçemizin daha nice yıllar yaşamasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hem inanç manzumemizde hem de toplumumuzun geleneklerinde üretmenin, alın terinin, insan hayatına katma değer sağlamanın çok özel bir yeri var. Zira Peygamber'imiz "Hiç kimse elinin emeğiyle kazandığından daha hayırlı bir rızık asla yememiştir." diye vurgulamıştır. Yine, bu toprakların değeri Âşık Veysel "Dileğin varsa iste Allah'tan/Almak için uzak gitme topraktan/Cömertlik toprağa verilmiş Hak'tan/Benim sadık yârim kara topraktır." der. Bu vesileyle alın terleriyle toprağı berekete dönüştüren bütün fedakâr çiftçilerimizin Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyorum.

Yine, bugün, aynı zamanda Eczacılık Günü. 14 Mayıs Eczacılık Günü'nü tebrik ediyor, sağlık sektörü içerisinde hayati bir görev üstlenen, toplum sağlığına hizmet eden tüm eczacılarımıza meslek hayatlarında başarılar diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Yenişehirlioğlu.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hüznünü hâlâ yüreğimizde taşıdığımız Soma maden faciasının 10'uncu yılında 301 şehit madenci kardeşimizi rahmet ve dualarla yâd ediyorum. Bu bağlamda, ülkemizin dört bir köşesinde alın teri döken madenci kardeşlerimize çalışmalarında kolaylıklar diliyorum. Soma maden faciasının ardından iktidarıyla, muhalefetiyle madencilğe ve madenci kardeşlerimizin iş yaşamlarına yönelik birçok yasal düzenlemeyi hayata geçirdik. Bundan sonra da benzeri acıların yaşanmaması için çalışmalarımıza hassasiyetle devam edeceğiz. Bugüne kadar işleri başında hayatını kaybeden şehit madencilerimizi ve bugün Zonguldak'taki maden ocağında meydana gelen çökme sonucu hayatını kaybeden madencimizi rahmetle anıyorum, mekânları cennet olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Tamamlayacağım.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 14 Mayıs, Gazi Meclis çatısı altında şu an birlikte görev yaptığımız değerli milletvekili arkadaşlarımızla aziz milletimizin vekâletini üstleneli tam bir yıl oldu. 14 Mayıs akabinde yapılan 28 Mayıs seçimleri, yüzde 90'a yaklaşan bir katılım oranıyla son yirmi yıl içerisinde yapılan seçimlerdeki en yüksek katılım oranına sahip olması açısından âdeta bir demokrasi bayramı havasında gerçekleşti. 2023 seçimlerinin 1'inci yılında AK PARTİ Grubu olarak aziz milletimizin beklentilerine karşılık verecek düzenlemelerin hayata geçmesi için yoğun bir şekilde mesai harcamaya devam ettiğimizi bir kez daha vurguluyor, tüm milletvekili arkadaşlarıma çalışmalarında muvaffakiyetler diliyorum.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yenişehirlioğlu.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.31

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.53

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER
KÂTİP ÜYELER : Asu KAYA (Osmaniye), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 81'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Tanal burada olmasaydı adını söyleyecektim...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Buradayım.

BAŞKAN - ...ama buradaymış, onun için söylemiyorum.

Hadi, Sayın Tanal'a bir söz verelim henüz kalabalık toplanmamışken, Grup Başkan Vekilleri de dâhil olmak üzere.

30.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, vali ve kaymakamlardan Cumhurbaşkanlığının mevsimlik tarım işçileriyle ilgili genelgesine uymalarını istirham ettiğine ve Meclis Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Malum, Şanlıurfa'dan Türkiye'nin aşağı yukarı 74 iline 1 milyona yakın mevsimlik tarım işçisi kardeşim gitmekte ve bu Şanlıurfalı 1 milyon mevsimlik tarım işçisinin içerisinde en azından 100 bine yakın öğrenci var. Şu anda okullar açık olduğu hâlde, bu öğrenciler okulda olması gerekir iken tarlada mevsimlik tarım işçisi olarak çalışıyorlar. Bu mevsimlik tarım işçisi arkadaşlarımızın ulaşım sorunu var, sağlık sorunu var, elektriğe ulaşamıyorlar, orada ücret alma sorunu var, barınma sorunu var, çalışma saatleri sorunu var, çocuk hakları ihlali var; tuvalet yok, banyo yok, beslenmesi yetersiz... Bu anlamda Cumhurbaşkanlığı bir genelge yayınladı. Cumhurbaşkanlığının bu elektrik, su, aydınlatma, ısınmayla ilgili genelgesi uygulanmıyor. Tüm kaymakam ve valiliklerden istihdamım şu: Lütfen, Cumhurbaşkanının mevsimlik tarım işçileriyle ilgili genelgesine uyunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Tanal.

Sayın Mehmet Baykan buradalar mı? Yoklar.

Sayın Faruk Kılıç...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Efendim, duyarlı bir Meclis Başkanı olarak bize söz verdiğiniz -bu konuda hiç esirgemiyorsunuz zamanı- için size teşekkür ediyorum; darısı inşallah Bekir Bozdağ'ın da başına diyeyim ben.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kılıç.

31.- Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

FARUK KILIÇ (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü. Toprağı hepimiz için işleyen, berekete dönüştüren başta Mardinli çiftçilerimiz olmak üzere tüm çiftçilerimizin Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyorum. Anadolu topraklarının her karışında alın terini ve bilek gücünü nakış gibi işlemiş olan çiftçilerimize bütün imkânlarımızı, bütün gücümüzü kullanarak sahip çıkıyoruz ve çıkmaya devam edeceğiz.

Yeni yüzyılda güçlü olmak isteyen ülkeler kendini tarım, hayvancılık ve gıda alanlarında geliştiren ülkeler olacaktır. Bu anlayışla, ülkemizin her bölgesinde Hükümetimiz tarafından yapılan barajlarla, sulama tesisleriyle, tohum ve gübreyle verilen destek politikalarıyla tarım alanında ülkemize ciddi anlamda ivme kazandırdık. Ayrıca, Mardin'imizde tarımsal verimliliği artırmak adına GAP projesinin tamamlanması için gayret gösteriyor ve çiftçilerimizin, başta enerji olmak üzere devam eden tüm sorunlarını da ilgili mercilere ileterek bu sorunların çözülmesine yönelik çalışmaya devam ediyoruz.

Bu bağlamda, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'nü kutlarız.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Burada olmayan arkadaşlara artık, bir daha söz vermeyeceğim.

Sayın Burhanettin Kocamaz...

Buyurun.

32.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, açıklanan Kamuda Tasarruf Paketi'ne ilişkin açıklaması

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kamuda tasarruf, Hükümet tarafından, kamu yerine ne yazık ki yine vatandaşların sırtına yüklenmiştir. Tasarruf paketi, kamuda istihdamın önünü üç yıl süreyle tamamen kapatmış, kamu çalışanlarının altındaki servis araçlarını almış, lojman ve sosyal tesislerden mahrum bırakmış, esnek ve uzaktan çalışma modelleriyle güvencesiz çalışma yöntemlerinin önünü açmıştır. Hükümet, dün açıkladığı tasarruf paketinde, açıkça “Kamuda itibardan tasarruf olmaz.” demiştir. Devletin belini büken, Sayın Erdoğan'ın kışlık ve yazlık sarayları için yapılan yüksek harcamalar ile hazine garantili projeler tasarruf paketinde kapsam dışı bırakılmıştır. Çoklu maaşa dokunmayan Hükümet, huzur hakkına sadece üst sınır getirmekle yetinmiş; açıklanan pakette hedeflenen 100 milyarlık tasarruf devede kulak kalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Tasarruf sadece kamu çalışanları ve atama bekleyen milyonlarca işsiz gencimiz için yapılmamalı, asıl tasarrufu ülkeyi ve ekonomiyi bu hâle getirenler yapmalı, tasarruf ilk önce saray ve çevresinden başlamalıdır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kocamaz.

Sayın Melih Meriç, bir trafik kazasıyla ilgili Genel Kurulu bilgilendirecek.

Buyurun.

33.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, 6 Mayıs'ta İslâhiye'de 9 kişinin hayatını kaybettiği kazaya ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

6 Mayıs'ta İslâhiye'de 9 canımızı kaybettiğimiz kaza hepimizi yasa boğdu; 6 öğrencimiz ve 3 vatandaşımız vefat etti. Allah hepsine rahmet eylesin. Kazayı araştırdıkça çok sayıda ihmal olduğunu tespit ettik. Mesela öğrenci servisi olarak kullanılan minibüste kamera, hız ölçen takograf yok. Servise öğrenci harici binmek yasakken sivil vatandaşlarımız alınmış. Minibüsün yolcu kapasitesi 14+1 iken 22 yolcu binmiştir. Kazaya sebep olan kasis depremden sonra oluşmuş ancak hâlen onarılmamıştır. Adli soruşturma devam ediyor fakat şeffaf bir süreç yürütüldüğünden emin değiliz çünkü servis şoförü İslâhiye AK PARTİ ilçe yöneticisi ve olayın üstünün kapatılacağına dair derin endişelerimiz var. Yetkililerden, 9 canımıza mal olan kazanın her yönüyle araştırılmasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Son olarak bu turda Sayın Okan Konuralp'e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Konuralp.

34.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, ODTÜ Rektörlüğünün öğrencilerin barışçıl talepleri karşısında soruşturma açmasına ilişkin açıklaması

OKAN KONURALP (Ankara) – Sayın Başkan, ODTÜ öğrencileri geçtiğimiz haftalarda son yılların en barışçıl ve renkli eylemlerinden birini gerçekleştirdi; geleneksel bahar şenliklerinin ana sahnesi olan Devrim Stadyumu'nu rektörlükten geri istedi. Rektörlük bu talebe olumlu karşılık vermek yerine öğrencilerini üniversitenin huzurunu bozmakla, eğitimi engellemekle suçlamayı tercih etti. Öğrenciler hakkında okuldan uzaklaştırma talebiyle soruşturma açtı. Bu tercih göstermektedir ki rektörlüğün herkesin hakkını ve hukukunu gözeten, koruyan kendi öğrencilerinden öğreneceği çok şey var. Rektörlük, vakit geçirmeksizin, öğrenciler hakkında açtığı soruşturmaları durdurmalı, öğrencilerinin barışçıl eylemlerine ve taleplerine saygı göstermelidir.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Konuralp.

Ara ara bir dakikalık söz hakkını kullandırmaya devam edeceğim.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, iktidar partisinin muhalefetten gelen önergelerin tamamına "hayır" demesinin psikolojik, sosyal ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi ve yasama faaliyetlerine olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

14/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 14/5/2024 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İsa Mesih Şahin
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili ve Grup Başkanı Selçuk Özdağ tarafından, iktidar partisinin muhalefetten gelen önergelerin tamamına "hayır" demesinin psikolojik, sosyal ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi ve yasama faaliyetlerine olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 14/5/2024 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Saadet Partisi Grubu adına Sayın Serap Yazıcı Özbudun konuşacaklar.

Buyurun Sayın Hocam. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Önergede belirttiğimiz gibi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle birlikte Türkiye'nin altmış yıllık mazisi olan kuvvetler ayrılığı ilkesi, hukuk devleti ilkesi ve yargının bağımsızlığı ilkesi terk edilmiştir. Dolayısıyla devlet gücü bir merkezde toplanmıştır. Elbette böyle bir siyasal yapının demokratik olduğunu söylemeye imkân yoktur, böyle bir yapı ancak "otoriterizm" kavramıyla tanımlanabilir.

Buna ek olarak, bu sisteme geçişle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisinin sahip olduğu çeşitli yetkiler ilga edilmiş, bir kısmı da sınırlandırılmıştır. Örneğin sözlü soru yetkisi ilga edilmiştir. Böylece milletvekillerinin ilgili bakanla Genel Kurul huzurunda bir diyalog kurmaları söz konusu değildir artık. Yazılı soru yetkisine gelince, ilgili bakanların cevap vermemeleri veya zamanında cevap vermemeleri suretiyle bu yetki de aslında etkisiz hâle getirilmiştir.

Önergemizin konusunu teşkil eden araştırma önergeleriyle ilgili husus ise şudur: Bir yıldan beri burada görev yapıyoruz ve bugüne kadar haftada 12, ayda 48, yaklaşık bir yılda 500 önerge verdik muhalefet partileri olarak; bunların hepsi iktidar bloğunun kararlı tutumuyla reddedilmiştir. Şimdi, biz, doğrusunu isterseniz, bunu çok merak ediyoruz. Neden? Çünkü araştırma önergeleri yasama yetkisinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu önergeler aracılığıyla yasama organı, asıl işlevi olan kanun yapma işlevini yerine getirebilmek için ihtiyaç duyduğu bütün bilgilere ulaşabilmektedir ama iktidar bloku bir tür otolimitasyonla kendi yetkilerini ortadan kaldırmaktadır. Biz şunu merak ediyoruz ve samimi bir soru yöneltiyoruz: Acaba iktidar bloku kendiliğinden mi böyle kararlı bir tutum sergiliyor, yoksa onlara, bilmediğimiz bir yerlerden emir ve talimat mı veriliyor? Doğrusu, bizim ciddi kuşkularımız var ve bu kuşkularımızın şu noktada çok önemli olduğunu düşünüyoruz: Bize mütemadiyen vesayet kurumlarını tasfiye edecekleri gerekçesiyle yeni anayasa vaadinde bulunan bu grup acaba kendi üzerindeki vesayette hangi yöntemle mücadele etmeyi düşünüyor? Dolayısıyla, öncelikle bu grup, kendi üzerindeki vesayeti sona erdirmeden herhâlde ülke üzerinde varsayıldıkları vesayeti sona erdirmeye muktedir olmayacaklardır. Dolayısıyla, bizim onlara samimi bir çağrımız var: Biz demokrasi mücadelemizi onları da kapsayacak şekilde genişletebiliriz; onların vesayet denetimini de onların iradelerini ipotek altına alan vesayeti de sona erdirecek şekilde mücadele edebiliriz ama bize destek vermeleri gerekiyor.

Sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ederim. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Serap Yazıcı Özbudun Hocamız, sağ olun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ben teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Aykut Kaya konuşacaklar.

Buyurunuz Sayın Kaya. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "demokrasi" deyince muhalefetin de var olduğu bir sistem akla gelir yani muhalefet, ülke sorunlarıyla ilgili görüşlerini meşru platformlarda gündeme getirme ve anlatma hakkını da kendi içinde barındırır. Muhalefetten bu imkânları aldığınız zaman çok seslilik ortadan kalkar, tek sesli bir yapı ortaya çıkar; bunun adı da demokrasi olmaz. Bu da ülkemizin ve milletimizin çıkarlarının korunmasına uygun değildir. Bu sebeple, Meclisin çalışmasında muhalefetin de etkin bir şekilde katılımının sağlanması, görüşlerinin, önerilerinin, tekliflerinin ön yargısız bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Antalya Milletvekili olarak tek başıma 15 tane Meclis araştırması önergesi verdim, 100'e yakın yazılı soru önergesi verdim. Araştırma önergelerimiz reddediliyor, soru önergelerimiz de gecikmeli ve yetersiz bir şekilde yanıtlanıyor. Ben buradan şunu sormak istiyorum: Ben başka bir ülkenin mi milletvekilim? Antalya bu güzel ülkenin bir ili değil midir? Antalya'daki vatandaşlarımızın sorunları sizi ilgilendirmiyor mu? Milletvekilinin tek görevi, kendi partisinden gelen öneriye "evet" diğer partilerden gelen önerilere "hayır" demek midir?

Meclisin bilgi edinme ve denetim yollarını sınırlandırdınız. 2017 yılında yapılan değişiklikle gensoru ve Meclis soruşturma yöntemlerini kaldırdınız. Meclisin denetim ve bilgi edinme yöntemini sadece Meclis araştırması, genel görüşme ve yazılı soru sorma yöntemiyle sınırlandırdınız. Bunları da etkin bir şekilde kullanmadığınız zaman Meclisin bilgi edinme ve denetim yetkisi ortadan kalkmakta veya etkisiz hâle gelmektedir. Bu sebeple, Hükümeti, AK PARTİ ve MHP Meclis gruplarını muhalefet tarafından verilen önergeler konusunda ön yargısız olmaya, onları dinlemeye, onların da önerilerini dikkate alarak

ülkenin sorunlarına etkili çözümler üretmeye davet ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi bana intikal eden ulusal nitelikli bir soruna parmak basmak istiyorum: Bölgesel amatör lig takımlarının yaşadığı sorunlara kulak vermek gerekiyor. BAL liginde sadece 1'incilerin bir üst lige çıkma imkânı bulunmaktadır. 1. Lig'de, 2. Lig'de ve 3'üncü Lig'de uygulanan play-off uygulaması BAL liginde uygulanmıyor, bu da ligin cazibesini düşürdüğü gibi belli bir süreden sonra takımların fiilen maçlara çıkmamasına sebep oluyor. Bu uygulamayı ortadan kaldırmak için BAL ligindeki takımlar arasında da play-off uygulaması başlatılarak ligin istikrarlı, rekabetçi ve sürekli olmasını sağlamak gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kaya.

AYKUT KAYA (Devamla) – Bu sene istisnai bir uygulama yaparak BAL liginin 2'nci bitiren takımları bir üst lige çıkarmak, önümüzdeki senelerde play-off uygulamasını BAL ligine de getirerek bütün liglerde aynı sistemin uygulanması gerekmektedir.

Bu sene BAL liginin bitiren takımların toplam taraftar sayısının yaklaşık 4 milyon olduğu görülmektedir. 12 tane takımımız bulunmaktadır. Bu sene 2'nci bitiren takımlarımızdan biri de benim kendi memleketim Manavgat Belediyespor'dur; çok ciddi altyapısı, seyircisi ve potansiyeli olan bir takımımızdır. Manavgat'ın kendi ekonomik olarak birçok ilden daha büyük bir potansiyele sahiptir. Manavgat'ımızın ve diğer 2'nci bitiren kentlerimizin takımlarının bir üst lige alınması konusunda ve bundan sonraki yıllarda da BAL liglerinde play-off uygulamasına geçilmesi için Gençlik ve Spor Bakanlığına ve Türkiye Futbol Federasyonuna bir çağrıda bulunmak istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaya.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Bozan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, konuşmama başlamadan evvel, AKP Grup Başkan Vekillerinden küçük bir ricam olacak. Yine, görüyoruz, AKP Grubu bomboş, bu sefer saymayacağım, konuşmam bitinceye kadar eğer milletvekillerinize çağrı yaparsanız, salona gelirlirse, şu an salonda bulunan sayıyı halkımızla paylaşmayacağım; bunu söylemiş olayım.

Şimdi, Saadet Grubunun verdiği araştırma önergesinin gerekçesinde çok çarpıcı bir kısım var. Diyor ki: "Halkın taleplerine herhangi bir irade beyanı göstermeden otomatik bağlanmış bir şekilde 'hayır' demelerinin psikolojik, sosyal ve siyasal sebeplerin irdelenmesi..." Şimdi, ben buna dair, psikolojik sebebine dair düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. Aslında, psikolojik sebebinin AKP'nin önceki dönem vekillerinden birisi, birkaç gün önce kamuoyuyla paylaşmıştı. Ne demişti? "Milletvekilliği hayatımın en büyük hatasıydı." deyip pişmanlığını dile getirmişti. Elbette buradaki kastı AKP milletvekilliğidir, AKP'den milletvekili olmasıdır.

DERYA YANIK (Osmaniye) – Hayret bir şey ya!

ALİ BOZAN (Devamla) – Şimdi, AKP milletvekillerinin mevcut performansına bakınca yani neredeyse bir yılımız doldu, bir yıllık süre içerisinde -yani tam da bir yıl dolmadı ama- pişman olmuşlar, pişman olmuşlar ki Genel Kurul çalışmalarına katılmıyorlar, Genel Kurulda muhalefetin verdiği önerileri dinleme gereği dahi duymuyorlar; bu, aslında psikolojik sebebin açık göstergesidir.

Arkadaşlar, aslında bir yandan ben sizi de anlamaya çalışıyorum. Bir yandan vekillik yapmaya çalışıyorsunuz ama bir yandan da esasen kendi iradeniz yok. İradeniz nereye bağlı? İradeniz saraya bağlı, saraydan çıkan karar sizin kararınız oluyor.

DERYA YANIK (Osmaniye) – Bunu sen mi söylüyorsun?

AYHAN SALMAN (Bursa) – Sizin ki nereye bağlı?

DERYA YANIK (Osmaniye) – Kandil'den talimat alanlar mı iradeden bahsediyor! Bunu sen söylemeye utanmıyor musun.

ALİ BOZAN (Devamla) – Şimdi, tam bir senemiz doldu, bir senemiz doldu bu kentte, bu ülkede yaşayan 85 milyon yurttaşın yararına birçok konu buraya geldi ama tamamına, bazen sadece 3 kişi, 5 kişi, 10 kişi dinleyerek ret oyu kullandınız. İşte, tam da sürekli olarak ret oyu kullanmanızdan kaynaklı bence AKP grubunun adı bugünden sonra "retgiller" olması lazım, AKP Grubu değil, "retgiller grubu". (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DERYA YANIK (Osmaniye) – Sana mı soracağız hangi oyu kullanacağımızı? Sana mı soracağız?

ALİ BOZAN (Devamla) – Bana kızdığınızı biliyorum, kızmakta haklısınız; şundan kaynaklı... Tekrar edeceğim, eminim, işinizde gerçekten vekillik yapmak isteyen birçok milletvekili var. "Yiğidi öldür, hakkını yeme." deniliyor.

DERYA YANIK (Osmaniye) – Sen acınacak bir adamsın.

ALİ BOZAN (Devamla) – Birçok milletvekili var milletvekilliği yapmak istiyor ama saray izin vermiyor. İzin vermeyen: Saray. Sebebi nedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayım Sayın Bozan.

ALİ BOZAN (Devamla) – Sebebi: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemidir. Sebebi: Tek adamcılıktır.

Gelin -bakın, bir sene oldu- sadece bir defa, sadece bir kez muhalefetin verdiği bir önergeye "evet" deyin. Milletvekilliğiniz bitince dönüp yurttaşlara "Ben gerçekten sizin faydanıza, sizin yararınıza Mecliste oy kullandım." deyin.

Yine, başka bir şey söyleyelim: Her şey bazen siyaset değil, bazen hukuk değil. Şunu söylüyorum ya: Siyaseti bıraktık, hukuku bir kenara bıraktık, Allah rızası için, muhalefetin tamamının hemfikir olduğu bir konuda "Bu kadar muhalefet partisi neden aynı şeyi düşünüyor? Neden biz 'evet' demiyoruz?" diye bence kendinize sorun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bozan.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Efendim, bir söz hakkı rica ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlilioğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Şimdi, konuşmacının konuşmasını dinledik ama bu tavrı, bu üslubu hoş karşılamadığımı çok net söylemeliyim çünkü hoş bir üslup değil bu. İradesini terör örgütlerine teslim edenler, burada AK PARTİ Grubuna irade üzerinden bir eleştiri getiremez.

ALİ BOZAN (Mersin) – Evet, her zamanki meşhur çıkışınız. Önergeden bahsediyoruz, önergeden.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Üslup uyarısı yapıp bize en olmayacak üslupla cevap veriyorsunuz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Hatibin eleştirilerini aynen reddediyoruz. Biz saraydan talimat alan, özgür iradesi sınırlı vekiller değiliz, reddediyorum.

ALİ BOZAN (Mersin) – Evet, reddediyorsunuz. Tam da “retgiller” dememi onaylamış oldunuz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, iktidar partisinin muhalefetten gelen önergelerin tamamına “hayır” demesinin psikolojik, sosyal ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi ve yasama faaliyetlerine olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Cumhur Uzun konuşacaklar.

Buyurun Sayın Uzun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CUMHUR UZUN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başlarında bizleri izlemekte olan saygıdeğer yurttaşlarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Parlamentolar toplumun tüm kesimlerinin temsilinin sağlanmasıyla övülen ve ne kadar çok toplum kesimini içinde barındırabilir ise o kadar kıymetli bulunan temsil organlarıdır. Bu nedenle, ülke parlamentoları oluşturulurken barajların olmaması ve şayet olacak ise bunun en az yüzdeyle belirlenmiş olması aranır ve aranmalıdır da. Bunun temel sebebi de parlamentoda her kesimin sesinin duyulması ve bu sesle ülke yönetiminin demokratik bir anlayışa kavuşturulmasıdır. Ancak günümüzde içinde bulunduğumuz Gazi Meclis çatısı altında ne yazık ki bu anlayıştan çok uzak, muhalefet partilerinden gelen ve esasen her biri bizzat halkın ihtiyacını ortaya koyan tüm önerilere kulak tıkayan bir anlayışla karşı karşıyayız. Önerilerin nereden geldiği değil, önerinin ne getirdiğine bakılması gerekir. Bakın, Cumhuriyet Halk Partisi olarak sizin huzurunuzda toplumun ihtiyacı olan, açlığa ve yoksulluğa çare olsun diye, öğretmenlerimizin dertlerine derman, çiftçilerimizin yarasına merhem olacak; sağlık emekçilerinden avukatlarımıza, işsizimizden asgari ücretimize, öğrencilerimizden akademisyenlerimize yani toplumun nerede kanayan yarası varsa orayı tedavi edecek onlarca öneri getirdik; hepsini okumaya dahi zahmet etmeden reddettiniz.

Değerli arkadaşlar, oysa toplum bizden dertlerine derman, seslerine ses olmamızı bekliyor. Bizi buraya gönderen iradenin gerçek sahipleri çözüm bekliyor; yoksulluk bitsin istiyor; emekliler maaşlarına zam bekliyor; öğretmenlerimiz atanmak, çiftçilerimiz ürününü değerinde satmak istiyor; işsizimiz iş bulmak, gençlerimiz ülkesinde yaşamak, kadınlarımız şiddete uğramamak istiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayalım lütfen.

CUMHUR UZUN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, demokrasiler çoğunluğun azınlığa tahakküm ettiği değil, azınlığın hak ve çıkarlarını da koruyan rejimlerdir. İktidarınız, kendisinden başka bir söze kulak vermeyerek, sayısız çoğunluğuna güvenerek tüm önerilerimizi reddediyor. Ancak unutmayın, halkın sözüne kulak vermeyenin sonu haraptır. Kulak verin bu sözlerle, kulak verin bu önerilere, kulak verin halkın sözüne ki sizin de hâliniz harap olmasın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Uzun.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Sayın Mustafa Arslan konuşacaklar.

Buyurun Sayın Arslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 14 Mayıs Çiftçiler Günü ve Eczacılar Günü. Çiftçilerimizin Çiftçiler Günü'nü ve eczacılarımızın Eczacılar Günü'nü de tebrik ediyorum.

Kadim şehir Tokat'ımızın Zile ilçesinde önceki gün meydana gelen sel felaketi nedeniyle evleri ve iş yerleri etkilenen hemşehrilerimize geçmiş olsun dileklerini iletiyorum. Rabb'im ülkemizi tüm afetlerden korusun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimiz 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandumla Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine “evet” demiştir. İki yüz yıllık demokrasi arayışımızın sonucu olarak uygulamaya geçen Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi; yasama, yürütme ve yargı erklerinin kesin olarak ayrıldığı bir yönetim şeklidir. Ülkemiz, yeni yönetim şeklinin sağladığı imkânlarla küresel ve bölgesel krizlere karşı daha etkin, daha hızlı, daha kapsamlı reflexler vermiştir.

Yine, ülke içinde yaşadığımız afetlerde yeni yönetim sisteminin sağladığı avantajlarla hızlı kararlar alınmış, yaraların kısa sürede sarılması sağlanmıştır.

Muhalefet partilerinin Anayasa'mızın ve İç Tüzük'ün kendisine sağladığı imkânlarla verdiği grup önerileri, Meclisin açık olduğu her gün istisnasız olarak görüşülmektedir. 27'nci Yasama Döneminde verilen araştırma önergelerinin toplamı 7.399 olup işleme alınan 7.221 önerge vardır, 230 önerge kabul edilmiştir. 28'inci Yasama Döneminde de bugüne kadar toplam 1.286 araştırma önergesi verilmiş, 1.249 tanesi işleme alınmıştır. Saadet Partisi de bugüne kadar 46 tane araştırma önergesi vermiştir. Araştırma önergelerinin sayıları ortadadır. Gazi Meclisimiz, yasama faaliyetlerinin tamamını bir tarafa bıraksa da verilen araştırma önergelerini yasama dönemi içerisinde neticelendirmesi mümkün değildir. Araştırma önergelerinin görüşülmesi ve tartışılması, tartışmaların uzaması nedeniyle kanun görüşmeleri çok geç saatlere kadar devam etmektedir. Kamuoyunun gündeminde olan, toplumu yakından ilgilendiren birçok konuda muhalefetle de uzlaşılarak verilen önergelerle araştırma komisyonları kurulmuş, çalışmaya devam edenler de vardır şu anda.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Bir tane denizcilik, başka var mı?

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeni yönetim şeklinin belirlenmesi sonrasında 2018 ve 2023 yıllarında yapılan Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – ...aziz milletimiz kararını vermiş, yetkiyi işin ehline, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a teslim ederken Türkiye Büyük Millet Meclisinde de Cumhurbaşkanlığına gereken desteği sağlamıştır. Aziz milletimizden aldığımız bu güç ve destekle bir kez daha dile getiriyoruz: Daha kapsamlı, daha dinamik, daha sosyal, daha çağdaş sivil bir Anayasa, 100'üncü yılını geride bıraktığımız Türkiye Cumhuriyeti'miz için, aziz milletimiz için, güçlü geleceğimiz için, Türkiye Yüzyılı için elzemdir.

Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkan...
İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan...
BAŞKAN – Bir saniye Sayın Tanal.
Buyurun Sayın Şahin.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in, grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı aranmasını talep etme nedenine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Denetim yollarının sağlıklı bir şekilde işletilmesinden bahsedilen bir öneri bu, Meclisin çalışabilir olmasından ve dolayısıyla Meclisin saygınlığından bahsettiğimiz bir grup önerisi.

Bir yıllık Grup Başkan Vekilliği dönemimde ilk defa yapacağım bir şey; bu grup önerisini önemseyeceğim için karar yeter sayısı aramanızı talep ediyorum Başkanım. Bu nedenle söz aldım.

Teşekkür ediyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, iktidar partisinin muhalefetten gelen önergelerin tamamına “hayır” demesinin psikolojik, sosyal ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi ve yasama faaliyetlerine olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, öneriyi oylarınıza sunup karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Yok, Başkanım. 150 yok Başkanım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sanki kabul edilmiş gibi Başkan.

BAŞKAN – Divanda ortaklaşma sağlanamadı, elektronik cihazla oylama yapacağız.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.27

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.37

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER : Asu KAYA (Osmaniye), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 81’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Saadet Partisi grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Buyurun Sayın Türkoğlu.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu’nun, Esnaf Kefaletten kredi kullanan esnaflara bugün gelen mesaja ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bugün Esnaf Kefaletten kredi kullanan bütün esnaflara şöyle bir mesaj geldi: “Sayın ortağımız, günün ekonomik şartlarına göre hâlen kullanmakta olduğunuz kredilerde 1 Mayıs itibarıyla geçerli olmak üzere güncelleme oldu.” Ne olmuş? Yüzde 7,5 olan 17; 8,5 olan 18; 9,5 olan 21, aşağı yukarı her kredi oranına yüzde 10 civarında bir artış gelmiş. Bu mesaj, zaten can çekişen esnafa ölümcül bir darbe vurmuştur. Kimse kusura bakmasın, bu durum sadece vicdana değil, hiçbir ahlaki değere de sığmaz. Esnafın devletine güvenmesi suç mu? Yanlış hesap Bağdat’tan dönmeli, bu adaletsiz uygulama derhâl iptal edilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Mehmet Tahtasız, burada mı?

Buyurun Sayın Tahtasız.

38.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız’ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü’ne ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Sayın Başkan, emeğinin, alın terinin karşılığını alamayan milletin efendisi çiftçimizin 14 Mayıs Çiftçiler Günü kutlu olsun.

İktidarın yanlış tarım politikaları nedeniyle çiftçi ne ekerse eksin dert biçiyor. Çiftçinin anayasal hakkı olan millî gelirin yüzde 1’ini yani 411 milyar lirayı çiftçiye vermeyen AKP iktidarı döneminde çiftçi sayımız yüzde 55 azaldı, ekilen arazinin ise 3,7 milyon hektarı azaldı. Çiftçimizin yaş ortalaması 58 oldu. Böyle giderse çiftçi bulamayacağız. Çiftçimiz, bankalara ve piyasaya 700 milyar borç batağına sürüklendi, traktörleri haczediliyor. Girdi maliyetleri 3-5 kat artarken şu anda çiftçimizin buğday taban fiyatı maalesef belli değil. Hububatın şu anki maliyeti 11 lira; biz, çiftçimiz için taban fiyatının en az 15 lira olmasını istiyoruz.

Hayvancılıkla uğraşan çiftçimiz de mutsuz. Bir zamanlar tarım ve hayvancılık ülkesi olan ülkemiz, AKP iktidarında ithalata bağımlı hâle geldi. 1 litre çiğ sütün maliyeti 16 lira 20 kuruş, açıklanan alım fiyatı 14 lira.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Şimdi Sayın Ali Bozan’a söz vereceğim, devamında Sayın Ayşe Sibel Ersoy’a söz vereceğim, ondan sonrasını ilerleyen safahatta... Sayın vekiller ona göre davranabilirler.

Buyurun Sayın Bozan.

39.- Mersin Milletvekili Ali Bozan’ın, “tasarruf” adı verilen göstermelik pakete ve Çiftçiler Günü’ne ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Yıllar önce ekonomi yokuş aşağı yuvarlanırken bugünün gelinen kötü koşullarını göz ardı eden Erdoğan ne demişti: “Ne diyorlar? Domates. Ne diyorlar? Patlıcan. Ne diyorlar? Sivri biber. Yahu, düşünün be düşünün, bir merminin fiyatı nedir, düşünün?” Biz de Erdoğan’a şunu söylüyoruz: Tasarruf adını verdiğiniz göstermelik paketlerle, araç azaltma girişimleriyle olmuyor, olmuyor; bir merminin fiyatını düşünmeyi bırakmanız gerek, barışın hesabını, çözümün hesabını yapın artık, domatesin, patlıcanın, sivri biberin fiyatını düşünün artık. Düşünün ki hem yurttaşın hem de çiftçinin yüzü gülsün, yüzü gülsün ki çiftçinin günü kutlu olsun.

Bu vesileyle, toprağı ciddi bir emekle yoğuran tüm çiftçilerimizin gününü kutluyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bozan.

Sayın Ayşe Sibel Ersoy...

Buyurun lütfen.

40.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy’un, 14 Mayıs Eczacılık Günü’ne ve Dünya Çiftçiler Günü’ne ilişkin açıklaması

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizde 14 Mayıs, Eczacılık Günü olarak kutlanmaktadır. Bir eczacı olarak sağlık sisteminin vazgeçilmez meslek grubu, topluma en yakın sağlık danışmanları olarak hizmet eden tüm meslektaşlarımızın Eczacılık Günü’nü kutlarım.

Bugün, ayrıca Dünya Çiftçiler Günü. Cennet vatanımız, en kıymetli hazinemiz Türkiye’de bu bereketli toprakları alın teriyle yoğuran, her türlü tarım ürününün yetiştirilip soframıza gelmesinde büyük emeği geçen, Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün dediği gibi milletin efendisi olan, başta memleketim Adana’daki köylü ve çiftçilerimiz olmak üzere Türk köylüsünün ve çiftçisinin 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü’nü kutluyor, emeklerinin karşılığını alabildikleri bol mahsullü, bol kazançlı; hayırlı, bereketli, sağlıklı bir yıl geçirmelerini temenni ediyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ersoy.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, kamuda israfın boyutlarının araştırılması, diğer yandan bu israfları önlerken hizmetlerin aksamaması adına teknik ve teknolojik anlamda ileri yöntemlerin bulunabilmesi amacıyla 13/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

14/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 14/5/2024 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Balıkesir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Turhan Çömez tarafından, kamuda israfın boyutlarının araştırılması, diğer yandan bu israfları önlerken hizmetlerin aksamaması adına teknik ve teknolojik anlamda ileri yöntemlerin bulunabilmesi amacıyla 13/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 14/5/2024 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Aydın Milletvekili Sayın Ömer Karakaş konuşacaklar.

Buyurun Sayın Karakaş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÖMER KARAKAŞ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakan Şimşek’in açıklamış olduğu Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Paketi, yıllardır süregelen kamudaki israfın bir itirafı niteliğindedir.

Şimdi, biz, İYİ Parti olarak, kurulduğumuz günden itibaren hep yapıcı muhalefet yaptık. Nedir yapıcı muhalefet? Doğru gördüğümüz şeyleri doğru, yanlış gördüğümüz şeyleri de yanlış olarak söyleyip doğrusunu da gösterdik. Şimdi, bu konuyla ilgili de şunu belirtmek istiyorum: Eksik ve yanlışlar olmakla beraber doğru gördüğümüz bir uygulamadır. Maalesef, yıllardır kamuda savurganlık ve israf had safhaya ulaşmış, ekonomimizi sıkıntıya sokmuştur. Özellikle, burada belirtilen maddelerden memurlarımızın servislerinin kaldırılması bize göre doğru bir uygulama değildir çünkü bu bir tasarruf değildir. Böyle bir durumda birçok çalışan memurumuz kendi araçlarıyla işe gelmek durumunda kalacak; bu, benzin tüketimi açısından ülke ekonomisine bir israftır; ayrıca, beraberinde ciddi bir trafik yükünü de birlikte getirecektir. Bürokratların israf ve savurganlıklarının hüküm sürdüğü kamuda, dar gelirli memurlardan kısılarak tasarruf tedbirlerine gitmek doğru bir uygulama değildir. Aslında, burada yapılması gereken şudur: Bakan ve Bakan Yardımcıları dışında kamudaki bütün bürokratların makam arabalarını iptal edip bunların şoförlerini de uygun görülen yerlere kaydırarak değerlendirmek gerekmektedir.

Bürokratların aldığı yönetim kurulu ücretleriyle ilgili bir sınırlandırma getirmiştir, bu da doğru bir uygulamadır; teke düşürmüşlerdir ancak “Bununla ilgili üst sınır belirlemesi yapacağız.” demişlerdir, bununla ilgili de ciddi bir muğlaklık vardır. Nedir üst sınır belirlemesi? Yani 250 bin lira alan bir bürokratin yönetim kurulu maaşı 200 bine mi düşecek? Yani burada somut belirlemeler yapılması lazım. Örneğin “Maaşı kadar” “Maaşının yarısı kadar” ya da “Maaşının dörtte 1’i kadar” gibi somut ifadeler kullanılması gerekmektedir.

Şimdi, bir de esnek çalışma ve uzaktan çalışmayla ilgili getirilen bir konu var, bu konuyu da yine doğru bulmuyoruz çünkü esnek ve uzaktan çalışma yöntemi yani halk arasında “on-line çalışma” olarak bilinen sistem teoride güzel gözükse de uygulamada kamu kurum ve kuruluşlarında, devlet dairelerinde keyfiyet oluşturacağı, denetimin yapılmayacağı, suistimallerin oluşacağı sıkıntılı bir süreci doğuracağı kaygılarını taşıyoruz. Acaba, on-line çalışma modeli, ileriki süreçte, belki buradaki birçok arkadaşımızın henüz bilmediği iklim değişikliği kanunuyla ilgili bir çalışmanın altyapısını mı oluşturacaktır, insanları evlere hapsetmenin, dünyada insanları sıkıntıya sokacak bu düzenlemenin bir altyapı çalışmasının sonucunu mu getirecektir, bu da bir soru işaretidir.

Tasarruf paketinin savunma ve güvenlik alanlarını kapsamaması kesinlikle doğrudur çünkü ülkemiz, maalesef, bir ateş çemberinin içinden geçmektedir. Savunma ve güvenliğin tasarrufu olmaz arkadaşlar.

Şimdi, kamu kurum ve kuruluşları uzun yıllardan beri hep bina kir alıyor yani bizim devletimize ait yerlerimiz varken, arsalarımız varken, binalar yapabilecek durumdayken yandaşlara peşkeş çekebilmek için fahiş fiyatlarla hep bina kiraladık. Birçok bakanlığımızın kurumları kiralık binalarda devam ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, lütfen bitirin.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) – Sayın Başkanım, hemen toparlıyorum.

En basit örneğini söyleyeyim, örnek olsun diye söylüyorum: Çukurambar'ın köşesinde, hepinizin de bildiği bir özel müteşebbis tarafından yapılmış, uzun yıllar kiraya verilmiş sarı aynalı bir bina vardır. Orası İş Mahkemeleri oldu; otoparkı yok, içerisi hiçbir şeye uygun değil, plaza şeklinde yapılmış ama çok fahiş fiyatlarla kiraya verildi. Diğer taraftan, bakıyorsunuz, başka bir kamu kurumunun binası yıkılıyor, yerine bina kiralanıyor, aynı arsa Diyanet Vakfına tahsis ediliyor. Böyle bir şey olmaz. Siz bile kirada otururken ev almak istersiniz ki uzun yıllar kira ödemeyeyim diye ve daha ekonomik bulursunuz ama AK PARTİ iktidarı özellikle son dönemde, maalesef, bu peşkeş çekme ve savurganlığını kamudaki kiralamalarda da sürdürmüştür, bunun da ortadan kalkması doğru bir uygulamadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) – Çok özür diliyorum.

Son olarak da şunu belirtmek istiyorum: Bu pakette sarayla ilgili hiçbir kısıtlama yok. Maalesef, Osmanlı dağıldıktan sonra “Tüm saraylar halkındır.” denilip Türkiye Büyük Millet Meclisinin uhdesine bırakılmıştı ancak Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtikten sonra bu tüm saraylar Cumhurbaşkanlığı uhdesine geçmiştir. Burada savurganlık had safhadadır. O yüzden, burada hiçbir kalem yok, Cumhurbaşkanlığı saraylarının da bu tasarruf tedbirleri bünyesine alınması lazım.

Son olarak bir şey daha söylemek istiyorum kamudaki servislerle ilgili: Şimdi, servis kaldırılacak, gece üçte bizim mesaimiz bitecek, Meclis çalışanı arkadaşlarımız nasıl evlerine gidecek; onu da takdirlerinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Karakaş.

Saadet Partisi Grubu adına Sayın Bülent Kaya.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır Sayın Kaya.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin kamuda tasarruf tedbirleri hakkında vermiş olduğu grup önerisiyle ilgili Saadet-Gelecek Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Bilindiği üzere, Sayın Cumhurbaşkanını Yardımcımız Cevdet Yılmaz Bey ve Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek tarafından, kamuda alınan tasarruf tedbirlerini içeren paket kamuoyuna dün açıklandı. 3 ana başlık ve 8 öncelikli alan belirtilmişti burada.

“Bu tasarruf tedbir paketiyle ilgili ne düşünüyorsunuz?” diye soracak olursanız, 2 trilyon 654 milyar TL bütçe açığı olan, 1 trilyon 254 milyar TL faiz gideri olan, 818 milyar Merkez Bankası zararı açıklayan bir iktidarın 100 milyarlık bir tasarruf açıklamış olması elbette Türkiye Cumhuriyeti bütçesi için küçük bir adımdır ama beri tarafta “İtibardan tasarruf olmaz.” “Almanya’sı, Amerika’sı, herkes bizi kısıyor.” 5 Haziran 2021’deki bir seçim konuşmasında “Bakın, göreceksiniz, Temmuz 2021’den itibaren ekonomimiz o kadar şaha kalkacak ki Amerika’sı da Almanya’sı da bizi kısılanacak.” diyen dönemin İçişleri Bakanının ve Adalet ve Kalkınma Partisinin yirmi iki yıllık har vurup harman savuran ekonomik yaptırımlarını görünce, gerçekten Adalet ve Kalkınma Partisi için son derece büyük bir adımdır; en azından artık tasarrufu gündeminize almış olmanız son derece önemli ve kıymetlidir. Kendi cebimizdeki paraları harcarken haddinden fazla harcama yapabiliriz, bu israftır ama milletin parasını harcarken tasarruf edeceğimiz tek bir kuruluş var ve onu tasarruf etmiyorsak emin olun haram işliyoruz, haram. O açıdan, eğer tasarruf tedbirleriyle biz bugün bunun önüne geçebilecek adımları atabiliyorsak, dün atmadığımız her adım bu fakir fukaranın malına el uzatmamızdır, haram işlememiz manasına gelir.

Peygamber Efendimiz’in bir sözü var: “Akan su kenarında abdest alıyor olsanız dahi suyu israf etmeyin.” diyor. Dolayısıyla, ülke ekonomimiz size göre şahlandığımız dönemlerde olsa dahi kamuda israfın hiçbir açıklaması ve izahı olamaz ama bu tedbir paketlerine geldiğimiz zaman, ekonominin kara deliklerinden olan ve sizlerin yandaş müteahhitleri olan kamu-özel iş birliği projelerinin, maalesef, burada yer almadığını görüyoruz. Yine, Kamu İhale Yasası’nı defalarca değiştirip adrese teslim ihalelerle bu milletin 1 liralık işini 10 liraya yaptırdığınız iş adamlarına dair herhangi bir tasarruf göremiyoruz. Yine, üst düzey siyasilerin, bakanların ve saray bürokrasisinin atması gereken adımlarla ilgili herhangi bir tasarruf tedbiri de göremiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Dolayısıyla, nasıl balık baştan kokuyorsa tasarruf da baştan başlar. Baştaki kişilerin tasarruf yapmadığı bir yerde servis araçlarını kaldırarak tasarruf yaptığınızı söylemek olsa olsa sadece “Tasarruf yapıyorum.” manasına gelir.

Gelin, İYİ Partinin bu önerisine hep beraber destek verelim çünkü ekonomide artık deniz bitti, kara göründü; bu milletin artık fazla yoksulluğu çekebilecek durumu kalmadı. Bunu bir millî seferberlik ilan edelim, bütün partilerden milletvekili arkadaşlarımız bu araştırma komisyonunda üye olarak bulunsunlar. Nihayetinde, biz sizin açıklarınızı bulmak için değil, yapacağınız tasarrufları ortaya koymak için bir çalışma ortaya koymuş olacağız; bunun size de memlekete de faydası olacak.

Son olarak, Genel Başkanımızın da dediği gibi, son fabrika satıldığında, son üretici toprağını terk ettiğinde beyaz AK PARTİ’li adam beton ve asfaltın yenmeyen bir şey olduğunu anlayacak ama maalesef, iş işten geçmiş olacak diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kaya.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Kamaç konuşacaklar.

Buyurun Sayın Kamaç. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) –Teşekkürler Sayın Başkan.

İYİ Partinin grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu, mevcut ekonomide tasarruf paketiyle ilgili İYİ Partinin önerisi üzerine, belki bunu bir fıkrayla anlatmak gerekir. Köylünün birisi okumuş oğluyla ormanda kamp yapmaya gider. Çadırını kurduktan birkaç saat sonra uykuya dalarlar ve uyuduktan birkaç saat sonra da baba oğlunu kaldırır. Der ki: “Oğlum, ne görüyorsun?” O da diyor ki: “Baba, yıldızları görüyorum.” “Peki, ne anlama geliyor bu?” “İşte, astrolojik olarak...” falan demeye kalmadan baba şaplağı yapıştırıyor, “Oğlum, çadırı götürmüşler, çadırı.” diyor yani gerçeği bu.

Şimdi, bu ülkede bence bu paketin ismi zaten yanlış, aslında bu paketin isminin “normale dönüş paketi” olması gerekiyor. Peki, normal ne? Bir bürokratin 3 maaş, 5 maaş alması anormal bir durumdur, onun normal olanı 1 maaş almasıdır; bir ihalenin sürekli belli yerlere kaydırılması anormal bir durumdur, bunun şeffaf bir şekilde yapılması gerekiyor.

Şimdi, bu iktidarın yirmi iki yıllık iktidarı döneminde ülkenin seksen yıllık birikimi ortada yok; özelleştirmelerle, satışlarla, mülklerle, işte 2/B'lerle, şunlarla, bunlarla bu ülkenin seksen yıllık birikimi ortada yok ama bu yetmemiş, ülke seksen yıl da borçludur, önümüzdeki seksen yıl bu ülke borç ödeyecek. Ne borcu ödeyecek? Şimdi, eskiden televizyonlarda reklamlar yayınlanıyordu, “Vergileriniz size yol, su, elektrik olarak geri dönecek.” deniliyordu. Şimdi, bakıyoruz, bu ülke yirmi iki senedir vergileri ödüyor fakat vergiler ortada yok. Yapılan bütün yol, su, elektrik işlemleri için biz kırk yıl borçluyuz; köprülere, otoyollarına ve hastanelere biz kırk yıl boyunca para ödeyeceğiz. Mademki biz kırk yıl boyunca para ödeyeceğiz, peki, bu vergilerimiz nerede? Dolayısıyla, bu paketin isminin aslında “normale dönüş paketi” olması gerekiyor. Bu paketin ismi, aslında bu ülkede ekonominin şeffaf olması gerektiğini ortaya koyuyor.

Bu paketin araştırılmasıyla ilgili İYİ Partinin verdiği önergeyi destekliyoruz ve diyoruz ki: Bu ülkede öncelikle normale dönüşün olması gerekiyor. Biz bu ülkede ekonominin şeffaf işlemesi gerektiğine inanıyoruz ve bu önergeyi de destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kamaç.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Barış Bektaş konuşacaklar.

Buyurun Sayın Bektaş. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

CHP GRUBU ADINA BARIŞ BEKTAŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “kamuda tasarruf tedbirleri” adı altında birtakım kararlar açıklandı. Ekonominin geldiği noktadan sorumlu olan iktidarın bu ekonominin cezasını vatandaşlara çektirdiği yetmezmiş gibi, tedbirlerin faturasını da yine vatandaşlara çıkarmak istemekte.

Nimet-külfet dengesi oluşmazsa orada adalet yoktur. Bu ülkenin nimetlerinden siz yararlandınız, denizi siz tükettiniz ama vatandaşın üç kuruş birikimine de göz dikerek tasarruf etmek ve ekonomiyi yeniden dengeye oturtmak peşindesiniz; bunun iler tutar yanı yok.

Enflasyon her geçen gün tırmandığı hâlde, geçim sıkıntısı arttığı hâlde, KPSS'ye hazırlanıp memur olmaya çalışan “Üniversite mezunu olmakla devlet sizi atamak zorunda değil.” dediğiniz gençler memur olmaya çalışıyor ama siz onların hayalini çalarak tasarruf yapmak istiyorsunuz; sanki çalışan memurlar emekli olabilecek durumdaymış gibi “Emekli olsunlar da yerine memur alalım.” mantığıyla yine külfeti gençlerin, memurlarının üzerine yıkmaya çalışıyorsunuz. “İtibardan tasarruf olmaz.” çılgınlıklarıyla inşa ettiğiniz sarayda her gün 35 milyon lira harcanıyor, ejder meyveli “smoothie”ler tüketiliyor, uçaklar, hanlar, hamamlar... Ama siz diyorsunuz ki: “Gelin, personel taşıyan servisleri ortadan kaldıralım.” Zaten geçim sıkıntısından beli bükülmüş insanları daha da zorlamak için elinizden geleni ardınıza koymuyorsunuz. Peki, milletin çocuklarına, halka servis yok ama kamuda tam 125 bin makam aracı var, hele bazılarının makam aracı sayısını dahi takip edemiyoruz. Mesela sizin iktidarınıza haramdan, talandan, israftan uzak durmasını öğütlemesi gereken sayın Diyanet İşleri Başkanının 6 tane makam aracı var, yenisi yine kamuoyuna düşüyor, yine basın tarafından tartışılıyor.

Peki, bu kadar mı? Denetlenmek de istemiyorsunuz. Peki, tasarruf tedbirlerinden bahsediyorsunuz, gelin Türkiye'nin en gözde kurumları olan ÇAYKUR, bankalar, PTT gibi kurumları denetimden kaçırıp “Varlık Fonu” adı altında denetimsiz yağmaladığınız kurumları ele alalım. Niye bunları şeffaflaştırmıyorsunuz, niye bunları denetime tabi tutmuyorsunuz? Denetlenmeden, hesap sorulmadan bir devlet yönetiyorsunuz ama deniz bitince, denizi tükettiğiniz noktada vatandaşa ek vergiler çıkarıp denizin tükendiğinin âdeta itirafını yapıyor ve vatandaşa “Kemer sık.” diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BARIŞ BEKTAŞ (Devamla) – Siz cumhuriyetin bütün kazanımlarını sattınız. Sürekli Türk milletinden, milliyetçilikten bahsediyorsunuz ama Türk milletinin geçmişini 85 milyar dolarlık özelleştirmeye yok ettiniz. Yani mezardaki atalarımızın kazanımlarını sattınız ama yandaş müteahhitlere verdiğiniz otoyollarla, geçilmeyen köprülerle geleceği taahhüt ederek ana rahmine henüz düşmemiş çocukların bile geleceğini sattınız ve şimdi bize “Kemer sıkın.” diyorsunuz. Biz buna şiddetle itiraz ediyoruz ve sizi halkımızın sağduyusuna havale ediyoruz.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bektaş.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın Şaban Çopuroğlu konuşacaklar.

Buyurun Sayın Çopuroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'mızın 98'inci ve İç Tüzük'ümüzün 104'üncü ve 105'inci maddelerine istinaden verilen İYİ Parti grup önerisine cevaben AK PARTİ grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Tabii, konuşmamı hazırlamadan önce “Muhalefet ne diyecek?” diye düşündüm. Gördüğüm şu ki muhalefet süreçten memnun, tasarruf tedbirlerinin yerinde olduğunu söylüyorlar; ucundan, sağından solundan ufak tefek detayları izah etmek durumunda kalıyorlar. Bu çerçevede, yapılan işin doğru olduğunu bir kez daha buradan ifade etmek istiyorum.

Dün itibarıyla Cumhurbaşkan Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz Bey'in ve Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek Bey'in yaptığı açıklamayla Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Paketi'mizi ayrıntılarıyla beraber kamuoyuyla paylaştık. Vatandaşlarımız tarafından bize geri dönüşleri gayet güzel, memnuniyet verici. Uzun yıllardır ülkemizde tasarruf genelgeleriyle kamu harcamalarında kontrol sağlamaya yönelik çalışmaların yapıldığı malum. Mali disiplini esas alan bir siyasi yaklaşım içinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın başkanlığını yaptığı hükümetler döneminde, değişik zamanlarda tasarruf genelgesi yürürlüğe konulmuş olup kamu harcamaları belirli kurallara bağlanmıştır. Son dönemlerde yaşanan gelişmeler bu alanda daha geniş bir çerçevede ve daha güçlü adımlar atma ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Kamuda taşıtlar, binalar, haberleşme giderleri, cari harcamalar, hizmet içi eğitim, kamu istihdamı gibi alanlarda tasarruf kültürünün güçlendirici adımlar atılacak olmasının temelinde iki önemli gelişme etkili olmuştur: Birincisi, deprem afetinin yaralarını süratle sarma ihtiyacımız; ikincisi ise, pandemi sonrası tüm dünyanın gündeme hâline gelen enflasyonla ülkemizin kararlı bir şekilde mücadele etme iradesidir. Yayınladığımız tasarruf genelgelerinin temel amacı verimlilik artışı ve kullanım etkinliğinin sağlanması olmuştur. 2007/3 sayılı “Tasarruf Tedbirleri” konulu Başbakanlık Genelgesi'nde kurumların cari harcamalarına birçok kural ve kısıtlama getirildiğini görebilirsiniz ancak şunu da söylemek isterim ki söz konusu genelgenin yayınlandığı 2007 yılında bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yalnızca yüzde 1,5; faiz dışı fazlanın ise gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 3,9'dur. Yani bu kapsamda “tasarruf kavramının yirmi iki yıldır rafa kaldırıldığı” “israfın sonucu” gibi doğruluk payı olmayan ithamların, bütçe dengelerinin iyi seviyelerde olduğu dönemlerde dahi tasarruf genelgesi çıkaran, etkinlik ve verimlilik esasından taviz vermeyen iktidarlara haksızlık olduğunu da belirtmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ayrıca, zorunlu olmayan cari harcamaları azaltırken verimlilik esaslı harcama...
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Devamla) – ...gözden geçirmeleriyle de tüm harcama alanlarını kalkınma planı ve orta vadeli program gereklilikleri kapsamında yeniden değerlendirmeye tabi tutacağız. Sağlayacağımız mali alanı da halkımızın refahıyla yeşil ve dijital dönüşüm için kullanırken, desteklenmesinde tasarruf tedbirine takılmayan, tasarruf tedbirleri içerisinde yer almayan, benim de seçim bölgem olan Kayseri’de Organize Sanayi Bölgesi’nden limana bağlantı demir yolunun bu sürecin dışında tutularak ödeneklendirilmesi ve projelendirilmesi konusu istihdama, üretime, ihracata verilen önemin bir göstergesidir. Tasarruf ve verimlilik paketi geçmişten bazı farlılıklar da arz etmektedir çünkü alınan tedbirlerin sıkı bir takibi yapılacak ve yoğun gayret sarf edilerek... Uyanlara sözümüz yok, uymayanların, kontrol mekanizması güçlendirilerek haklı bir gerekçeye dayanmayan uygulamaların engelleneceğini buradan bilmesini arz ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

İYİ Parti önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Görmedim söz talebinizi.

Buyurun Sayın Temelli.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu’nun İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Evet, hatip konuşmasında, muhalefetin tasarruf tedbirlerini desteklediği gibi bir cümle kullandı. Hakkımızda böyle asılsız iddialara yanıt verme ihtiyacı duydum.

Bir kere bu tasarruf tedbirlerini desteklediğimiz filan yok; bunun tamamen bir göz boyaması olduğunu, bununla tasarruf sağlanamayacağını, esas tasarrufun yapılması gereken yerleri görmediklerini defalarca zaten dile getirdik.

Hâlâ depremden bahsediyorlar. Deprem için hatırlamaları gerekiyor çünkü sürekli olarak halkı yanıltmaya devam ediyorlar. Burada depremle ilgili ek bütçe yapıldı, onun bütçesi yapıldı, onun kaynakları da bu Meclis tarafından geçti zaten. Şimdi hâlâ depremi nasıl bahane ediyorsunuz? “Pandemi” diyor, üzerinden dört yıl geçmiş. Dolayısıyla tasarruf tedbiri diye dile getirdikleri şeylerin bahanelerinin bile karşılığı söz konusu değil ama bu paketin bir itiraf niteliğinde olduğu bir gerçeklik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Temelli.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Dolayısıyla ortada israf filan yok, ortada bir talan var; toplumun, halkın bütçesini talan ettiğiniz için ekonomi bu duruma sürüklenmiş durumda. Siz bu militarist bütçelerle, bu savaş aklıyla, bu talan aklıyla hiçbir şeyden tasarruf edemezsiniz. Bu ekonomiyi bu tedbirlerle çok daha kötü yere sürükleyeceğiniz de bir gerçeklik. “Tasarruf” dediğiniz şey işte, burada da defalarca dile getirildi, servisten tasarruf, lojmandan tasarruf gibi gerçekten toplumun aklıyla alay eden tedbirlerin ötesine geçecek gibi gözüküyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Şahin.

42.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu’nun İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şaban Bey konuşmasında “Tasarruf tedbirlerinden görüyorum ki muhalefet memnun.” gibi bir ifade kullandı. Tasarruf tedbirleri bir sonuçtur arkadaşlar, sebepleri üzerinde çalışmamız gerekir. Sebeplerin de doğru tespit etmemiz ve sebeplerini kabul etmemiz gerekir. Tasarruf tedbirlerini yetersiz bulduğumuzun altını çizdik bütün konuşmalarımızda. Elbette ki tasarruf tedbirlerine başvurulmuş olması olumlu bir adımdır ama başvuru maddeler yetersizdir dedik. Öneriler de sunduk, neleri öneri olarak sunduk? Mesela, kamu-özel iş birliği yatırımlarından dolayı yapılan ödemelerin güncellenmesi de bu tasarruf tedbirlerinde olması gerekir dedik. Kamu İhale Yasası reformu burada olması gerekir dedik yolsuzlukların engellenmesi için. Bazı şirketlere tanınan vergi aflarına son verilmeli dedik. Çoklu maaş uygulamasına tavizsiz bir şekilde son verilmeli dedik. Bütün bakanlıkların Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde toplanması, bakanlıkların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – ...ödediği fahiş kiralarda konusunda bir tasarruf önerisinde bulunduk. Buna benzer çok sayıda sebebi sayabiliriz değerli arkadaşlar. Evet, tasarruf tedbirlerine başvurulması olumlu bir adım ama sebeplerin tespit edilmesi noktasında eksikleriniz var. Bunları bir daha gözden geçirmenizi, doğru tespitlerle doğru sonuca gitmenizi tavsiye ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Çopuroğlu, buyurun.

Bir sataşmaya mahal vermeden lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sataşma yoktu ama Başkanım.

43.- Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu’nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, buradan kibar kibar anlatmaya çalıştım, muhalefeti de övdüm. Hani diyorlar ya “İyi yaptığımız işi övmüyorsunuz.” diye, ben de muhalefeti bu süreçle alakalı memnuniyetlerini ifade ettikleri için övdüm. Yalnız, defterdarlık ile vergi dairesi başkanlığının aynı binaya taşınmasının neresi yanlış? Kamuda alınacak taşıtların yerel taşıt olmasının, yerli taşıtlar olmasının neresi yanlış? Üç yıl yeni bina kiralananmayacak olmasının neresi yanlış?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – E, biz bunu yirmi iki yıldır söylüyoruz, niye yaptınız?

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Yanlış, yanlış, bunların hepsi yanlış!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ya, bu bir tasarruf tedbiri mi?

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Bugüne kadar neden yapmadınız?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ama yirmi iki yıldır söylüyoruz, niye yaptınız bunu?
SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Onların hepsi yanlış, hepsi, hepsi! Sorumlu sizsiniz, sorumlu siz!
ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) – “Vay öyle, vay böyle; bir şey olmaz.” diyorsunuz, tasarruf tasarruftur. Ucundan, kıyısından ısrarla takmış muhalefet: “Yirmi iki yıldır, yirmi iki yıldır...” Elhamdülillah, yirmi iki yıldır iktidarız, daha da çok iktidar olacağız inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – E, yirmi iki yıldır söylüyoruz, hep reddettiniz!
UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Sekizinci tasarruf paketiniz, iler tutar bir yanı yok!
ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) – Ama özellikle ve özellikle şunu söylemek istiyorum: Tasarrufun A’sı B’si olmaz, hepiniz de aynı kanaatesiniz, bunu lütfen kabul edin.
UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Olur, olur.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ya, milletin anasını ağlattınız ya! Yeter ya kardeşim!
ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) – Biz anlatıyoruz, bunun doğru olduğunu da siz etrafından dolaşarak kabul ediyorsunuz, bunu da kabul edin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Teşekkür ederiz.
SÜMEYYE BOZ (Muş) – Bir de dayatıyor ya!
SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Bence “tasarruf” kavramını bile bilmiyorsun sen!
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Hayır, kibar kibar anlatmasanız nasıl anlatacaktınız?
TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkan...
BAŞKAN – Buyurun Sayın Çömez.

44.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.
Yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarıyla övündü arkadaşımız, teşekkür ediyoruz. Evet, yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarıyla övünme hakkı var ama bugün bu tasarruf tedbirlerini alma mecburiyeti yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarının bir neticesidir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) 140 milyar dolar borçla alınmış bu ülke 500 milyar dolar borcun eşiğine getirilmiştir. Bu süre içerisinde bu ülkenin nesi var nesi yoksa satılmıştır ve gelecek garantili projelerle bu ülkenin istikbali ipotek altına alınmıştır.
Bugünkü konuşmamda açıkça ifade ettim. Bakın, sadece İstanbul Havalimanı’nın 1 milyar 195 milyon euroluk kirası yirmi yıl ötelenmiş yani tasarruf tedbirlerinin yarısı kadar. Dolayısıyla evet, tasarruf şart ama tasarruf bir kültürdür, bir anlayıştır ve bunun devam etmesi gerekir. Birçok yanlış uygulamayla bugün tasarrufu bizim gözümüzün içine sokarak “Gördünüz mü, tasarruf ediyoruz.” demek yanlıştır.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.
TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Eğer arkadaşlarımız hakikaten bu konuda söylediklerinde samimiyseler gelin bu önergeye “evet” diyelim, beraberce bu önergenin arkasında duralım, ne doğru ne yanlış hep birlikte bulalım.
Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çömez.
Buyurun Sayın Şahin.
Yeni bir tartışmaya mahal vermeden...

45.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım, çok kısa...
Şimdi, arkadaşımız “Bunların nesi yanlış?” dedi. Şaban Bey, bizim önerilerimizin nesi yanlış? Bunları da bir tavsiye olarak almanızı size tekrar tekrar öneriyoruz.
Şimdi, söylediğimiz husus şu arkadaşlar: Yirmi iki yıllık iktidarın yirmi iki yılına da itiraz etmiyoruz. Elbette ki AK PARTİ iktidarının muhteşem çalışmaları vardır, doğru çalışmaları vardır, ülkede istikrarlı dönemleri vardır. İtirazımız, bu istikrarın bozulmasınadır, hukuktan, liyakatten ve şeffaflıktan uzaklaşarak, bu ülkeyi israf düzenine dönüştürerek bu istikrardan Türkiye’nin uzaklaştırılmasınadır.
Teşekkür ediyorum Başkanım.
BAŞKAN – Sağ olun.
Buyurun Sayın Başarır.

46.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, sayın konuşmacı “Kibar kibar anlatıyorum.” dedi. Ben de kendisine kibar kibar söylemek isterim: Çok doğru, kamuda üç yıl bina kiralanmasa ne olur; çok iyi olur. Peki, yazlık sarayı ne yapacaklar? Ahlat’taki sarayı ne yapacaklar? Uçakları ne yapacaklar? Yani tasarrufa nereden başlayacağız?
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN – Genel Kurula hitap edelim lütfen.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ben de kibar kibar söylüyorum, yazlık saraya, Marmaris’te öyle bir koya ne gerek var, doğru mu?
BAŞKAN – Teşekkür ederim.
Sayın Kadim Durmaz...
Buyurun.

47.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz’ın, Hemşireler Günü’ne, Eczacılar Günü’ne, Dünya Çiftçiler Günü’ne ve tasarruf genelgesine ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.
Bugün, insan sağlığına zor şartlarda çalışarak dokunan Hemşireler Günü; yine, Eczacılar Günü; ayrıca, AK PARTİ iktidarının gözden çıkardığı çiftçilerin Dünya Çiftçiler Günü ve tasarruf genelgesiyle en son küçük esnaf ve sanatkârı daha da perişan eden tasarruf tedbirlerinin onlara yansıyan bölümü. Yani esnaf Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinden yüzde 7,5’la kredi kullanan ortakların artık bu faizi yüzde 17 olarak, yüzde 8,5’la kullananların yüzde 18 olarak, yüzde 9,5’la kredi kullananların yüzde 21 olarak, yüzde 12’yle kullananların yüzde 24 olarak, yine yüzde 20’yle kullananların yüzde 26 olarak, yüzde 25’le kullananların

yüzde 29 olarak otomatik güncellenmiştir. Esnafta kan alacak damar bırakmadınız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Durmaz.

Sayın Mehmet Baykan...

Buyurun lütfen.

48.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) – Ben de 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'nü kutlayarak başlamak istiyorum Başkanım. Bu vesileyle, zaman zaman gündem yapılan tarımla ilgili asılsız iddialara ilişkin bazı konuları kamuoyunun ve değerli çiftçilerin dikkatine sunmak istiyorum. Üreticiye destek verilmediği söylense de tarımsal destekler 2022 yılında 40,4 milyar lirayken 2023 yılında yüzde 57 artarak 63,4 milyar lira olmuştur.

Yine, ülkemizin tarım ürünlerinin yurt dışına bağımlı hâle geldiği iddia edilse de 2023 yılında 31 milyar dolar ihracat rakamıyla 7 milyar dolara yakın dış ticaret fazlası verilmiştir.

Bir de sapla samanı karıştırma meselesi var. Saman meselesi: 2004 yılının ilk çeyreğinde sadece 87 kilo saman ithal edilmişken 11.646 ton ihraç edilmiştir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yoncanın tonu kaç, yoncanın tonu, haberin var mı?

MEHMET BAYKAN (Konya) – Önerim: Artık gerçek bilgilerle, verilerle konuşalım. Tıpkı dış borç artışını görüp millî gelir artışını görmemek gibi, 36 milyar dolar ihracatın 254 milyar dolara ulaştığını görmemek gibi, KEY ödemelerini, EYT ödemelerini, pandemi, deprem etkilerini görmemek gibi.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Baykan.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Vekilim, yoncanın tonu kaç haberin var mı, yoncanın tonu kaç lira şu anda? Yoncanın tonu kaç lira?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Gerçek: Kıyma 500 lira.

BAŞKAN – Sayın İlhami Özcan Aygun, Sayın Metin İlhan, Sayın Ali Karaoba; buradalar mı?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, 3 sayın vekile daha söz vereceğim.

İlk söz Sayın İlhami Özcan Aygun'un.

Buyurun Sayın Aygun.

49.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Milletin efendisi eli öpülesi çiftçilerimizin 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyorum. Ancak üreticinin ve tüketicinin mutsuz olduğu 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü kutlama günü değil, aslında sorgulama günü olmalıdır. İçinde bulunduğumuz zor koşullara rağmen üretmeye, halkımızı beslemeye devam eden, toprağımıza sahip çıkan, alın teriyle ülkemize hizmet eden çiftçilerimiz her geçen gün artan sorunlar sebebiyle gününü buruk kutluyor. Tarım ve gıda alanında yaşanan sorunlar da bellidir, çözüm önerileri de bellidir. Sorunların çözülmesi için toplumdansa, üretimden yana, emekten yana politika tercihlerinin hızla yaşama geçirilmesi bir zorunluluktur. Bir an evvel Toprak Mahsulleri Ofisi taban fiyatı açıklasın. Nasıl ki ÇAYKUR'da fiyat düşük olunca Tarım Bakanlığının sayfasında -geçen hafta demiştik- açıkladı, buğdayı da herhâlde yine TMO'nun sayfasında göreceğiz. Cumhurbaşkanını iyi bir şey olduğu zaman kendisi müjde veriyor ama kötüyü Tarım Bakanlığının sayfasından duyuruyor.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Metin İlhan...

50.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, eczacıların sorunlarına ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ülkemizde modern eczacılığın temellerini oluşturan ilk eczacılık sınıfının kurulduğu ve ilk eczacılık dersinin verildiği tarihten bu yana tam yüz seksen beş yıl geçti. İlacın üretiminden hastaya ulaştırılmasına kadar geçen her aşamada 50 bini aşkın eczacı, kamuda, akademide, ilaç sanayisinde ve eczanelerde güvenilir ve kolay erişilebilir ilaç için büyük emek vermektedir. Ancak başta kamuda görev yapan eczacıların özlük haklarında süregelen sorunlar olmak üzere, kontrolsüzce açılan fakülteler, deprem bölgesinde devam eden zorluklar, son dönemde eczacılara yönelik artan şiddet olayları, ilaç teminindeki krizin bir türlü çözülmemesi, sağlık uygulamalarının sürekli değişmesi, yüksek işletme giderleri, ilaç fiyatlarındaki dalgalanmalar ve finansman sorunları hâlâ devam etmektedir. Bu sorunların çözümü için iktidarın bir an önce kapsamlı bir çalışma başlatması gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın İlhan.

Sayın Ali Karaoba...

Buyurun.

51.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Eğitim ve Araştırma Hastanesinde muhalif televizyon kanallarının izlenmesinin engellenmesine ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Uşak Eğitim ve Araştırma Hastanesinde randevu belasına yeni bir sorun daha eklendi. Dün birçok hastamızı ziyaret ettim, vatandaşlarımızın ilettiği bir sorunu dile getirmek istiyorum. Hastane yönetimi hastaların odaları da dâhil tüm televizyonlardan muhalif televizyon kanallarının izlenmesini engellemiş durumda. Sansürü alışkanlık hâline getirdiler. İktidarın maşası yaptığınız TRT ve RTÜK'le uyguladığınız sansürü hastanede de uygulamaya başladınız, şimdi de vatandaşın hasta yatağından izlediği televizyon kanallarına engel oluyorsunuz. Bu FETÖ taktiğini bir an önce bırakın. İnsanlar sadece sizin istediğiniz kanalları izlemek zorunda değiller. Gerçekleri halktan bu şekilde saklayamazsınız.

Sağlık Bakanına sesleniyorum: Bu rezalete son verin, hastalarımız istediği kanalları izleyebilsinler. Uşak hakkını alacak.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karaoba.

Sayın Naci Şanlıtürk, Sayın Zülkuf Uçar, Sayın Gergerlioğlu; buradalar mı?

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) – Buradayım.

BAŞKAN – Sayın Naci Şanlıtürk...

Buyurun.

52.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, konut satışlarında uygulanan yüzde 10'luk KDV oranının yüzde 1'e düşürülmesinin yerinde olacağına ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

150 metrekaresinin altındaki konutlar satılırken KDV oranı yüzde 1'di, Temmuz 2023 tarihinden itibaren yapılan uygulamada yüzde 10'a çıkarıldı. Kentsel dönüşümde de KDV oranı yüzde 1 olarak uygulanıyor. KDV oranının yüzde 10'a çıkarılması kentsel dönüşümün az olduğu yeni kentleşen şehirlerde dezavantaj yaratmaktadır, konut almak isteyen dar ve orta gelirliyi de olumsuz etkilemektedir. Konut satışlarının durma noktasına geldiği bugünlerde geçici bir süre de olsa KDV oranının yüzde 1'e düşürülmesi yerinde olacaktır. Bu manada dar gelirli ve orta gelirli konut edinmesine destek olunacak, ülke genelinde kira fiyatlarının düşürülmesine katkı sağlayacaktır. Konut satışlarının durma noktasına geldiği bu şartlarda yüzde 1 de olsa KDV geliri de destek olacaktır.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Zülküf Uçar...

Buyurun.

53.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Van'da dün yaşanan gözüaltılara ilişkin açıklaması

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Bilindiği gibi Van halkı 2-3 Nisan tarihlerinde demokratik tepkisini ortaya koyarak siyasi iradesine büyük bir azimle sahip çıkmıştı. Bu sahiplenmeden rahatsız olanlar eliyle ilk günlerde yapılan hukuksuz gözüaltılar sonucu onlarca yurttaş tiyatrodan ibaret bir sorguyla tutuklandı. Aradan geçen zamana rağmen, demokrasiye olan bu düşmanlık hâlen sürdürülüyor ve yurttaşlara gözüaltı işkencesi devam ettiriliyor. Dün, yine, Van'da en az 49 arkadaşımız ters kelepçeyle gözüaltına alındı. Bu gözüaltılar tamamen keyfidir ve yıldırma amaçlıdır. Van halkının güçlü iradesinin şahidiyiz, bilinsin ki bu halk gözüaltı ve tutuklamalara boyun eğmedi, eğmeyecek; halkın demokrasi iradesine saygı duyulsun, gözüaltına alınan ve tutuklanan bütün yurttaşlarımız derhâl serbest bırakılsın.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Uçar.

Sayın Gergerlioğlu...

Buyurun.

54.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Halk TV'de hafta sonu yayınlanan OHAL Komisyonu ve yargıyı şaibe altında bırakan iddialar konusunda AK PARTİ Grup Başkan Vekili Abdulhamit Gül'den bir açıklama beklediğine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – AK PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Abdulhamit Gül'ü açıklamaya davet ediyorum. Hafta sonu bir televizyon kanalında, Halk TV'de bir konuşma çok tartışıldı. İddiaya göre MHP Milletvekili İsmet Büyükataman'ın bürosunda hazırlanan listelerden sonra Abdulhamit Gül'ün başkanlık ettiği bir komisyon KHK'yle ihraç edilenlerin hangisinin iade edileceğine, hangisinin hapse atılacağına dair bir karar veriyordu. Bu çok çarpıcı bir iddiydı ve bu konuda Abdulhamit Gül hâlen bir açıklama yapmıyor. Kamuoyuna yansıyan bu bilgi Adalet Bakanlığı yaptığı dönemi şaibe altında bırakmaktadır. Sayın Gül başka hangi partilerden gelen listeleri dikkate almıştır? OHAL Komisyonu ve yargıyı şaibe altında bırakan bu iddialar konusunda Sayın Gül'den açıklama bekliyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gergerlioğlu.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, tiyatro sanatçılarının kendi mesleklerinin bir sahtecilikle, bir aşağılamayla ya da bir illüzyonla anılmasından son derece rahatsız olduklarına ve yapılanların tiyatroyla özdeşleştirilmemesinin daha iyi olacağına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun önerisine geçmeden önce bütün Genel Kurulla paylaşmak istediğim, üzerimde borç olan bir şey var. Tiyatro sanatçıları -ki aramızda değerli sanatçılar var- kendi mesleklerinin bir sahtecilikle, bir aşağılamayla ya da bir illüzyonla anılmasından son derece rahatsız oluyorlar. Tiyatro gerçekliğin yeniden üretimi anlamında gerçekten de zorlu bir sanattır. Onun için kendi partimden bir vekilim kullandığı için gönül rahatlığıyla söylüyorum ki bunu, tiyatroyla yapılanları özdeşleştirmesek ne iyi olur. Bu da üzerimde kalmamış olsun. Halklara, bütün tiyatrocılara da tiyatro sanatçılarına da selam olsun buradan. (AK PARTİ, CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, çiftçilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

14/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/5/2024 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisini İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

14 Mayıs 2024 tarihinde Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, çiftçilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (5428 grup numaralı) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/5/2024 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir konuşacaklar.

Sayın Demir, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Tohumun, toprağın ve suyun mucizesine yakından şahitlik eden kıymetli tarım emekçilerini selamlıyor ve 14 Mayıs Çiftçiler Günü'nü kutluyorum. Hükûmeti de tarımda gerçek tabloyla yüzleşmeye, sorunlara samimi bir çerçeveden bakmaya ve ortak çözüm bulmaya davet ediyorum. Tarım ülkesi olan Türkiye'de tarım, ne yazık ki, özellikle son yıllarda ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunların başında; artan girdi maliyetleri, rantal dönüşüme açılan tarım arazileri, hasada yakın yapılan ithalatlardan kaynaklı ürününü satamayan, satabilse bile ederinin çok altında tüccarlara vermek zorunda kalan çiftçi sorunları ve Kürt sorununun çözümsüzlüğü gelmektedir. Şöyle ki, kürdistan coğrafyasında yayla ve meraların yasaklanması, mera alanlarının küçülmesine, özellikle de hayvancılığın gelişmesine engel olmaktadır. AKP, ısrarla sürdürdüğü yanlış politikalarından bir an önce vazgeçmelidir. Zira bu politikalar ekonomik olarak hem üreticiyi hem tüketiciyi derinden sarsmaktadır. Yirmi iki yıllık yanlış tarım politikaları çiftçilerimizi toprağa, toprağı ırtetime ve tüketiciyi de mahsule küstürdü. Envaî çeşit ürünün yetiştiği verimli topraklarımızda ve ovalarımızda pamuk, buğday ve mercimek gibi ürünler değerinde satılmadığı ve yanlış ilaçlama, gübreleme, sulama yöntemleri topraklarımızı çoraklaştırdığı için ürün ekilemez ve biçilemez hâle geldi. Bu nedenle, tarım kurum ve kuruluşları doğru yöntemleri çiftçilere öğretmek ve uygulamak zorundadır. Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmek 86 milyon insanın hakkıdır ve ne yazık ki, 86 milyon nüfuslu ülke tarımda dışa bağımlı hâle getirilmiştir. Tarım politikalarında köklü bir değişiklik yapılmalı, çiftçilerimizin hakları korunmalı ve toprağımızın bereketi yeniden kazanılmalıdır.

Yeterince desteklenmeyen çiftçilerin borçlanma ihtiyacı artmış, Tarım Kredi Kooperatifleri ve bankalara olan borçlar çiftçilerin omuzlarında büyük bir yük olmuştur. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun verilerine göre, Aralık 2023 itibarıyla tarımsal kredilerin toplamı 582 milyar, çiftçilerin toplam borcu yaklaşık 700 milyar lira civarındadır. 2023 Kasım ayı verilerine göre, Türkiye tarımsal ürünlerde net ithalatçı konumundadır. Tarımsal ürün ithalatı 2023 yılında 65 milyar doları aşmış ve bu rakam son on yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Ülke, buğday ihtiyacının yaklaşık yüzde 70'ini ithal etmektedir, bir zamanlar buğday ihraç eden ülkeden bahsediyordum. Benzer şekilde, yağlı tohumlarda da aynı durum yaşanmaktadır ve yağ ithalatı 15 milyon tonu aşmıştır. Kırmızı et, süt, süt ürünleri, baklagiller, meyve, sebze gibi diğer ürünlerde de Türkiye'nin ithalata bağımlılığı gözlemlenmektedir. Örneğin, Türkiye'nin 2023 yılında kırmızı et ithalatı 1 milyon tonu aşmıştır. Aynı şekilde -tezatlığa bakın- bir yandan süt para etmediği için mecburen süt inekleri kesiliyorken bir yandan da 500 bin ton süt ve süt ürünleri ithal ediliyor. Son beş yılda gübre fiyatlarının en az yüzde 600 arttığı... 2023'te 9 bin TL'ye satılması gereken buğday 5.500 TL'ye satıldı. Neden? Çünkü Ofis alım yapmadı. Çiftçiden alım yapmadıktan sonra -buğday fiyatını ister 20 bin ister 30 bin diye açıklayın- çiftçi, tüccarın insafına kaldıktan sonra neyi değiştirmiş olacaksınız, tabii, yandaşlarınızı kalkındırmanın dışında?

Borçlarını ödeyemeyen birçok çiftçi iflas etmiştir. 2023 yılında çiftçilerin iflas başvurularında yüzde 40 oranında artış yaşanmıştır. Türkiye yüzde 71,1'lik gıda enflasyonu ile 38 OECD üyesi ülke arasında ilk sırada yer almaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

NEJLA DEMİR (Devamla) – İnsafsızca tahrip edilen doğa ve bozulan doğal denge, gıda enflasyonunu ayrıca arttırmaktadır. TÜİK verilerine göre 2024 yılı gıda enflasyonu ocakta yüzde 64-65, şubatta yüzde 67, martta yüzde 68, nisanda yüzde 69,80'dir. Hayvancılık sektöründe de büyük ve küçükbaş hayvan sayısı son iki yılda 6 milyon 609 bin azaldı.

Üretimi teşvik etmek ve çiftçiye destek vermek zorundasınız, başka da çıkış yolu yok. Bu bağlamda, Meclise sunduğumuz araştırma önergesinin desteklenmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Demir.

Saadet Partisi Grubu adına Sayın Doğan Demir konuşacaklar.

Buyurun Sayın Demir.

Süreniz üç dakikadır.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) – Değerli Başkan, sevgili milletvekilleri; babası hayvancılık ve çiftçilikle uğraşan birisi olarak uzun yıllar biz de bu işi yaptık.

Öncelikle, 185'inci yıl dönümünde tüm eczacılarımızın 14 Mayıs -bilimsel- Eczacılar Günü'nü kutluyorum.

Alın terli ve emekleriyle topraklarımıza umut eken; tarıma, sofralarımıza ve yaşama can katan tüm çiftçilerimizin de 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'nü buradan kutluyorum.

Ülkemizin içinde bulunduğu ağır ekonomik koşulların en fazla etkilediği mesleklerden biri hiç şüphesiz çiftçilerimizdir. Özellikle son on yıldır ardı arkası kesilmeyen akaryakıt zamları çiftçilerimize, köylülerimize illallah ettirmiş durumda. Bugün bir traktörün deposu 3 bin liradan aşağı dolmuyor. Ziraî ilaç fiyatları, gübre fiyatları her yıl katlanarak artıyor. Mazot fiyatı artıyor, ilaç fiyatı artıyor, gübre fiyatları artıyor, çiftçinin mahsulü; arpası, buğdayı, yulafı, mısırı neredeyse yerinde sayıyor. Çiftçiden alırken kepçeyle alıyorsunuz, verirken çay kaşığının ucuyla veriyorsunuz.

2002 yılında 1 litre mazot 1 lira 10 kuruştı, 2012 yılında 1 litre mazot 3 lira 93 kuruştı, 2022 yılında 1 litre mazot 17 lira 36 kuruştı, seçimlerin hemen sonrasında mazot 19 lira 36 kuruştı, seçimin üzerinden tam bir yıl geçti ve bugün mazot ortalama 42 lira. Seçimden bu yana yüzde 100'den fazla zam geldi.

Buradan çiftçilerimize soruyorum: Aldıklarınıza yüzde 100'den fazla zam yapan iktidar sattıklarınıza da yüzde 100'den fazla zam yapıyor mu? Eğer cevabınız "hayır" ise hesabını sormak alın terinizin hakkı kadar hakkınızdır. Buğdaya zam yok, arpaya zam yok, çiğ süte zam yok denecek kadar az ama motorine, ilaca, gübreye yüzde 100'den fazla zam. Zamlar çiftçilerimizin belini büktü, üstüne bir de yurt geneli bir kuraklık var; kışın kar yağmadı, yağmur yok, ekinler bir karışken başağa yöneliyor. Değerli arkadaşlar, sorarım size: Hâl böyleyken halk sofrasına ne koyacak, ekmek nasıl olacak? Çiftçilerimizin tarımsal destekleme ödemeleri hasat sonrası değil, hasat öncesi yapılсын. Çiftçi Kayıt Sistemi'ne bağlı çiftçilerimizin aldıkları mazotun vergisi hafifletilsin. Bir memleketin köylüsü ağlarken şehirlisinin yüzü gülmez, beli doğrulmaz.

Kurban Bayramı yaklaşıyor, hayvan üreticilerimiz daha hayvanını satmadan yem şirketlerine olan borçlarından dolayı banka senetleri kapiya yığılmış durumda. Üreticilerimiz bir torba süt yemini ortalama 600 liraya, bir torba besi yemini ortalama 550 liraya, bir torba gübreyi Tarım Kredi Kooperatiflerinden 675 liraya alırken bir torba buğdayı 400 lira, 1 litre çiğ sütü kooperatiflere 14 liraya satıyor; iki yıl önce 200 bin lira olan traktör bugün 2 milyon lira.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DOĞAN DEMİR (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

DOĞAN DEMİR (Devamla) – Üretici de tüketici de çaresiz.

Başka bir sorun ise çiftçilerimizin TMO sorunu. Geçen yıl çiftçilerimiz TMO'nun kapısında kuyruk oldu, randevu sistemine bu yıl bir çözüm getirilmeli, geçen yıl yaşanan sorunlar tekrar yaşanmamalı. TMO, deposu olmayan, mahsulünü koyacak ve koruyacak yeri olmayan çiftçilerimizin ürünlerini piyasadan daha aşağı fiyatlara tüccara satmak mecburiyetinde bırakmamalı diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Demir.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu konuşacaklar.

Buyurun. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bu ülkede toprağın petrolden de enerjiden de madenden de değerli bir nimet olduğunu er geç bir gün anlayacağız; ne var ki iş iştenden geçmiş olacak. Dünyanın en iyi iklimine sahip ülkemizin verimli topraklarının kıymetini bilmediğimiz için de Allah bizleri affetsin. Hâlbuki 1'e 100 veren, 1.000 veren topraklarımızda tarımsal üretim açısından önemli bir potansiyele sahip ülke değil miyiz? Ne yazık ki bu potansiyelin kıymetini bilemedik. Her konuda eski Türkiye'yi arayan bizler tarımda da ne yazık ki eski Türkiye'yi mumla arıyoruz. En çok da çiftçilerimiz, üreticilerimiz, köylülerimiz mumla eski Türkiye'yi arıyor.

Devriktidarınızda maalesef tarıma dayalı temel gıda maddelerini ithal etmek zorunda kalan, kendi ürettiği sebze ve meyvenin kokusuna hasret bırakılan bir Türkiye var. Yani eserinizi övünebilirsiniz. Sayısal veriler acı gerçeği gün gibi ortaya koyuyor.

Son bir yılda gübre fiyatı yüzde 150, mazot yüzde 130, tohum yüzde 120 oranında arttı. Rakamlar yalan söylemiyor. Tarım deposu ülkeyi tarımsal ürünleri ithal eden ülke yaptınız. 2023'te yaklaşık 70 milyar doları buldu tarım ithalatı, haberiniz var mı? Kırmızı et ihtiyacının yaklaşık yüzde 35'ini dışarıdan karşılıyorsunuz. Süt ve süt ürünlerindeki ithalat da 500 bin tonu buldu. Sonuç: Hayvancılığın da kökünü kuruttunuz.

Şimdi soruyorum çok değerli AK PARTİ'li milletvekillerine ve grup yönetimine: Bu sonuçta Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Mustafa Kayhan'ın aynı zamanda cumhuriyet tarihinde ilk canlı hayvan ithalatı yapan kişi olmasının payı nedir? Yani derdiniz üretim olsa ithalatın mucidini başa oturtmaz, Payitaht dizisinde, ithalat lobisinin başı olan kişiye kendi Tarım Bakanınızı, ezdirmez, meze yapmazdınız. Böyle bir ülkede tabii ki enflasyonun da önünü alamazsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Tamamlayacağım efendim.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Dahası, temel gıda maddelerini kendi vatandaşlarınıza Almanya'dan bile daha pahalıya satın aldırabilirsiniz. İşte, insan gibi kazanan, emeğinin hakkını alan Alman vatandaşı eti 10 euroya, biz ise 15 ila 20 euroya satın almak, daha doğrusu alamamak zorunda kalıyoruz. Hesapta yatırımcıya, üreticiye, çiftçiye tarımsal destek verilmiş gibi görünüyor ama verildiği beyan edilen bu desteğin ne tür bir fayda sağladığını da bilen yok.

Dün değil, evveli gün Yenişehir'in köylerindeydim. Çiftçi bir cümleyle ne dedi biliyor musunuz? “Biz çalışarak batıyoruz.” İşte, Türk tarımını, Türk çiftçisini, Türk üreticisini getirdiğiniz durum budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Tamamlayamayacak mıyım?

BAŞKAN – Buyurun, buyurun; toparlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Bakın, buradan söylüyorum, rakam veriyorum: Bursa'da, özellikle dezavantajlı bölgedeki okullarda çocuklarımızın yüzde 60'ı hiç süt içemiyor, süt üreticisi de sağmal ineklerini kasaba veriyor; getirdiğiniz sonuç bu.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Türkoğlu.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ömer Fethi Gürer konuşacaklar.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Dünya Çiftçiler Günü ama ortada kutlanacak bir şey yok. Önce, çiftçilerimizin sorunlarını burada bir kez daha ifade edelim istiyorum çünkü tarım, stratejik bir alan, millî güvenlik kadar da önemli.

3 tane somut örnek vereyim: Geçen yıl buğdaya taban fiyat 8.250 lira verildi, ardından da ton başı bin lira destek verileceği söylendi. Arkadaş, yeni hasat dönemi geldi hâlâ o bin liralık destek verilmedi; o günkü mazotun, tohumun, ilacın, gübrenin fiyatı üzerinden düşünürseniz o destek yok oldu gitti. Her yıl, yılın başında, ekim yapılmadan pancar için avans fiyatı açıklanır; pancar için ekim yapıldı, ortada avans fiyatı yok. Geçen yıl mısra yüzde 7'lik bir fiyat artışı sağlandı, şu an çiftçiler Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in açıkladığı tasarruf tedbirleri kapsamında bu yıl düşük taban fiyat uygulaması yapılacak, girdi maliyetleri karşısında bizi tarımdan daha da soğutacaklar kaygısı içindeler. Onun için, şu buğday taban fiyatını bir açıklayın. Hasat başladı, ortada taban fiyatı yok; çiftçinin beklentisi en az 15 bin lira, eğer çiftçiye 15 bin lira taban fiyatı vermezseniz yine zarar eder. Ha, diyeceksiniz ki “Taban fiyat olarak tonuna 15 bin lira verdik, ekmek kaç lira olacak?” O da sizin sorunuz. Nedeni şu: Eğer siz çiftçinin tohumunu, ilacını, gübresini sübvanseniz, mazotundan ÖTV'yi ve KDV'yi kaldırırsanız, çiftçilere verdiğiniz kredinin faiz borçlarını silseniz çiftçi ayakta kalır, maliyeti düşük olur ama Türkiye'nin bugünkü sisteminde üretim öncesi, üretim süreci ve üretim sonrasında yaşanan sorunlara gerçekçi çözüm bulmuyorsunuz.

21 üründe arz açığımız var; çözüm olarak ithalatçı, rantçı bir yaklaşımla Türk çiftçisini değil, ithal ile yurt dışındaki çiftçiyi destekliyorsunuz. Bu anlayış Türkiye'de tarımın sonunu getiriyor. 1980 yılında bu ülkede 28 milyon hektar tarım arazisi ekiliyordu, bugün 23 milyon 300 bin hektara geriledi. Ziraat odalarına kayıtlı 5 milyon çiftçi var, ÇKS'li çiftçi sayımız 2 milyon 300 bine düştü; onlardan da kiraya verenler desteği alıyor, üretim yapanlar destek de alamıyor. Tarım politikalarının göz göre göre bu hâle getirilmesi siyasi iktidarın bir tercihi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Çünkü IMF ve Dünya Bankası demiş ki: “Siz sanayide ve turizmde yol alın, pahalıya tarım yapıyorsunuz, üretim maliyetiniz yüksek, o işi ithalatla çözün.” ama pandemi, kuraklık savaş şunu gösterdi: Kendi kendine yetmeyen ülkelerin sorunu var. Bilhassa somut bir örnek hayvancılıkta; 2020 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı koyunda vekâletle kesim ücreti olarak 975 lira fiyat belirlemişti, emekli bayram ikramiyesi 1.000 liraydı, bir koyun alınabiliyordu; bu yıl, 2024'e geldik, Diyanet İşleri Başkanlığının belirlediği vekâletle kesim ücreti 11.750 lira, emeklinin maaşı 10 bin lira; 1 kurban alınamıyor. Peki, bayram ikramiyesinin alım gücü ne? 3 bin liralık bayram ikramiyesiyle de 3 kilo et alabiliyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, raftaki ürün pahalı, üretici de para kazanmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Başkanım, Çiftçi Günü; bir dakikalık daha süre verin.

BAŞKAN – Bir dakika da benden olsun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Niğde'de köylere gittim, patates depoda gene kalmış. Niye kalıyor? Çünkü siyasi iktidarın bu anlamda ilişkilerini sürdüren TMO dört beş şirketi devreye sokmuş, şirketler piyasayı kapatmış, çiftçiyi boğmuş, bizim “küçük aile tipi işletmesi” dediğimiz kırsaldaki çiftçinin patatesi de depoda kalmış. Ben dedim, 4 lira çünkü yarın tüccar geldiğinde 4

liradan aşağı olduğu zaman... Bu sefer de bana soruyorlar "Vekilim, niye '4' dedin?" diye. Oradan çiftçi arkadaş -videoyu izlemiştinizdir- dedi ki: "2,5 liraya vereceğim, gelip alan yok; on beş gün içinde patates çöp." Her yerde söylüyorum, ya, çiftçinin ürettiği ürün bu ülkenin millî değeri; Ahmet'in, Mehmet'in ürünü değil. (CHP sıralarından alkışlar) Burada yapılan yanlış bu ülkeye yapılan yanlıştır. Çayda da fiyatı açıkladınız 17 lira, destekle "19" diyorsunuz. Ne zaman vereceksiniz desteği? Bir yıl sonra. Peki, gidin Armada'ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bir beş dakika daha verelim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Şimdi, bir AVM'ye gittim, kafede bir bardak çay istedim, 38 lira. "Arkadaş, bardağını da mı satıyorsunuz ya!" dedim. 38 liraya bir bardak çay içiyorsunuz, bizim bir yıl boyunca çalışan, emek veren, üreten çay üreticisine 17 lira kilo fiyatı veriyorsunuz çünkü desteği de bir yıl sonra vereceksiniz, o zaman da anlamı kalmaz.

Ya, bizim çiftçimize zulmetmeyin, eziyet etmeyin, hayvancılık yapanlara sahip çıkın. Yarın çok pişman oluruz, bu, hepimiz için geçerli. Her yerde söylediğim cümle: Tarımın siyaseti olmaz. Yanlış politika uyguluyorsunuz, sonuçların acısını hep birlikte çekiyoruz, ödüyoruz. Gelin, şu tarım politikasını yeniden planlayın, öngörülebilir bir hâle getirin, tarımdaki sorunları çözmek için de doğru politikalar geliştirin diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gürer.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın Divana göndermiş olduğu açıklamaya ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Genel Kurul, Sayın Vekilimiz Uçar da Divana bir açıklama göndermiş; biraz önce benim yaptığım konuşmayı asla o bağlamda kullanmadığını, öyle bir anlam yüklemeyi, yüklemesinin de mümkün olmadığını belirtmiş. Ben de biliyorum ve kefilim buna yani bu konudaki duyarlılığı yüksek vekillerimizdendir. Kendimden örnek vereyim, ben zaman zaman kullanıyorum; işte, bu, yaygın yanlış bir dikkat çekmek içindi.

Teşekkür ederim duyarlılığınız için Sayın Vekilim.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Biz de teşekkür ederiz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, çiftçilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdullah Doğru konuşacaklar.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır; bir üç dakika da Ömer Fethi kontenjanından konuşabilirsiniz.

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH DOĞRU (Adana) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ Grubunun verdiği önerge üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ hükümetleri kurulduğu günden itibaren çiftçilerimizin ve üreticilerimizin yanında olma ve onların çalışmalarına destek vermeye, yirmi iki senedir bu politikaları gütmeye devam etmiştir. Şimdi konuşmacı arkadaşlarımızı dinleyince -ben şeyden çıkayım, şu yazılı şeyden- gerçekten Türkiye'de tarım bitmiş, her şey bitmiş gibi bir algı var. Ben Adana Milletvekiliyim, ziraat mühendisiyim, tarımla uğraşıyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Algı değil, gerçek!

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) – Şimdi, az önce Fethi Milletvekilimiz, Niğde Milletvekilimiz patatesten bahsetti, Adana'da biliyorsunuz patates sezonu yeni açıldı ve patatesi şu anda tarlada 12 liraya veriyorlar çiftçilerimiz.

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Vekil, limonun fiyatından da bahsetsenize!

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) – Şunu ifade etmek için söylüyorum değerli hemşehrilerim: Tarımsal faaliyetler mevsimsel etkilere tabidir, tarımsal faaliyetler jeopolitik etkilere tabidir çünkü ürettiğimiz tarımsal ürünlerle ilgili... Arkadaşımızın biri buğdayda -üretimin buğday tüketimimizden- ihtiyacımızın yüzde 70'ini ithal ettiğimizi söyledi. Değerli hemşehrilerim, değerli arkadaşlarım, değerli milletvekili arkadaşlarım; biz dünyada 1 numaralı un ihracatçısıyız, biz, dünyanın 2 numaralı makarna ihracatçısıyız.

Değerli milletvekilleri, biz narenciyede önemli ihracatçı bir ülkeyiz ama başka ülkelerle de biz rekabet ediyoruz. Dönemsel olarak pestisit sorunlarıyla karşılaştığımız dönemler oluyor -içimizde aynı bölgeden milletvekili olan, meslektaşımız olan arkadaşımız da var- bu, üreticilerimizin zaman içerisinde bilinçlenmesiyle, tarımsal faaliyetlerdeki bilinç artmasıyla... Özellikle uluslararası rekabette pestisit gibi sorunlarla karşılaşmama noktasında Tarım Bakanlığımız da gereken çalışmaları yapıyor ki bu hafta sonu Mersin'de Turunçgil Çalıştayı yapıldı. Şunu ifade ediyorum: Biz balıkçılıkta çok ciddi mesafeler aldık, önemli bir ihracat noktasına geldik. Biz, özellikle tarımsal faaliyetleri ve gelecek nesilleri kurtarma adına toplulaştırma yapıyoruz. Şu anda burada, Genel Kurulda eski Bakanlarımız da var. Toplulaştırma, Türkiye'nin en önemli, radikal unsurlarından bir tanesi. Toplulaştırmayı yaparken biz aynı zamanda drenaj çalışmasını yapıyoruz. Drenajı yaparken biz toprağı kurtarıyoruz, geleceği kurtarıyoruz, toprağın torunlarımıza kalmasını sağlıyoruz. Aynı zamanda burada, o bütün sulama faaliyetlerimizle Türkiye'de şu anda çok ciddi, basınçlı borulu sistemle ilgili çalışmalarımız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Basınçlı sulamayla ilgili çok ciddi yatırımlarımız var. Dünyaları yerin altına gömüyoruz biz, geleceğimizi kurtarma adına; verim artsın, ürünlerimizin kalitesi artsın, rekabet edelim ve dünyaya da çok ciddi bir şekilde ihracat yapalım diye.

Velhasılkelam, Türkiye önemli bir noktadadır tarımsal faaliyetlerde; her türlü ürünü ihraç eden bir ülke hâline geldik, rekabette iyi noktalara geldik. Eksiklerimiz yok mu? Var. Her şeyin mükemmel olduğunu, her şeyin güllük gülistanlık olduğunu iddia etmiyorum, eksiklerimiz de var ama bu eksiklerimizi de tamamlayarak tarımsal faaliyetlerimizi artırarak çiftçilerimizin yanında durarak çalışmalarımızı devam ettireceğiz diyorum.

Bu vesileyle Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyor, hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Doğru.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.29

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER
KÂTİP ÜYELER : Asu KAYA (Osmaniye), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 81'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum. Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 14/5/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

14/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 14/5/2024 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır
Mersin
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Ali Mahir Başarır tarafından, tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 14/5/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (596 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 14/5/2024 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Ayhan Barut konuşacaklar.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Barut.

CHP GRUBU ADINA AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen değerli yurttaşlarımız; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bugün 14 Mayıs, hem Eczacılar Günü hem de Dünya Çiftçiler Günü. Öncelikle başta Sayın Genel Başkanımız Özgür Özel olmak üzere tüm eczacıların Eczacılar Günü'nü kutluyorum.

14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü nedeniyle dünyanın birçok yerinde, birçok ülkesinde bugün bayram havasında kutlanılıyor ancak ne yazık ki ülkemizde tarımın, çiftçinin sorunları katlanarak artıyor ve devam ediyor. Çiftçi borç batağında boğuluyor. Gıda enflasyonu tüm dünya ülkelerinde azalırken kendi ülkemizde artarak devam ediyor. Gençlerimiz ise tarımdan uzaklaşıyor. Ülkemizin hemen hemen her bölgesinde doğudan batıya, güneyden kuzeye kadar tüm çiftçilerimiz âdeta kan ağlıyor. Doğuda hayvan üreticileri, batıda incir ve üzüm üreticileri, güneyde pamuk, mısır, buğday ve ayçiçeği üreticileri, yine kuzeyde ise fındık ve çay üreticileri şu anda perişan hâlde, neredeyse ülkemizin 81 ilinde üreticilerimiz kan ağlıyor.

Değerli arkadaşlar, çay demişken partimizin Karadenizli milletvekillerinin rızasıyla birkaç cümle konuşmak isterim. Vatandaşlara çay atanlar, şimdi vatandaşa çay fiyatı konusunda kafa atmış durumda! (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü maliyeti 21 lirayı aşan çayın bundan birkaç gün önce açıklanan fiyatı son derece komik, 17 lira artı 2 lira prim şeklinde bir fiyat açıklandı; bu 2 liralık primin de ne zaman ödeneceği belli değil değerli arkadaşlar. Oysaki maliyeti 21 lira ama çiftçinin eline geçmesi gereken fiyat ise 25 lira olmalıdır. Resmî rakamlara göre, verilere göre enflasyon yüzde 69 olarak görünüyorsa ama çay üreticisinin gerçek enflasyonunun yüzde 125 olduğu gerçeğinin altını çizmek isterim. Özellikle bu fiyatları da açıklarken, biliyorsunuz taban fiyatlar açıklanırken Cumhurbaşkanı ya da Kabine bayram havasında, düğün havasında açıklarlardı. Bu fiyatı kendileri de beğenmemiş olacaklar ki sadece Bakanlığın internet sayfasından yayınlayarak çay üreticisini kale almadıkları ortada. Türkiye'deki çay üreticisinin emeğine ve ekmeğine kan doğramayın değerli arkadaşlar. Açıkladığınız bu fiyatla, çay üreticisi -şu elimde gördüğünüz ekmeği bile- 1 kilo çay satarak 2 tane ekmeğe bile alamaz durumda. (CHP sıralarından alkışlar) Derhâl 17 liralık alım fiyatını revize ederek 25 lira fiyat açıklamanız gerekmektedir ve bu yanıltan dönmeniz gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin en erken buğday hasatını yetiştiren Çukurova bölgemizde şu anda buğday hasadı son hızıyla sürüyor. Binbir emekle, büyük zahmetlerle elde edilen bu buğdayın fiyatı henüz daha açıklanmadı. Zirai ilahtan tohumla, gübreyle her şey yüzde 100'ün üzerinde pahalalanırken -geçen yıl Ofis tarafından açıklanan buğdayın fiyatı 8,25 liraydı- şu ana kadar -hasat bitmek üzere- buğdayla ilgili bir fiyat yok; Ofisin de herhangi bir alım garantisi henüz daha belirlenmedi. Çiftçimiz âdeta şu anda tüccara mahkûm ediliyor ve yine buradan söylüyorum: 1 kilogram buğdayın amasız fakatsız lakinsiz 15 lira olması gerekirken maalesef serbest piyasada, tüccarda 1 kilogram buğday 9 liraya satılıyor. Şu yine elimde gördüğünüz bir ekmeğe 10 lira ama üretici buğdayını 9 liraya satıyor. Hem üreticiyi hem tüketiciyi, kısaca vatandaşı sizin iktidarınız kuru ekmeğe muhtaç etmiş durumda değerli arkadaşlar. Bu nedenle bu fiyatı da derhâl açıklamanız gerekiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

AKP iktidarı tarımı ve üreticilerimizi destekleyip güçlendirmek yerine maalesef ithalat sevdalısı oldular, ithalata devam ediyorlar; maalesef tarımı, çiftçiyi desteklemiyorlar. Bu yıl normalde desteklenmesi gereken, verilmesi gereken rakam 91,5 milyar lira. Neden bu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

AYHAN BARUT (Devamla) – 2006 yılında çıkarılan bir Tarım Kanunu var, Tarım Kanunu'na göre yüzde 1'den aşağı olamaz. Bunun tutarı, rakamı 412 milyar lirayken iktidarınız şu anda 91,5 milyar destekleme vererek suç işlemeye bile isteye devam ediyor değerli arkadaşlar. Bu nedenle bu desteklemeler hem yetersiz hem de anlamsız bir hâlde ve hiçbir zaman da zamanında ödenmemiş. Türkiye'de çiftçilerin bankalara, tarım kredilerine borcu 850 milyar lirayı bulmuş; 2002'de işbaşına geldiğinizde 2,5 milyar liraydı. Özetle, borcu katbekat artan çiftçi şu anda çıkmaz içerisinde.

Şunu söylemek istiyorum, son sözlerim: Tarımı hor görenler, yarını zor görür. (CHP sıralarından alkışlar) Üretmeyen toplumlar bağımlı hâlde gelir ve gıda egemenliği de tehlikeye girer diyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Önergemize destek verilmesini bekliyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Saadet Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç konuşacaklar.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

ŞAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Dünya Çiftçiler Günü. Bu vesileyle, bütün zorluklara rağmen ülkesi ve milleti için üretmekten geri durmayan cefakâr çiftçilerimizin Dünya Çiftçiler Günü'nü tebrik ediyorum. Bugünün anlam ve önemi açısından baktığımızda verilmiş olan bu grup önerisini değerli bulduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, gerek komisyonda gerekse de bizzat bu kürsüde sıklıkla ifade ettiğimiz bir husus vardır; tarım bir millî güvenlik meselesidir. Türkiye'miz bir tarım ülkesidir ve tarımda hem kendisine yetebilecek hem de fazlasını ihraç ederek kalkınabilecek bir potansiyele taşımaktadır. Ülkemiz, üç tarafı denizlerle çevrili, dört bir yanında ise envaiçeşit bakliyat, sebze ve meyvenin yetiştirilebileceği verimli topraklara sahip bir ülkedir. Bu zengin potansiyele rağmen çiftçimize, üreticimize ve gıda fiyatlarına şöyle bir bakınca çok acı bir tabloyla karşılaşılıyor. Çiftçilerimiz feryat ediyor, gıda fiyatları cep yakıyor. Üretime yönelik adımların atılması gerektiği yerde ithalatla yaraya tuz basılıyor.

Avrupa ve OECD ülkeleri arasında gıda enflasyonunda 1'inci, dünya çapında ise gıda enflasyonunun en yüksek olduğu 5'inci ülke konumundayız. Enflasyonu önleyebilmek için acilen millî bir tarım anlayışını tatbik etmek zorundayız. Millî tarım anlayışı, ithalatı değil, her alanda üretimi ve ihracatı önceleyen bir tarım anlayışıdır. Millî tarım anlayışı, temel ürünlerden tohumlara kadar her alanda dışa bağımlılığı ortadan kaldırmayı hedefleyen bir tarım anlayışıdır.

Değerli milletvekilleri, çiftçilerimiz artan maliyetlerden dolayı ya üretimi durdurmak zorunda kalıyor ya da borçlanarak üretmeye çalışıyor. Çiftçilerimize kanunun belirlediği destekleri vermediğiniz gibi, sel ve fırtına gibi afetler sonucunda zarar görünce de ne yazık ki zararlarını telafi etmiyorsunuz. Bakınız, bu yılın sadece ilk üç ayında faize harcanan miktar 250 milyar Türk lirası iken çiftçiye yapılan destek sadece 24 milyar Türk lirası civarında kalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayalım lütfen.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) – Tarım sektörünün bankalara olan kredi borçları martta önceki aya göre 14,2 milyar lira daha artarak 651,7 milyar liraya yükseldi. Tarım sektörünün vadesinde ödeyemediği için bankaların takibe aldığı kredi borçları mart sonunda 2,3 milyar liraya yaklaştı.

Hayvan varlığımız hızla azalmaktadır. TÜİK'in verilerine göre Türkiye genelinde toplam büyük ve küçükbaş hayvan sayısı 2021'de 75 milyon 555 bin, 2022'de 73 milyon 289 bin, 2023'te ise 68 milyon 946 bin baş oldu. Ülkemizde tarım ve hayvancılığı bitirme noktasına getiren politikalardan artık vazgeçilmesini bekliyoruz. İthalat çözüm değildir; çözüm, üretimi ülkemiz sathında gerçekleştirebilmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) – Bu doğrultuda verilen grup önerisini önemli buluyor ve destekliyoruz.

Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kılıç.

İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin Kocamaz konuşacaklar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır Sayın Başkan.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin tarımda yaşanan sorunlara yönelik olarak vermiş olduğu önerge üzerine İYİ Parti grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyor, bu vesileyle bir üretici olarak Dünya Çiftçiler Günü'nü ve bir eczacı babası olarak Eczacılar Günü'nü kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, bu iktidar dönemine kadar kendi kendine yetebilen 7 ülkeden 1'i konumunda olan ülkemiz üreten ülke konumundan çıkmış, ithal eden ülke konumuna gelmiştir. Uygulanan yanlış tarım politikaları nedeniyle maliyetler artmış, çiftçilerimiz bugün üretmez ve alın terinin karşılığını alamaz bir duruma düşmüştür. İlaç, gübre ve mazot gibi maliyetler karşılanamaz hâle gelmiştir. Emeginin karşılığını alamayan çiftçiler, her geçen gün üretimden uzaklaşmaktadır. Çukurova'da çiftçiler topraklarını satmaya başlamış, tarım arazileri bir yatırım aracına dönüşmüş, meslek dışı kişiler tarafından alınmaya, satılmaya ve kiralanmaya başlanmıştır. Buna rağmen, bu Mecliste AKP milletvekilleri hiç sıklıkla millete maval okumaktadır. Yirmi iki yıllık iktidar döneminde hâlen tarım üretimi konusunda hiçbir planlama yapılamamıştır. Mersin'de limon üreticisi perişan olmuş, limon alıcı bulamadığı için dalında kalmış, ağaçlar kökünden sökülmüş; üretici bırakın kâr etmeyi, masraflarını bile karşılayamamıştır. Bugün de nektarin üreticisi büyük sıkıntı içindedir. Mut'ta erkenci kayısı para etmemiştir. Sadece dalından toplama maliyeti 9 TL olan erkenci kayısılar 7 TL'ye satılmaktadır. Üretici pek çok üründe geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da büyük zarar etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; buğday üreticisi hasadın başlamasına rağmen taban fiyat beklerken Tarım Bakanlığının çay üreticileri için açıkladığı 2 TL'si prim olmak üzere 19 TL'lik düşük yaş çay fiyatlarına tepkiler devam etmektedir. Maliyeti 17,5-18 TL'ye kadar yükselen yaş çay fiyatlarına Bakanlık tarafından 19 TL fiyat açıklanması akıllara zarar bir durumdur, bu durumda üreticinin eline geçecek para 17 TL'nin altında kalacaktır. 2 TL'lik prim ancak yıl sonunda üreticilerin eline geçecek, bu fiyat kesinlikle kabul edilebilecek bir fiyat değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) – Hâlbuki, prim ödemeleri üreticiye önceden yapılmalı ve üretici üretirken bu paraları kullanmalıdır. Çay üreticisinin beklentisi 25 TL civarındadır, Tarım Bakanlığı tarafından açıklanan taban fiyat yeniden gözden geçirilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çukurova'da buğday ve arpa hasadı başlamış, bitmek üzeredir, buna rağmen ortada ne bir fiyat ne de bir açıklama vardır. Geçen yıl hububat fiyatları Sayın Cumhurbaşkanlığı tarafından ancak 6 Haziranda ve çok geç açıklanmış, açıklanan bu fiyatlar maalesef buğday üreticilerini memnun etmemiştir. Ofislerde yaşanan randevu ve ağızına kadar ithal buğdaylarla dolu olan depolar yüzünden çiftçilerimiz büyük bir sorun yaşamıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) – İnşallah, Hükûmet bu yıl gerekli tedbirleri alır, artan maliyetleri göz önünde bulundurur ve çiftçilerimizi mağdur etmez diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kocamaz.

Sayın Timisi, bir notunuz geldi, zannediyorum bir programınız varmış.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Hükümetin kamu harcamalarından hedeflediği tasarrufa ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

2024 bütçesinde bütçe gideri yaklaşık 11 trilyon, faiz gideri 1 trilyon 250 milyar, bütçe açığı ise 2 trilyon 650 milyar lira. Peki, bu Hükümetin kamu harcamalarından hedeflediği tasarruf ne kadar? 100 ile 150 milyar lira arası. Tasarruf hedefiniz 2024 faiz giderlerinin yüzde 10'u kadar bile değil. Keşke bütçenin faiz gideri kadar bir hedef koyabilseydiniz. Tasarruf mu yapmak istiyorsunuz? Diyanet İşleri Başkanının makam araçlarını satın, çok yüksek bedelle kiraladığınız bakanlık binalarını boşaltın, geçiş garantisi verdiğiniz köprü ve otoyollara servet aktarmaktan vazgeçin. Görünen o ki iktidar ve yandaşları har vurup harman savuruyor, faturasını ödemek ise yine halka düşüyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkürler.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 14/5/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca konuşacaklar.

Buyurunuz Sayın Koca. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Tarımdaki vahim tablo artık herkesin malumu. Hepimizin gözleri önünde neoliberal politikalarla Türkiye tarımı adım adım ne yazık ki iflasa sürüklendi. Neoliberal politikaların tarıma yansması olarak şirketlerin önünü açan ve küçük üreticilerin üretim yapma koşullarını ortadan kaldıran uzunca bir süreç yaşandı hepimizin gözleri önünde ve işte, bugün geldiğimiz aşamada veriler ortada. Tarım Üretici Fiyat Endeksi şubattan marta yüzde 5 artmış durumda, geçen yıldan bu yıla yüzde 61 artmış durumda. Tüm bunların sonucu, pazarların şirket tarafından ele geçirilmesi, küçük çiftçiliğin çözülüşü, kırdan göç, kırsal boşalma ve kentlere ucuz iş gücünün ya da işsiz bir nüfusun yığılması oluyor ne yazık ki. Milyonlarca insan büyük kentlere yığılmış durumda ve kentsel altyapılar zorlanıyor. Oysa tarım üretiminin planlı bir şekilde yapılması mümkün, kır ile kent nüfusunun dengelenmesi mümkün ve milyonların daha insani koşullarda yaşaması da mümkün.

Şirketlerin ellerine geçen tarım üretimiyle birçok yönden ölüm saçıyor değerli hazırun. Birincisi, işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından işçileri en çok katleden ya da onların sağlıklarını en çok bozan sektörlerin başında tarım sektörü geliyor. Tarım işçilerini taşıyan servisler sürekli kazalarla, işçi ölümleriyle, iş cinayetleriyle gündeme geliyor, seçim bölgem Mersin'de de öyle. Tarım üretiminde yoğun olarak kullanılan pestisit ve herbisitler işçi sağlığı üzerinde çok ciddi tehlikeler taşıyor. Aynı ilaçlar gıda güvenliğini ve halk sağlığını ciddi bir biçimde tehdit ediyor. Milyonlarca insanın sofrasına, içerisinde yoğun ilaç kalıntısı olan zehirli sebzeler ve meyveler giriyor yine ne yazık ki. Halk sağlığı bu neoliberal politikalarla tehdit ediliyor çünkü değerli hazırun, tarım üretiminin mantığı ile kapitalist üretimin mantığı uzlaşmıyor. Zira tarım üretiminin, binlerce yıllık deneyiminden gelen doğal bir mantığı var. Bu anlamıyla, doğaya ve topluma saygılı olmak zorundayız. Kapitalist tarımın üretim verimliliği saplantısıyla sürdürülebilir bir tarım mümkün olmaz, olamaz. Sürdürülebilir bir tarım, geleneksel çiftçiliğin zamanın deneyimlerinden süzülüş, üreticiye emeğinin karşılığını garanti edecek yöntemlerle devletin küçük üreticileri teşvikiyle, onları korumasıyla mümkün olacaktır, şirketlerin ciddi bir şekilde denetlenmeleriyle ve kısıtlanmalarıyla yine mümkün olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

PERİHAN KOCA (Devamla) – Bu nedenle, tarımda uygulanan neoliberal tarım politikalarından derhâl vazgeçilmelidir ve Türkiye tarımı çekildiği bu girdaptan derhâl çıkarılmalıdır diyorum.

Herkesi tekrar saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Koca.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Amasya Milletvekili Sayın Hasan Çilez konuşacaklar.

Buyurun Sayın Çilez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, aziz ve asil milletimizi, kıymetli milletvekillerimizi ve gururuyla, onuruyla, alın teriyle, bileğinin ve aklının gücüyle çalışan; üreten, ülkesine ve bölgesine değer katan, gerçek müstahsil olan tüm çiftçilerimizi saygıyla selamlıyorum. 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'müz kutlu olsun.

Tarım sektörü siyasetçilerin en çok istismar ettiği alanların başında gelmektedir, sürekli speküle edilmektedir. Bu spekülasyon söylemleri sebebiyle tarım sektörünün ana problemleri çoğu zaman geri planda kalmaktadır.

Tarım alanlarımız, ülke topraklarımız sabit olup nüfusumuz sürekli artmaktadır. Tarımda birim başı verimliliği artırmak için politikalar belirlemeliyiz. 2002'de nüfusumuz 65 milyon, turist sayımız 13 milyon iken bugün nüfusumuz 85 milyon, turist sayısı 57 milyondur; böyle bir demografik gerçeklik vardır. Yine, tarımsal hasılamız 2002'de 25,1 milyar dolar iken 2023'te 69,2 milyar dolara yükselmiştir. 2002 ihracatımız 3,8 milyar dolar, 2023 ihracatımız 31 milyar dolardır; 2002 ithalatımız 2 milyar dolar, 2023 ithalatımızsa 24,1 milyar dolardır. Bu rakamlar gösteriyor ki hızla büyüyen bir tarım ekonomimiz vardır. Ülkemiz gıda ve tarım ürünlerinde net ihracatçıdır. Burada en çok speküle edilen buğday ve saman ithalatı gerçekleri yansıtmamaktadır.

AYHAN BARUT (Adana) – 9 lira, Çukurova'ya gel 9 lira buğday.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Buğdayda dâhilde işleme sebebiyle yurt dışından buğday alınıp, sanayicimiz tarafından işlenip un, makarna gibi mamul maddelere dönüştürülerek ihracatı yapılmaktadır; böylelikle, katma değer elde edilmekte ve ülkemiz kazanmaktadır. Yapılan ihracat kadar ithalata izin verilmektedir. İç tüketim için buğday ithalatına ihtiyacımız yoktur. Bir önceki önergede konuşan DEM milletvekili "Yüzde 70'ini ithal ediyoruz." diyerek büyük bir gafa da imza altmıştır. Saman üretiminde ise kendimize yeter durumdayız. (CHP sıralarından gürültüler) Yapılan ithalat ve ihracat rakamları önemsenmeyecek kadar azdır; söylediğim gibi, spekülasyon amaçlı propagandadır.

AYHAN BARUT (Adana) – 10 milyon ton buğday ithal ediyoruz, 10 milyon ton.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – 200 gram ekmek 10 lira ya!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Ülkemiz birçok üründe kendi kendine yetip ihracat yapmakta ancak bazı ürünlerde de ithalat yapmaktadır. Hükümetlerimiz döneminde tarım sektörümüz en önemli sektörler arasında ilk sıralarda yer almakta olup sürekli desteklenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Tarımsal destekleme tutarı 2002 yılında 1,8 milyar TL iken 51 kat artışla 2024 yılında 91,5 milyar TL'ye ulaşmıştır.

AYHAN BARUT (Adana) – Kaç lira verilmesi gerekiyordu?

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Bütçeden tarıma ayrılan kaynak sadece nakit tarımsal desteklerle de sınırlı değildir. Ürün alımları, kredi sübvansiyonu, vergi avantajları, ihracat desteği, tarımsal sulama yatırımları, toplulaştırma yatırımları ve diğer yatırımlar gibi birçok kalemden tarıma kaynak aktarılmaktadır ve bunların toplamı gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1'inin üzerine gelmektedir.

Tarımsal sulama ve arazi toplulaştırma yatırımları ülkemiz tarımının en önemli gündem maddesidir.

Sayın vekillerim, tekrar ediyorum: Tarımsal sulama yatırımları ve arazi toplulaştırmaları ülkemiz tarımının en önemli gündem maddesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bir daha tekrarlar Hasan, bir daha.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Son yirmi bir yılda 2 trilyon 346 milyarlık sulama yatırımları ve tarımsal alana yatırım yapılmış; 10.086 tesis hizmete alınmıştır.

AYHAN BARUT (Adana) – Niye ağlıyor çiftçi?

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Cumhurbaşkanı Yardımcımız ve Hazine ve Maliye Bakanımız tarafından açıklanan tasarruf paketinde tarımsal sulama desteklerine devam edileceği de özellikle belirtilmiştir.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Ya, siz çiftçiye gitmiyorsunuz galiba, çiftçiyle konuşmuyorsunuz herhâlde!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Sulanan tarım alanı 47,9 milyon dönümden bu süreçte 71 milyon dönüme ulaşmıştır; toplulaştırma alanı 4,5 milyon dönümden yine bu süreçte 72,7 milyon dönüme ulaşmıştır. Ziraat Bankasından ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden faiz destekli kredi kullanımlarımız devam etmekte olup bu yıl 142,5 milyar TL sübvansiyonlu kredi çiftçimize kullandırılmıştır. Tarımsal üretim planlaması çalışmalarımız da büyük bir titizlikle yürütülmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Sayın Başkanım, tamamlamam için...

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Ürünlerin arz ve talep miktarları dikkate alınarak stratejik ürünlerde arz güvenliğinin korunması, arz fazlası veya eksikliğinin oluşmasının önüne geçilmesi, tarım havzası veya işletme bazındaki ürün veya ürün gruplarının belirlenmesi gibi faaliyetler de yürütülmektedir.

Yine, Amasya'mızda, kendi seçim çevremde de tarımsal sulama yatırımlarına çok büyük önem veriyoruz. Özel idare kaynaklarını kendi bütçesine oranla en yüksek tarımsal sulamaya ayıran il muhtemelen Amasya'mızdır.

Yine, DOKAP'a (Doğu Karadeniz Projesi) Amasya'yı aldık ve buradaki yatırımlarımızı da tarımsal sulamaya kaydırıyoruz.

Devlet Su İşleri yetkililerimize, Cumhurbaşkanımıza, Tarım Bakanımıza özellikle teşekkür ediyorum. Türkiye'nin en büyük, prestijli Suluova Sağ ve Sol Sahil Sulama Projesi bu yıl ihaleye çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – 5 milyar 350 milyonluk yatırımla 154 bin dönüm yeri toplulaştırıyoruz ve kapalı sistem sulamaya alıyoruz.

Hayırlı uğurlu olsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Alkışlayın, alkışlayın!

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çilez.

Buyurun Sayın Temelli.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekili konuşacak; sessizlik arkadaşlar, lütfen.

Buyurun Sayın Temelli.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatip bizim konuşmamıza yönelik bir ithamda bulundu, dolayısıyla ona yanıt vermek gerekiyor. Zaten aslında konuşmasında bizi doğrulayacak şeyi kendisi de söyledi fakat AKP rakamları, meseleleri çarpıtmakla malul olduğu için hesabı tekrar yapmasını öneriyoruz, şu: Eğer bizim yeterince buğdayımız olsa ithalat yapıp ihracat için buğday getirmeyiz.

KADEM METE (Muğla) – Kalite farkı var Sayın Temelli.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Demek ki yok ki bunun ithalatını yapıyoruz. Dolayısıyla, toplam rakama baktıklarında o yüzde 70 rakamını görürler. İhracat yapmaları bunun ihtiyaç olmadığını göstermez; tam tersine, aslında meseleye, tarıma vâkıf olsalar, çiftçilerin durumuna vâkıf olsalar bu buğdayın neden bu ülkede üretilmediğinin sorunlarıyla uğraşırlar. Siz üretin, kendi üretimimize bağlı olarak ihracat yapalım. Sen niye ithalat yapıp da onun üzerine işleyip ihracat yapıyorsun? Çünkü neden biliyor musun?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen Sayın Temelli.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Çiftçiye mağdur ettiğin için, ekilebilir arazilere imar izni verdiğin için sen o buğdayı ithal ediyorsun. Rakam doğrudur, yanlış olan sizin politikalarınızdır.

BAŞKAN – Teşekkürler.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkanım, sataşma var.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, sataşma yok, çok dikkatli dinledim, bir cevap hakkını... “Siz bir gaf yaptınız.” dediniz, o da yapmadığını anlattı, fazladan kullandığımı süreye sayın. AK PARTİ'yi, şahsınızı...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – “Çarpıttı.” dedi ama...

BAŞKAN – Lütfen, şahsınıza dönük bir şey yok. Sayın Grup Başkan Vekili orada, AK PARTİ'ye dönük belli değerlendirmeler yaptı, talep ederse Sayın Grup Başkan Vekili cevaplayabilir.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Grup Başkan Vekili söz hakkını bana verdi.

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, var mı bir talebiniz?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Efendim ben söz hakkımı milletvekilimize veriyorum.

BAŞKAN – Söz hakkınızı değil, sizin bir talebiniz var mı efendim?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Benim şahsen yok efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkanım, kayıtlara geçmesi için söylüyorum. Söylenen rakam, ben çok iyi dinledim, Sayın DEM PARTİ'li hatip dedi ki: “Yüzde 70'ini ithal ediyor.” Sayın Grup Başkan Vekili çok büyük bir gaftır. Türkiye'nin 18 ila 20 milyon ton buğday üretimi vardır ve bu kendisine yetmektedir. Eğer hatibiniz...

AYHAN BARUT (Adana) – 10 milyon ton ithal ediyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ayhan Bey, bir dur ya!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Sen ithalat rakamlarına bak. İthalat rakamlarına bak sen.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yüzde 20 ise 40 milyon ton -matematik yanılmaz- Türkiye ithal ediyor demektir.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Yanılmaz, doğru; istatistik, matematik yanılmaz, siz yanılıyorsunuz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bu rakamlar akla zarar rakamlardır.

BAŞKAN – Teşekkürler.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Bana yanıt verme, kürsüye konuş.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bakınız, Türkiye Cumhuriyeti devleti dâhilde işleme rejimiyle buğday ithalatına izin veriyor.

AYHAN BARUT (Adana) – Tamam, kendimiz üretelim işte.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Tamam işte, dâhilde işleyecek buğdayı üretemiyorsun.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sanayimizde kapasite fazlalığı vardır, Türkiye buradan kâr ediyor. Bizim ürettiğimiz buğday bize yetiyor; bunu ne olur artık anlayın, çiftçinin yakasından bu konuda düşün. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çilez...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – AKP'ye yetiyor olabilir, halka yetmiyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Çiftçinin yakasından düşün.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Çiftçi diye bir şey kalmadı ne yakası! Yakası kalsa keşke!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Rakamlara bak sen.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ya, arkadaşlar, bunlar rakam, rakam.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Tamam, iyi bak işte, rakamlara iyi bak.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 14/5/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

5.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma saatlerine, 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılmasına ve 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

14/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 14/5/2024 Salı günü (bugün) toplantısında oy birliği sağlanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bastırılarak dağıtılan 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının 1'inci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

14 Mayıs 2024 Salı günü (bugün) birleşiminde 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

15 Mayıs 2024 Çarşamba günü birleşiminde 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

16 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde 64 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

16 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde 64 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde 21 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde 64 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

çalışmalarını sürdürmesi;

110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılması,

110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İçtüzüğü'nün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması,

Önerilmiştir.

110 sıra sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2138)		
BÖLÜMLER	BÖLÜM MADDELERİ	BÖLÜMDEKİ MADDE SAYISI
Birinci Bölüm	1 ila 12'nci maddeler	12
İkinci Bölüm	13 ila 24'üncü maddeler	12
Toplam Madde Sayısı		24

BAŞKAN – Öneri üzerinde söz talebi yoktur.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Söz hakkını kullandıramadığımız bir dakikalık sözlerden birkaç arkadaşımıza daha...

Sayın Tanrıkulu, siz ısrarla talep ediyorsunuz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Başkan, Diyarbakır'ın günahı ne? Herkese söz veriyorsunuz yani bize de verebilirsiniz sonuçta.

BAŞKAN – Herkese ne veriyoruz? Urfa'yı kastediyorsunuz herhâlde.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

57.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyorum.

Diyarbakır'la ilgili üç meseleyi bir daha gündeme getirmek durumundayım. Bir tanesi tarımsal sulamaya ilişkin. Sonuçta tarımsal sulama enerjiyle yapılmakta ve DEDAŞ, bölgedeki bütün çiftçilere büyük zulüm uygulamakta. Bu, gündeme yeniden gelecek. Şimdiden iktidar partisi milletvekillerini ve iktidarı uyarıyorum.

İkinci mesele depolama meselesi. Bütün silolar şu anda dolu. Yarın öbür gün hasat olacak ve randevu sistemine yeniden geçilecek ve rüşvetle ve araçlarla bu işler yapılmaya çalışılacak. Dolayısıyla Toprak Mahsulleri Ofisinin buna ilişkin bir tedbir alması lazım.

Üçüncü olarak da taban fiyatlarına ilişkin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tanrıkulu.

Sayın Sibel Suiçmez...

Buyurun.

58.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, dün açıklanan Kamuda Tasarruf Paketi'ne ve Eczacılar Günü'ne ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – “İtibardan tasarruf olmaz.” diye diye ülkemizi getirdikleri noktaya bakar mısınız? Milletimizin geleceğini betona gömenler, şatafatı olağan hâle getirenler şimdi “kamuda tasarruf” diyorlar. Dün açıklanan Kamuda Tasarruf Paketi “Dağ fare doğurdu.” misali. Bu paketten anladığımız odur ki tasarrufu saray değil memur yapacak. İnşaat, köprü, maden ihalelerini alan firmalarla ilgili kurumlar vergisinde bir değişiklik yok. Milyon dolarlara varan vergi borçları olan şirketlere tanınan imtiyazlar gündemde yok. Peki, ne var? Memurun ulaşım servislerinin kaldırılması var. Memurumuz toplu taşımayı kullansın, şirket yöneticileri, bürokratlar rahatına baksın politikası var. Anayasa'ya bile uymayanların tasarruf genelgesine uymalarını beklemek hayaldir.

Sayın Başkanım, başta babam olmak üzere tüm eczacıların Eczacılar Günü'nü kutluyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Hasan Öztürk...

59.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, tiyatro ve sinema sanatçısı Ayten Gökçer'in vefatına ve dün gece yayımlanan Resmî Gazete'yle yüz binlerce gencin umudunun bir kere daha yıkıldığına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Değerli tiyatro ve sinema sanatçımız Ayten Gökçer bugün aramızdan ayrıldı. Kendisine Allah'tan rahmet, sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Seçim öncesi “Mülakat kaldırılacak.” diyerek pırıl pırıl gençlerimizi umutlandıran iktidar partisi, dün gece yayımlanan Resmî Gazete'yle yüz binlerce gencimizin umudunu bir kere daha yıktı. Bu kararlar birlikte torpil ve adam kayırma yüzde 50 resmîleşti, gençlerimizin emekleri bir kere daha çalındı. Koskoca bir ülkeyi milletin gözünün içine baka baka yalan söyleyerek yönetmeye utanmıyor musunuz? Dün de bugün de yarın da gençlerimizin hak arayışının yanındayız. Bu ucube kayırmacılık kararının kaldırılması için gereken tüm yollara başvuracağımızı buradan tekrar ilan ediyor, tüm gençler adına yazıklar olsun diyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Necmettin Çalışkan...

Buyurun.

60.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dünya Çiftçiler Günü'nde Hatay çiftçileri, Amik Ovası çiftçileri büyük mağduriyet yaşıyor. Özellikle Aşağıoba, Paşaköy, Gülova, Aktaş, Karabatak, Arpahan, Demirköprü civarındaki köylüler büyük su baskınıyla karşı karşıya. Bu konuya DSİ'nin acilen çözüm getirmesi gerekir. Geleceğimizi ilgilendiren büyük bir sektör olarak Dünya Çiftçiler Günü'nde tarımın mağduriyeti asla kabul edilemez. Hatay'daki çiftçi ülkemiz için büyük bir millî servettir; aksi hâlde büyük mağduriyetler yaşanacak, Hatay Havalimanı ve etrafı bu Asi Nehri temizlenmediği sürece su altında kalmaya devam edecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Özgül Saki, Sayın İrfan Karatutlu ve Sayın Ali Öztunç'a söz vereceğim.

Sayın Saki, buyurun.

61.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, kıyıların kamusal alan olup tüm halka ait olduğuna ilişkin açıklaması

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Karadeniz'den Doğu Akdeniz'e halkın kullanımına kapatılan kıyılar yandaş şirketlere peşkeş çekiliyor. İstanbul Burgazada'da bulunan Madam Martha Koyu ve Heybeliada'da Çam Limanı sahil şeridi birinci derecede sit alanı olmasına rağmen Arge Yapıya veriliyor. Yine, doğal sit korumasında olan Heybeliada Sanatoryumu kıyı parseli Diyanet İşlerine devredilmek isteniyor. Burgazada Mahalle Meclisi, Marta Koyu Dayanışması, ada sakinlerinin mücadelesiyle yürütmeyi durdurma kararı alınmasına rağmen cemaatlerin, Diyanetin bölgedeki kıyı işgalleri devam ediyor. Kıyılar, kamusal alanlardır, kamuya aittir, tüm halka aittir. Kıyıları işgale son verin diyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Karatutlu burada mı? Yok.

Sayın Ali Öztunç burada mı?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Buradayım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

62.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, iktidarın deprem bölgesinde verdiği sözlere ve uygulamalarına ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Deprem, 6 Şubat depreminin ardından Sayın Cumhurbaşkan, AK PARTİ'liler meydan meydan gezdiler ve dediler ki: "Bir yıl içerisinde evlerinizi teslim edeceğiz." Bugün itibarıyla depremin üzerinden dört yüz altmış beş gün geçti yani bir yıl yüz gün; hâlâ evler verilmedi, vatandaş hâlâ konteynerlerde sürünüyor maalesef. Yani verdikleri söz yine boş çıktı, klasik AKP anlayışı.

Orta hasarlı binalardan dolayı vatandaşları perişan ettiler. "Yapın binalarınızı, güçlendirin." dediler şimdi "Yıkacağız." diyorlar. "Rezerv alan" diye bir garabet çıkardılar, sapasağlam binalara "Rezerv alanına aldık, yıkacağız." diyorlar. Allah aşkına, yani bir yandan tasarruf diyorsunuz, bir yandan da millî kaynak olan bu binaları yıkmaya çalışıyorsunuz. Bir gün gelecek, bu millet sizin bu iktidarınızı öyle bir yıkacak ki göreceksiniz, tokat üstüne tokat yiyeceksiniz. (AK PARTİ sıralarından "Sen göremezsin." sesleri)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Öztunç.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Arkadaşlar, benim yaşıma daha çok genç, siz göremezsiniz; hadi oradan!

BAŞKAN – İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, (2/2078) esas numaralı Çay Kanunu Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/52)

10/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/2078) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurulun gündemine alınmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Tahsin Ocaklı

Rize

BAŞKAN – Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Rize Milletvekili Sayın Tahsin Ocaklı konuşacaktır.

Buyurun Sayın Ocaklı. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Başkanımızı, Genel Kurulumuzu ve ekranları başında bizi izleyenleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün iki anlamlı gün var; biri eczacılıkla biri de çiftçilerimizle ilgili. Eczacılıkla ilgili, Sayın Grup Başkan Vekilimize bir ay evvel söylemiştim, bir daha hatırlatmış olayım: Rize'de eczacılar "Tamam, evet, bu sorunu çözeceğiz." denmesine rağmen işlemlerini yapmak üzere hâlâ Samsun'a gitmek zorunda kalıyorlar. Çok basit, dijital yolla düzeltilebilecek olan bu husus için ikinci hatırlatmayı yapıyorum.

Gelelim Dünya Çiftçiler Günü meselesine. Dünya Çiftçiler Günü meselesinde, tabii, Türkiye'deki çiftçilerin mutlu olması veya çiftçilerin herhangi bir eyleminin olmaması mümkün değil.

Bakın, ardışık gelen 2 tane önemli gün var. Bu anlamlı günde -işte, söylediğim gibi, eczacılık ve çiftçilikle ilgili günde- annelerimizin âdeta anasını ağlattınız arkadaşlar. Nasıl yaptınız bunu? Şimdi, çayla ilgili size bir fırsat geldi; bir kanun teklifi verdim, biraz sonra halkımız bu verdiğimiz kanun teklifine kimin "hayır" kimin "evet" diyeceğini göreceğiz.

Ne var bu kanun teklifinin içinde? Üreticiyi yasayla korumayı teklif eden düzenlemeler içeriyor. Yani, neler var? Rize'de, Artvin'de, Trabzon'da, Giresun'da uygulanan çay tarımı politikasında bu sektörde çalışanları, üreticileri, nakliyecilerini veya bütün bileşenlerini yani siz çayınızı yudumlayana kadar ortaya çıkıp emek veren insanların korunup kollanmasını isteyen, düzenleyen bir kanun teklifi. Buyurun, size getirdik.

Ne var bu kanun teklifinin içinde? Diyoruz ki: Yaş çay taban fiyatı özel sektörde fırsatlar, fırsatçılar eliyle kullanılıyor, bunu engelleyen düzenleme yapaalım. Bir tane örnekle açıklayayım: Daha çayın hasadının başladığı birinci günde çıktı Rize'de Sayın Erdoğan'a da yakınlığıyla bilinen Çay Konseyi Başkanı "Ben kilogramını 19 TL'ye çay alıyorum." dedi, üzerinden on gün geçti, şimdi "16 TL'ye çay alıyorum." diyor. Mahsul çoğaldıkça fırsat özel sektörün eline geçiyor. Yapılması gereken şey nedir? Yaş çay taban fiyatının devlet eliyle açıklanması ve bunun altında çay alımının engellenmesini sağlayan düzenleme; bunun yapılmasını istiyor bu teklif. Şimdi, siz buna "hayır" mı diyeceksiniz, "evet" mi diyeceksiniz göreceğiz biraz sonra.

Başka ne diyor bu teklif? Diyor ki: Yaş çay taban fiyatının dışında enflasyona eziliyoruz biz. Geçen yıl bize 11 TL fiyat teklif ettiniz, o fiyat kaldı ama o fiyata, siz onun üzerine kuru çayı mamul hâle getirdikten sonra yüzde 120 zam yaptınız, bize hiç pay vermediniz. Yani enflasyon altında ezilme oranını da düzenleyip enflasyon farklarının üreticiye verilmesini sağlayan bir düzenleme istiyor ayrıca.

Bizim ÇAYKUR'umuz Varlık Fonuna devredildikten sonra sürekli zarar ettirilmiş; geçen yıl itibarıyla sadece bir kâr görünüyor ama toplamda 2,6 trilyon zarar var. Bu zararların incelenmesini, bunun ortadan kaldırılmasını, denetleyen bir mekanizmanın kurulmasını istiyor bu teklif.

Yine bir şey hatırlatacağım size: Şimdiye kadar -hatırlayın- yaş çay taban fiyatını ya Sayın Cumhurbaşkanı ya Tarım Bakanı gelir, Rize meydanlarında açıklardı; çay üreticisi de beğenir ya da beğenmez bir refleks gösterirdi. Şimdi ne yaptınız siz? Bu sene sadece sosyal medyadan bunu açıklayarak korktunuz oraya gelmeye çünkü biliyordunuz, Rizeli çiftçi, üretici sizi protesto edecekti ama bu protesto devam edecek. Niye devam edecek? Arkadaşlar, 11 lira olan çayı 17 lira yaptınız ya; verdiğiniz farkla bu çiftçi geçinmiyor. Burada ziraat odalarının "21 liraya mal ediyoruz." diye açıkladığı, bütün STK'lerin söylediği, fiyat birliğinde uzlaştığı "25 TL'den aşağıya bu üretimi sürdüremeyiz." dediği yerde getirdiniz, Tarım Bakanı meydanlardan değil de sadece sosyal medyadan çaya "17 liradır." dedi. Artı 2 lirayı da bir daha 2025'in Mart ayında ancak çiftçiye vereceksiniz; o artı 2 lira da o tarih geldiğinde enflasyonun altında muhtemelen bugünün parasıyla yine 50 kuruşa düşecek belki de. O yüzden, enflasyonun altında ezinilmesini engelleyen bu düzenlemeyi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Sayın Başkanım, bana çok az bir şey daha süre verirsiniz bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ocalı.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Size bir teklifimiz var, gelin bu teklifi bir daha gözden geçirin. Tarımın yüzde 50'si eksilmişken ve bir milletvekilimiz çıkmış -bizim bölgenin milletvekili- "Çay altın yılını yaşıyor." derken çay üreticisi teneke oldu, teneke. Onu düzelterek düzenlemeyi, bu teklifi Genel Kurulda kabul ederek lütfen çay üreticisini kollayan bu görüşmeyi açmanızı özellikle Genel Kuruldan bir daha, son bir kez daha rica ediyorum. Bütçeden tarımda verilmesi gereken bedelin yüzde 25'i eksik kaldı; bunu giderebilirsiniz, bu fırsat sizi işte bu kanun teklifiyle tanındı. Sayın Cumhurbaşkanından da yeniden randevu istedim bu maliyetleri ortaya koyup neden 25 TL olması gerektiği hususunu izah etmek üzere. Sizlerden, lütfen, bir daha oturduğunuz koltukta düşünerek, sabah içtiğiniz, mola verdiğinizde yudumladığınız çayın üreticisinin dertlerini mutlaka bir daha gündeminize alarak onaylamanızı istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Ocalı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Asu Kaya, söz talebiniz var.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

63.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, 27 Nisan 2024'te çıkarılan mevsimlik tarım işçilerine dair Cumhurbaşkanlığı genelgesindeki taahhütlerin uygulamaya geçirilmesini beklediklerine ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ülkemizin kanayan yaralarından biri mevsimlik tarım işçileri. Hafta sonu Şanlıurfa'dan Osmaniye'ye soğan toplamak için gelmiş olan mevsimlik tarım işçileriyle tarlada beraberdim, onları dinledim; bir dokundum bin ah işittim. Bu ahları "Tarım işçileri tatil yapmak için şehirden şehre gidiyor." diyen siyasiler duymuyor ama biz duyuyoruz. İlkokul yaşındaki Esma ve Recep tarlada yalın ayak soğan topluyorlardı. Bu çocuklarımız okullarından, eğitimlerinden uzak kalıyorlar; akranlarına göre hayatları, eğitimleri geriden geliyor. O çetin doğa şartlarında çalışmak zorunda kalan aileler "Çocuklarımızın suçu ne? Başka çaremiz yok." diyorlar. Yıllardır bu sorun kangren hâlini almışken, bu Mecliste binlerce kez bu sorun dillendirilmişken siz ancak 27 Nisan 2024'te çıkarılan mevsimlik tarım işçilerine dair bir Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle mevsimlik işçileri hatırladınız. Yazılı olarak verdiğiniz taahhütlerin hemen bugün uygulamaya geçirilmesini bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Orhan Sümer...

Buyurun lütfen.

64.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, açıklanan tasarruf tedbirlerinin hiçbir inandırıcılığının olmadığına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu fotoğraf Adana'da ikinci el pazarında çekildi. Vatandaş 10 liraya, 20 liraya kıyafet alabilmek için bunları tercih ediyor artık; çoğunu öğrenciler, emekliler ve asgari ücret çalışanları oluşturuyor. Kimileri bin odalı saraylarda yaşarken millet üzerine giyeceği kıyafet almak için ikinci el pazarlarına mahkûm olmuş durumda.

Türkiye, AKP iktidarıyla birlikte ekmek kuyruklarıyla, ucuz et kuyruklarıyla tanıştı. "Bizden önce buzdolabı yoktu." diyenler vatandaşın buzdolabını tamtakır hâle getirdi. Millet semt pazarlarında çürük sebze meyve toplar hâle geldi. Vatandaşın durumuna bakmadan, neye ihtiyacı olduğunu görmeden göz göre göre ekonomide yanlışlar yapanların, milleti fakirliğe mecbur bırakanların bugün açıkladığı tasarruf tedbirlerinin hiçbir inandırıcılığı yoktur. Vatandaşın yaşadığı sıkıntıyı çözmek isteyenler saraylarından vazgeçmelidirler.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Sümer.

Arkadaşlar, bundan sonra birer dakikalık söz için sisteme girmeyelim lütfen; kalan bütün arkadaşlara kullandıracağım.

Sayın Dursun Ataş...

Buyurun.

65.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Dünya Çiftçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün Dünya Çiftçiler Günü. AKP iktidarı, ithalata dayalı politikalarıyla dünya çiftçisinin yüzünü güldürürken Türk çiftçisini ağılatmaktadır. Soruyorum: Neden Rus, Brezilyalı, Ukraynalı, Amerikalı çiftçi zengin olurken, ithalat firmaları milyon dolarlar kazanırken Türk çiftçisi fakıruzaruret içerisinde? Neden dünyada gıda enflasyonu hızla düşerken bizde dörtlüde koşarak yükseliyor? Tarımdaki bu acı tabloya rağmen tarlasını ekemeyen, ekse biçemeyen, biçse toprağa düşürdüğü terin karşılığını alamayan tüm çiftçilerimizin Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyorum ve inanıyorum ki çiftçilerimizin cennet vatanımızın bereketli topraklarında yeniden milletin efendisi olduğu, üretirken kazandığı, kazandıkça kalkındığı ve hak ettiği değeri gördüğü bir Türkiye'ye mutlaka kavuşacağız.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ataş.

Sayın Bayar Özsoy...

Sayın Nurten Yontar...

Sayın Mühip Kanko...

Buyurun.

66.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, kayıp çocuklara ilişkin açıklaması

MÜHIP KANKO (Kocaeli) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bugün burada ülkemizin kanayan yaralarından biri olan kayıp çocuklar konusuna dikkat çekmek istiyorum. Türkiye İstatistik Kurumunun verilerine göre 2008-2016 yılları arasında 104.531 çocuk kayboldu. TÜİK 2016'dan bu yana kayıp çocuk verilerini açıklamayı bıraktı, bu da sorunun boyutlarını anlamamızı zorlaştırıyor. Neden kayıp çocuk verileri kamuoyundan gizleniyor? Sevgili milletvekilleri, bu çocuklar nasıl kayboluyor? Bunlar birer eşya mı ki bir anda ortadan kayboluyorlar?

Buradan İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'ya sormak istiyorum: Çocuklarımızı koruyamayan bir sistemin başarısından nasıl söz edebiliriz? Her kaybolan çocuk bir ailenin yüreğine düşen ateştir, bu ateş hepimizin yüreğini yakmalıdır.

Kaybolan çocukların 59.435'i kız çocuğu olup en fazla Antalya'dadır. TÜİK'in yeniden veri paylaşımına başlaması için çağrıda bulunuyoruz, çocuklarımızın güvenliği için devlet olarak daha güçlü adımlar atmamız gerekir.

Bu vesileyle bütün kayıp çocuklarımızın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şeref Arpacı...

Buyurun.

67.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, 14 Mayıs Çiftçiler Günü'ne ve fahiş fiyatların sebebine ilişkin açıklaması

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Sayın Başkan, bugün Genel Kurulda fahiş fiyatlarla sözde mücadeleyi konuşacağız. 14 Mayıs Çiftçiler Günü'nde belirtmek isterim ki fahiş fiyatların en temel sebebi üretici maliyetlerinin her geçen gün artıyor olmasıdır. Bakın, size Denizli'mizin Çal ilçesinden bir örnek vereyim: Geçen sene 880 lira olan 1 dekar bağın sulama maliyeti bugün 1.500 liraya çıkmış durumda. Yine, geçen sene mısırdaki 834 lira olan sulama ücreti neredeyse yüzde 100 artarak 1.425 liraya çıkmış durumda. Verimliliği artıran en önemli girdi olan suyun fiyatı bu kadar artmışken çiftçi nasıl üretsinsin, bu fiyatlarla ürününü nasıl uyguna satsın ya da seneye nasıl üretim yapsın? Fahiş su zamlarının önüne geçemeyen, enflasyonu körükleyen AKP iktidarıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, milletin efendisi çiftçilerimizin Çiftçiler Günü'nü kutluyorum.

BAŞKAN - Sayın Nermin Yıldırım Kara...

68.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'daki depremzedelerin sorunlarına ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İki gün önce seçim bölgem Hatay maksimum oranda günlük yağış aldı. Konteyner kentlerde ve çarşı konteynerlerde hayat o kadar zora düştü ki 9 metrekairelik bu alanlar yoğun çamura, kanalizasyon sularına âdeta teslim oldu. Hatay'da gerçekten bir halk sağlığı sorunu baş göstermektedir. Bir an evvel konteyner kentlerin insan onuruna yakışır bir seviyeye getirilmesi şarttır.

Ayrıca, çarşı esnafı zaten elektrik faturasını, BAĞ-KUR primini dahi ödeyemezken bir de bu konteynerlerde siftoya dahi yapamamaktadırlar çünkü cazibe merkezlerinden çok uzaktadırlar; ulaşım ağı güzergâhlarının dışında, sektörel, ticari faaliyetlerle gruplandırılmamışlardır. Dolayısıyla, bu düzenlemelerin bir an evvel ticari hayatın sağlığı açısından yapılması gerekmektedir.

BAŞKAN – Sayın Cevdet Akay...

69.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük'ün Eflani ilçesindeki tarım alanlarında meydana gelen hasara ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Karabük'ün Eflani ilçemize bağlı köylerinde, özellikle de Camyurt ve Bakırcılar köylerinde üst üste meydana gelen kura ve don nedeniyle meyve ağaçları büyük hasar almış, geçtiğimiz günlerde de etkili olan dolu yağışı nedeniyle sağlam kalan meyve, sebzeler de zayıf olmuş, ekili ve dikili tarım alanlarında ciddi hasarlar oluşmuştur.

Buradan Tarım ve Orman Bakanlığına çağrıda bulunuyorum: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ekipleri Eflani ilçemizdeki tarım alanlarında meydana gelen hasarı bir an önce tespit etmeli. Eflanlı hemşehrilerimizin mağduriyetlerini bir an önce giderilmesi gerekir.

BAŞKAN – Sayın Utku Çakırözer...

70.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, hazırlanan dokuzuncu yargı paketinde “etki ajanlığı” diye bir suçlamanın icat edileceğini duyduklarına ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hazırlanan dokuzuncu yargı paketinde “etki ajanlığı” diye bir suçlamanın icat edileceğini duyuyoruz. Görüyoruz ki geçen yıl çıkarılan sansür yasası yetmemiş; gazetecileri, yurttaşları cezalandırdığınız yetmemiş; şimdi, yine muğlak, belirsiz tanımlamalarla etki ajanı damgası vurup düşüncesi, ifadesi, yazısı nedeniyle milyonların sesini kısmak istiyorsunuz. Amacınız asla ajan yakalamak falan değil; gazeteciyi, eleştirel aklı, muhalefeti, kendinden olmayana baskıyla susturmak. Haber, film, tez, aklınıza gelen bilginin bütün biçimlerini etki ajanlığına sokarak karartmak istiyorsunuz. Yapmak istediğiniz cadı avından farklı değil. Bu tehlikeli düzenlemeden derhâl vazgeçin, bu düzenlemeyi taslaktan çıkarmadan yargı paketini Meclise getirmeyin.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çakırözer...

Son olarak, Sayın Çiçek Ötlu...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ben söz istememiştim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, tam 66 vekil arkadaşımızı bugün konuşturmuş olduk. (CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar) Açılış, kapanış ve özel günler gibi durumların dışında zannediyorum bu bir rekor ama Meclislerin amacı da budur yani herkes mümkün olduğunca derdini, önerisini ifade edebilsin.

Alınan karar gereğince denetim konuları görüşmüyor, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyondan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan ve Denizli Milletvekili Şahin Tin ile 86 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan ve Denizli Milletvekili Şahin Tin ile 86 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2138) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 110) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 110 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde -Allah biliyor kimin konuşacağını şu anda- Saadet Partisi Grubu adına Sayın İsa Mesih Şahin konuşacaktır.

Buyurun Sayın Şahin. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ŞAFAK PARTİSİ GRUBU ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkan, teşekkür ediyorum.

Allah'ın bildiğini kıldan saklamayalım biz de konuşmalarımızı yapalım.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifiyle ilgili grubumuz adına söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, ticari hayatın düzenlenmesine ilişkin bir kanun teklifi. Elbette ki ticari hayatın düzenlenmesine dair olumlu adımlara destek vermek isteriz ancak çıkarılan kanunlarda maalesef ihtiyaçlara yönelik adımların tam olarak atılmadığını üzülerek görüyoruz; bu anlamda da tespitlerimizi Genel Kurula, iktidar partisiyle paylaşmaya gayret gösteriyoruz.

Yüksek gıda enflasyonuna çözümler aranıyor, maalesef burada sorun yanlış tespit ediliyor, sorun yanlış tespit edildiği için de sadece cezaların artırılması gibi çözümler ortaya konuyor değerli milletvekilleri. Gıda enflasyonunu bu çözümlerle, bu tedbirlerle çözemeyiz; daha bütüncül çözümler ortaya koymak zorundayız. Bir kere, mevcut enflasyonun sebebini doğru tespit etmemiz gerekiyor. Türkiye'de enflasyonun sebebi nedir? Maalesef inatla yürütülen bir yanlış para politikasıdır; Türkiye'de adaletten, liyakatten, şeffaflıktan, tasarruftan uzaklaşılmasıdır; mevcut, şu anda Türkiye'deki ekonomik krizin ve dolayısıyla oluşan enflasyonun sebepleri bunlardır. Siz de bunu artık kabul ediyorsunuz -psikolojik aşama açısından önemli- "tasarruf tedbirleri" adında adımlar atıyorsunuz; bunu önemsiyoruz. Şimdi sorunu doğru tespit edelim ki doğru yöntemler ortaya koyalım ve doğru sonuca gidelim.

Şimdi, gıda enflasyonu sorununda hal yasası düzenlemesi önem arz etmektedir. Bu değişiklik yıllardan beri neden bekletiliyor, neden yapılmıyor, bunu gerçekten merak ediyoruz. Bu adım bir an önce, köklü bir reformla Türkiye'de atılmak zorundadır. Tardan 1 liraya alınan ürün İstanbul'da misliyle mutfağa girmemelidir. Tüketicie de fayda olsun, üreticie de fayda olsun, hal esnafı da daha düzenli şartlar altında çalışabilsin değerli milletvekilleri.

Yine, şunu sormak istiyoruz: Daha bütüncül çözümler olması gerekir dedik, mesela ticari hayatla ilgili düzenlenmesi gereken hal yasası düzenlemesi neden bekletiliyor? Zincir marketlerle ilgili düzenleme neden bekletiliyor? Perakende yasası neden bekletiliyor? AVM'lerle ilgili düzenleme neden bekletiliyor? Bunu özellikle sormak istiyorum; küçük esnaf, zincir marketlerle maalesef baş edemiyor değerli milletvekilleri, bu konuda düzenleme yapmak zorundayız. Bir sokakta, caddede ne kadar zincir market olmalı? Mesafe kuralından bahsediyoruz. Bunun yanında, zincir marketlerde neler satılabilir? Bunların hepsinin düzenlenmeye ihtiyacı var. Çok ilginç bir örnek göstereceğim: Ya, bir zincir market manavlık yapıyor, züccaciyecilik yapıyor, beyaz eşya satıyor ya! Ben şimdi şunu soruyorum: Bir züccaciye dükkânının önüne, bir beyaz eşya dükkânının önüne esnaf yumurta koyup satabilir mi? Satamaz. Dolayısıyla bunun düzenlenmeye ihtiyacı var, bu çarpıklık düzeltilmelidir değerli milletvekilleri. Esnafımızı rahatlatmak zorundayız. Söylemek istediğimiz husus budur.

Şimdi, kanunda dikkatimizi çeken bir husus -geçen kanunda da yaptınız- bir hukuk ilkesinin açıkça ihlal edilmesi. Kanunların yürürlük maddesi son yapılan düzenlemelerle hep geriye yürütülüyor. Arkadaşlar, bunu, hukukun temel ilkesi olan kanunun geriye yürümezlik ilkesinin açıkça ihlal edilmesi olarak görüyoruz ve bu hukuksuzluğa, bu keyfiliğe de itiraz ediyoruz. Şimdi, siz bunu yaparsanız hukuka ve devlete güven ilkesini zedellersiniz. Vatandaş neye göre hukuki işlemleri yapacak, neye göre ekonomik adımlarını atacak? Siz kanunu sürekli olarak geriye yürütürseniz ve bunu normalleştirseniz ekonomik hayatı ve sosyal hayatı, maalesef, kaosa sürüklersiniz; bu konuda da hassasiyet beklediğimizi özellikle belirtmek istiyorum.

Şimdi, esnafımıza sahip çıkalım dedik. Az önce bir esnaf ve sanatkârlar kredi kefalet kooperatif başkanımız bir mesaj attı, mesajda şöyle bir yakınma var; bunu özellikle Grup Başkan Vekili arkadaşlarımızın not almasını, yapılabilir bir şey varsa bu konuda esnafımızın rahatlatılmasını özellikle ıstırah ediyorum: Esnafımızın geçmiş dönemlerde kullanmış olduğu kredi faiz oranlarına bugün itibarıyla yüzde 100'ün üzerinde zam yapılmıştır; güncellenmiş hâli burada arkadaşlar, Halkbank faiz oranlarına yüzde 100'ün üzerinde zam yapmış; ya, bu uygulama kabul edilemez. Esnafımız neye göre ekonomik planlamasını yapacak yani nasıl adım atacak? Bunları takdirinize sunuyoruz. Burada sonuç ne olacak söyleyeyim: Kredi kullanan yaklaşık 1 milyon esnaf bundan büyük bir zarar görecek, iş yerlerini kapatmak zorunda kalacak, yeni kredilerle boğuşmak zorunda kalacak, rehin olarak verdiği gayrimenkul, vesaire mallarından olmak zorunda kalacak. Şimdi, bu konuya bir çözüm getirilmesi gerekir. Tekraren, esnafımıza daha önceden verilmiş olan kredinin faiz oranlarına sonradan yüzde 100'ün üzerinde zam yapılmış olmasını kabul etmemiz mümkün değildir. Esnafımız zaten zor şartlarda ayakta duruyor, zor şartlarda ayakta kalan esnafımızın yükünü almak zorundasınız; onlara yeni yükler yüklemeyin, zorlaştırmayın, kolaylaştırın diyoruz değerli milletvekilleri.

Şimdi, dokuzuncu yargı paketi gündemde, önümüzdeki haftalarda Komisyona, sonra Genel Kurula gelecek. Geçen gün katıldığım bir Twitter sohbet odasında, 4 bin kişilik bir odada adalet mağdurlarını, belli konularda mağduriyet yaşayan vatandaşlarımızı dinledim, kısa kısa notlar aldım; bunları paylaşmak istiyorum, bu konularda düzenlemeler yapılması gerektiğinin altını çizmek istiyorum.

Bunlardan bir tanesi süresiz nafaka konusu, toplumda büyük tartışmalar yaratan önemli bir konu. Özellikle kısa süren evliliklerde, maalesef, süresiz nafaka konusu büyük bir sorun olarak önümüzde duruyor. Evet, hukuk, mağduru korumalıdır ama yeni mağduriyetlere de sebep olmamalıdır. Bu konunun evlilik süresi, nafaka alacaklısının çalışabilir olup olmaması gibi kriterler üzerinden hakkaniyet ölçüsünde yeniden düzenlenmesi gerektiğinin altını çizmek istiyorum.

Yine, bir başka beklenti, büyük bir beklentiye dönüşmüş. "Dörtte 4'lüler" adıyla anılan, 2'nci defa suç işleyenlerin cezasının tamamını cezaevinde geçirmesinden ziyade bu gruptaki vatandaşlarımızın cezasının bir bölümünü cezaevinde, bir bölümünü de denetimli serbestlikle dışarıda geçirmesi konusunda büyük bir beklenti var. Bu konuda da 2'nci defa suç işleyenlere de bir şans verilebilir diye düşünüyoruz. Tekrar tekrar suç işlenmesinde, evet, bu anlamda dörtte 4 uygulaması yapılabilir ama bu konuda da sanırım bir düzenlemeye ihtiyaç var diye düşünüyoruz. Bunu da sizinle özellikle paylaşmak istedim.

(*) 110 S. Sayılı Basmayazı tutanağına eklidir.

Karşılıksız çek mağdurları, karşılıksız çek konusu: Bir hukukçu olarak ekonomik bir ilişkiden dolayı insanların hapisle tazyik edilmesini doğru bulmuyorum. Hapis cezası, borcunu ödeyemeyen esnafımızda daha büyük zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Mademki ekonomik bir ilişkiden bahsediyoruz, o zaman tedbirin de ekonomik olması gerekir diye düşünüyorum. Kolayca çek yazılmasını engelleyecek, bunun yanında, karşılığı olmayan çekin keşidesini engelleyecek tedbirler almalıyız. Örneğin, garantili çek gibi yeni tedbirler üzerinde bir düzenleme yapılması gerekir, bu konunun tartışılması gerekir diye düşünüyorum.

Son olarak, KHK mağduriyeti önemli bir sorun olarak önümüzde duruyor. 15 Temmuz, Türkiye'nin hiç şüphesiz ki bir gerçeğidir ancak 15 Temmuzdan sonra oluşan mağduriyetleri de görmezden gelemeyiz. Değerli milletvekilleri, bu konuda çok net, çok basit ve çok rahat bir kriterimiz var: Suçlu ile masumun ayrılması. Suçlu ile masumun ayrılmasından bahsediyoruz, kimse de söyleyeceğimiz şeyleri başka yerlere çekmesin. Burada iki durum önemlidir, iki hususun masaya yatırılması gerekir. Birincisi - "masum" dedim- yargı kararlarıyla suçsuzluğu ispat edilmiş insanlar var ama görevlerine iade edilmemiş. Bakın, bu insanlara yargı organı "suçsuzdur" demiş, dolayısıyla daha fazla mağduriyetler yaşatmama adına bu insanların görevlerine iade edilmesi gerekir; bu, birincisi. İkincisi de adil yargılama sorunu. Maalesef, suç kriteri teşkil etmeyen konulardan dolayı KHK mağduriyetleri yaşatılmıştır. 15 Temmuzdan sonra olan davalarda, bakın, suç kriteri olmayan konulardan dolayı insanlara geriye dönük cezalar verilmiştir. Neyi kastediyorum? Mesela, gazete aboneliği; bakın, bu, bir suç kriteri olamaz arkadaşlar. Şunun altını özellikle çiziyorum: Örgütsel faaliyet yürütenle, darbecilik faaliyetine katılanla, bunların hepsiyle amansız bir mücadele verilmelidir ve gereken cezalar da en ağır şekilde verilmelidir; bu, başka bir konu. Benim dediğim çok net; hiçbir suçu olmayan insanlardan bahsediyoruz. Bir de gazete, dergi aboneliği gibi, sendika üyeliği gibi devletin yasal olarak müsaade ettiği konulardan dolayı masum insanlara sonradan ceza verilmesini de vicdani bulmuyorum, hukuki bulmuyorum. Bu konuda da bir düzenleme yapılması gerektiğinin altını önemle çizmek istiyorum. Tekraren, kriterimiz suçlu ile masumun ayrılmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Toparlamadınız mı?

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) – Artı bir yok mu?

BAŞKAN – "Son olarak..." dediniz.

Buyurun, toparlayın, KHK sorununa değindiğiniz için biraz daha süre veriyorum.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Kriterimiz suçlu ile masumun ayrılmasıdır. Yani, burada bir kucaklaşmaya ihtiyaç olduğu gerçekliğinin altını çizmek istiyorum. Devletin hep baba rolünü görmeyelim, o çatık kaşlı rolünü görmeyelim; Kemal Tahir'in "Devlet Ana" kitabından da hareketle devletin merhametli yönünü de kucaklayan yönünü de görmek istiyoruz. Burada bir kucaklaşmaya ihtiyaç olduğunun altını çizmek istiyorum, bu adının atılması gerektiğini tekrar tekrar ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Şahin.

Saadet Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Antalya Milletvekili Sayın Serap Yazıcı Özbudun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Sayın Hocam, süreniz on dakikadır.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Sayın Başkan, öncelikle size teşekkür etmek istiyorum. Bütün koşullara rağmen bizlerin söz hakkını güçlendirerek aslında Parlamentoyu güçlendiriyorsunuz; bizi izleyenler de herhâlde size şükran duyuyorlar, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

BAŞKAN – Biz görevimizi yapıyoruz.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, aslında bu kanun üzerinde söz almış bulunuyorum ama ondan önce bugünkü birleşimin önceki oturumunda bizim araştırma önergemizle ilgili olarak iktidar partisi sayın milletvekilinin yaptığı bir açıklamaya sarahat kazandırmak istiyorum. Bizim önergemizin iddiası şuydu: 28'inci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak şu ana kadar muhalefet partilerinin verdiği araştırma önergelerinin tümü reddedilmiştir dedik, bunun sebeplerinin araştırılmasını istedik. Ama sayın milletvekili bize şöyle cevap verdi, dedi ki: "28'inci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisinde şu ana kadar 1.286 araştırma önergesi verilmiştir, bunların 1.249'u işleme alınmıştır." Şimdi, burada ya bir sözcük oyunu var ya da kamuoyunu yanıltma çabası var. Biz işleme alınmadığını söylemedik. Sizler, işleme alma ile kabul veya reddetmenin ne anlama geldiğini gayet iyi biliyorsunuz ama bilmeyen izleyicilerimiz olabilir; o nedenle, şimdi hepinizden özür dileyerek küçük bir açıklama yapmak istiyorum.

Bir araştırma önergesinin işleme alınması demek şudur: O önerge üzerine, önerge sahibi parti grubu dâhil olmak üzere bütün parti gruplarının üçer dakika konuşma hakkının olduğu anlamına gelir. Oysa bir araştırma önergesinin kabul edilmesi şu anlama gelir: O kabulü takiben bir araştırma komisyonu kurulur ve o komisyon, araştırma önergesinin konusu her ne ise ona ilişkin bir araştırma yapar, araştırması sonucunda raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunar ve o rapor, aslında Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama yetkisini kullanırken daha bilimsel, daha gerçekçi hareket etmesini sağlar; böylece yasama yetkisi ülkenin sorunlarını çözecek şekilde kullanılır. Hâliyle işleme alma ile kabul etme arasında çok ciddi bir fark var. Öyle sanıyorum ki iktidar blokunun zihninden şu geçiyor; işleme almayı bize bir lütuf gibi sunuyorlar. Herhâlde yeni Meclis içtüzüğü ve yeni anayasa muratlarına erdiklerinde o lütuflarını da ortadan kaldıracaklar, o yetkiyi de ortadan kaldıracaklar; böylece, Meclisi tamamen suskun hâle getirecekler. Umarım, muratlarına eremezler.

Şimdi, gelelim kanun teklifiyle ilgili açıklamalara. Gene önümüze bir torba kanun getirildi. Dolayısıyla, torba kanunlarla ilgili bugüne kadar ne söylediysek onları tekrar etmek zorunda kalıyoruz. Ben, aslını ararsanız bunu söylemekten bıktım ama iktidar bloku torba kanun yapma âdetinden vazgeçmediği için, bu bir kronik hastalık hâline geldiği için tekrar etmeye mecburum. Öncelikle, gene bu kanun teklifi metninin girizgâhında gerçek dışı bir beyan yer alıyor. Ne demişler? 2'inci sayfada, Sanayi ve Teknoloji Komisyonuna ek olarak tali komisyon anlamında bu teklifin Adalet Komisyonuna sevk edildiğini söylüyorlar; bu, gerçek dışı arkadaşlar. Ben Adalet Komisyonu üyesiyim, Komisyonumuza böyle bir teklif metni getirilmedi. Bunu daha önce de yaptılar ve her defasında bu uyarıyı yaptığımız hâlde maalesef, kamuoyunu ve Parlamentoyu yanıltma âdetinden vazgeçemiyorlar.

Gelelim diğer hususa. Bu kanun teklifinin yürürlük maddesinde -demin Sayın Şahin de ifade etti- hukukun temel ilkelerini altüst eden ve gene kronik hastalık hâline gelen bir hüküm var. Nedir o hüküm? Diyor ki: "Bu kanunun 1'inci maddesi 26 Nisandan itibaren uygulanır." Yani aslında buradaki "uygulama" kelimesinden anlaşılması gereken şu: 1'inci madde, 26 Nisan 2024'ten itibaren yürürlüğe girer. Bugün hangi gündeyiz arkadaşlar? Bugün 14 Mayıs. En iyimser ihtimalle bu kanun teklifi perşembe günü yani 16 Mayıs'ta kabul edilecek; en iyimser ihtimalle 17 Mayıs'ta imzalanarak yürürlüğe girecek yani tam üç hafta geçmişe yürütülecek. Şimdi, hukuk fakültelerinde hukuk başlangıcı derslerinde okutulur. Kanunlar, kural olarak Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Bunun istisnası nedir? Kanun koyucu, özel bir maksada istinaden yürürlük tarihini daha ileri bir tarih olarak gösterebilir ama daha geri bir tarih olarak gösteremez yani kanunlar geçmişe yürütülemez. Neden? Çünkü kanun yapmanın amacı, birtakım konuları yönetmek, dolayısıyla toplumsal düzeni sağlamaktır. Yani bir kanunla getirilen düzenlemeler

her ne ise o düzenlemeler bir yandan vatandaşlar için hak ve borç doğurur, bir yandan da kamu makamları için birtakım yetkiler doğurur. Dolayısıyla yurttaşlardan kanunlara uymasını beklerken ancak ileriye dönük olarak yapılan normlar için bunu bekleyebilirsiniz çünkü hiçbir yurttaş kâhin değil, önünde kristal küresi yok, "Hangi kanun acaba geçmişe yürütülebilir?" diyerek hayatını planlayamaz. Bu, apaçık bir biçimde hukuk devletin ihlalidir, hukuka ve devlete güven ilkesinin ihlalidir. Geçtiğimiz haftalarda kabul edilen bir kanunda da gene aynı nitelikte bir hüküm vardı.

Kısacası, değerli milletvekilleri, maalesef iktidar bloku bir işi çok iyi başarıyor; Türkiye'yi anayasasızlaştırmak ve hukuksuzlaştırmak üzere bir yemin etmişler, yeminlerinin gereğini gayet mükemmelen yerine getiriyorlar. Biz de bunları burada açıklayarak kamuoyunu bilgilendirmeye çalışıyoruz.

Şimdi, bu bir torba kanun olduğu için gene Anayasa'ya pek çok aykırılık sorunu içeriyor. Bu, bir hukuk devleti ihlalidir. Oysa Anayasa'mızın 2'nci maddesi değişmezlik izafe edilen bir madde, hukuk devleti ilkesine yer veriyor ve bu ilke gereğince hukuk normları belirli olmak zorunda yani bu ne demek? Bir hukuk normu öyle yazılmalı ki o normu okuyan ortalama yurttaş onu anlayabilmeli ve ortalama bir yurttaş bir alandaki yürürlükteki hukuk kuralının ne olduğunu anlamak istiyorsa ona kolayca erişebilmeli. Ne var ki bu torba kanun hastalığı bırakın ortalama yurttaş, mesleği hukuk olan kişilerin dahi anlaması imkânsız bir hukuk düzeni yaratıyor. Dolayısıyla gene iktidar blokunun çok başarıyla yerine getirdiği bir sonuç karşımızda. Nedir o? Hukuk düzeninin altüst olması. Mahkemeler bir uyumsuzluğa uygulayacakları yürürlükteki normu bulmakta güçlük çekiyorlar, avukatlar savunma metinlerini hazırlarken yürürlükteki normun ne olduğunu bulmakta güçlük çekiyorlar, yurttaşlar da zaten yürürlükteki normu bulmakta ve anlamakta ciddi bir sıkıntı yaşıyorlar. Dolayısıyla bu yönüyle aslında bu kanun, önceki torba kanunlar gibi Türkiye Büyük Millet Meclisinin sahip olduğu yasama yetkisinin de gasbı niteliğini taşıyor. Niçin gasbı niteliğini taşıyor? Bakın, Anayasa 7'nci maddede diyor ki: "Yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez." Demek ki bu yetkinin asli sahibi biziz. Peki, kullananlar kim? Bu teklif metinlerini kimin hazırladığını bilmiyoruz. Bakın, önceki sistemde "kanun tasarısı" diye bir kavram vardı. O kanun tasarıları bürokratların yardımcılarıyla hazırlanırdı ama Bakanlar Kuruluna getirilirdi. Bakanlar Kurulu üyeleri de Meclis üyesiydi aynı zamanda. Yani temellerinde genel oy ilkesi vardı ve bir kanun tasarısı Bakanlar Kurulunda tümüyle oylanmadıkça yani bir bakan imza atmazsa tasarı hâline gelip tekemmül edemez, Meclise sunulmazdı.

Şimdiki sistemde durum ne? Tasarı kalktı ortadan. Milletvekilleri kanun teklif etmeye yetkililer 88'inci madde gereğince. Peki, bu metinleri acaba altında imzası olan milletvekilleri mi hazırlıyor yoksa adını sanını bilmediğimiz, kendilerine hesap soramayacağımız, sorumlu kılamayacağımız birtakım bürokratlar mı hazırlıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin Hocam.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Devamla) - Teşekkürler.

Tabii ki ikincisi gerçek. Bilmediğimiz birtakım bürokratlar hazırlıyorlar ve burada komisyonlar baypas ediliyor. Böylece bir kez daha Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisi gasbediliyor ve burada Genel Kurula sunuluyor. Genel Kurulda da bir müzakere cereyan etmiyor. Ne oluyor? Biz burada ne kadar haklı eleştiriler öne sürsek sürelim maalesef bunlar işitilmiyor, dikkate alınmıyor; eller kalkıyor, eller iniyor otomatik bir biçimde. İktidar bloku milletvekilleri bunu bize ve daha doğrusu bütün Türkiye'ye, 85 milyona dayatıyorlar. Bakınız, bizim statümüz hangi kelimeyle ifade ediliyor? Milletvekili yani biz, millettten aldığımız oylarla onlara vekâleten kanun yapıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Devamla) – Toparlıyorum.

Peki, bu değerli iktidar bloku milletvekilleri acaba millettten aldıkları bu vekâlet yetkisini onların sorunlarını çözmek için gerçekten kendileri mi kullanıyorlar yoksa başka makamlara mı havale ediyorlar? Maalesef, bu sorunun cevabı olumlu değil; biz burada bir tiyatro sergiliyoruz. Ben, bunu çeşitli vesilelerle yazdığım yazılarda ifade edince troller şunu söylüyorlar: "İyi ya, işte, siz bir işe yaramıyorsunuz, Türkiye Büyük Millet Meclisi feshedilmeli." Evet, dervişin fikri neyse zikri oymuş. Aslında, bu 600 milletvekilliği statüsünü de sona erdirerek işi aslına uygun bir biçimde tek bir kişinin yönetimine havale etmek istiyorlar ama biz, son nefesimize kadar mücadeleye edeceğimiz ve Türkiye'ye yeniden demokrasiyi getireceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Hocam.

Tiyatro girmeyeydi iyiydi, gene girdi.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.51

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.05

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER
KÂTİP ÜYELER : Asu KAYA (Osmaniye), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 81'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum. 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Rıdvan Uz'a söz veriyorum.

Sayın Uz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sayın Uz, süreniz yirmi dakikadır.

Gelen duyumlara göre beş on dakikada toplayacakmışsınız, öyle söylediler.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA RIDVAN UZ (Çanakale) – Uzatmayla ilgili bölüm doğru Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

RIDVAN UZ (Devamla) – Evet, dolu sıralara konuşmak da güzel olacak diye düşünüyorum(!)

Sayın Divan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisimizi ve yüce Türk milletini saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Kanunla ilgili maddelere geçmeden önce, geçtiğimiz hafta tüm partilerimizin ortaklaşarak oluşturduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi İliç Maden Kazasını Araştırma Komisyonu olarak bölgedeydik, madende hayatını kaybedenlerin aile ve yakınlarının yanı sıra doksana iki gündür henüz ulaşamayan madencilerimizin ailelerini de ziyaret ettik, bir kez daha, hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum. Hâlihazırda doksana iki gündür arama kurtarma çalışmaları devam eden kayıp 5 madencimizin de bir an önce bulunmasını Mevla'mdan niyaz ediyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, konuşmama ilçe'le başlama nedenlerinden bir tanesi de... Komisyon olarak ilgili 3 bakanlık

yetkililerimiz olan bakan yardımcılarını, daire başkanlarını, genel müdürlerini, konuya vâkıf bilim insanlarını dinliyoruz. Bunun yanı sıra yerinde tespit ve keşif çalışmaları yapıyoruz yani Meclisimizin ağırlığına yakışır bir tutum içerisinde iktidarı ve muhalefetiyle doğru raporu oluşturmaya gayret gösteriyoruz. İYİ Parti olarak hem bölge insanımız hem milletimiz emin olsun ki İliç bizim için çok önemli ve kırmızı çizgimizdir, sorumluların yakasından tutup adalete teslim etmek boynumuzun da borcudur.

Saygıdeğer iktidar milletvekilleri, sizlerden bizim gibi aynı hassasiyeti ve titizliği yüce Meclisimizin her komisyon ve her yasama faaliyetinde de göstermenizi bekliyoruz çünkü bu kanun metninin vatandaşın derdine merhem olabilmesi ancak ve ancak sağlıklı bir çalışma ve müzakere ortamının yasallaşmasıyla mümkündür. Zaten Meclis İçtüzüğü'müz bu hususlarda açık ve nettir; komisyon görüşmelerinde belirli sürenin sağlanması, tali komisyonların oluşturulması, gerekli dinlemeler ve çalışmaların yapılması, ana komisyona ihtiyaç olan bilgi ve belgelerin intikal ettirilmesi, komisyon görüşmesiyle ilgili Genel Kurula havale edilmesi.

Peki, bu kanun teklifi Genel Kurula böyle mi geldi? Geçtiğimiz pazartesi saat 14.18'de kanun teklifleriyle ilgili karşılaştırma cetveli Komisyon'daki milletvekili arkadaşlarımıza ulaştı. Ertesi gün, salı günü birleştirme ve etki analizi ulaştı. Zaten salı, çarşamba İliç'te sahada olduğumuz da göz önüne alınırsa -perşembe on ikide Komisyon toplanıyorsa- İç Tüzük'e uygun düşmeyen çalışma koşullarıyla bu kanun teklifi bugün yüce Meclisimize inmiştir.

Peki, olması gereken nedir? Kendileri hakkında kanun çıkarmak istediğiniz muhatapların yani esnafımızın, sanayicimizin, kooperatifçimizin, iş insanlarımızın düşünce ve katkılarını komisyonunda almak; akademisyen ve konunun uzmanlarını da dinlemek gerektiği gibi. Yangından mal kaçırırcasına torba yasa marifetiyle kanun teklifleri Meclise gelmiş oldu. Yani Komisyonumuzda ne bir esnafın sesi duyuldu ne bir çiftçinin sesi duyuldu ne de bir kooperatifin sesi duyuldu. Dolayısıyla usul olarak da yöntem olarak da bu kanun teklifinin bu şekilde Genel Kurula gelmiş olmasını doğru bulmadığımı ifade ediyorum. Bu bize yakışmıyor, bizler milletimizin sesini duyurabilmek zorundayız.

Saygıdeğer milletvekilleri, kanun maddelerine geldiğimizde, Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi kapsamında kooperatiflerimizle ilgili, geçen yıl çıkan bir kanunda süre uzatım talebi yer almaktadır. Yani geçen yıl bu yasayı bir yıllığına uzatmışız. Kamu kurumlarının uygulamada kaldığı eksiklikler burada yasama eliyle telafi edilmeye çalışılıyor. Kanunda kooperatif ana sözleşmelerini 26 Ekim 2024 tarihine kadar yeni kanuna intibak ettirmek durumunda olduğumuz biliniyor. Ancak geline nokta 34.949 faal kooperatiften sadece 3.320 tanesinin intibak ettiği, 5.618'inin ise intibak süresinin devam ettiği görülmekte. Hâlihazırda 26.011 kooperatif intibak işlemlerine henüz başlamamış bile. Mevcut kooperatiflerin sadece yüzde 25'inin yeni dönemi intibak sağlarken geriye kalan ezici çoğunluğun verilen süre içerisinde kanuna intibak sağlayamamış olması vahim bir durumdur. 4 kooperatiften 3'ü intibak edememiş ve sonuç itibarıyla çıkan kanun uygulanamamış. Devlet yönetiminin en önemli özelliği akla ve bilime dayalı olmasıdır, şeffaf ve öngörülebilir olmasıdır. Devlet ciddiyet ister ve daha başlangıçtan kadük kalacak, uygulamada ciddi eksikliklere sebebiyet verecek kanunları çıkarmamaya özen göstermemiz gerekmektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, getirilmek istenen 3'üncü madde ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da öngörülen değişikliklerle birlikte Rekabet Kurumumuzca yapılacak soruşturmalar için tahkikat süresinin yüz yirmi güne kadar kısaltılması öngörülmüyor. Rekabet Kurumu açısından soruşturma sürelerinin kısaltılmasına yönelik getirilen tedbirleri yerinde bulmakla birlikte, soruşturmaya konu olacak şirketlerin yeterli düzeyde soruşturulmaması ciddi hukuki ve idari aksamalara da sebebiyet verecektir. O yüzden, "Bir an evvel Rekabet Kurumu nezdinde soruşturmayı tamamlayıp cezai müeyyide uygulayalım." yaklaşımlarına baştan mahzurlu görüyoruz. "Önce cezayı keselim, gerekçesi arkadaş gelsin" yaklaşımı, "sanığın idamına, bilahare dinlenmesi" tavrı hukuk devletine yakışmayan bir tavidir. Kurumlara olan güvenin kaybolduğu bir ortamda ceza yağdırarak güven inşa edemeyeceğimiz gerçeğini hatırlatmak isterim.

Saygıdeğer milletvekilleri, Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu'yla ilgili, ülkemizin içerisinde bulunduğu enflasyonist koşullarda karaborsacılık gibi, kalitesiz ürünlerin piyasaya sürülmesi gibi, ürünlerin gramajında oynamaların olması gibi, sahte ve kalitesiz ürünlerin piyasaya hâkim olması gibi yan etkilerin de görülmesi kaçınılmazdır. Devlet kurumlarının hem tüketici hem üretici hakları açısından da bu konuları hassasiyetle takip etmesi elzemdir. Yüksek enflasyon ortamında zor şartlarda rekabet eden ticari şirketlerin üzerine idari yönden sopa sallamak doğru ve isabetli bir yaklaşım değildir. Bugün ülkemizde enflasyon varsa bunun suçlusu işveren değildir. Bugün ülkemizde iktisadi yaşam bozulmuşsa bunun suçlusu yatırımcı hiç değildir. Bozulan makro iktisadi dengelerin sokağa yansımalarını idari tedbirlerle çözmeye çalışmak, bataklığı bırakıp sivrisineklerle mücadele etmeye benzer.

Saygıdeğer milletvekilleri, madde 20'de de perakende ticaretin düzenlenmesi hakkında... İktidar yanlısı medyada fahiş fiyatlarla ilgili etkili mücadele edileceğine dair bir algı oluşturulmaya çalışılıyor. Öncelikle şunu belirtmemizde fayda görüyorum: Zabıta tedbirleriyle ekonomi düzelmez. Tekrar söylüyorum: Zabıta tedbirleriyle ekonomi düzelmez. Bu tespitin en önemli ispatı da sizlerin geçmişte yaptığınız uygulamalardır. Son beş yıl içerisinde zabıta tedbirleriyle "enflasyonla mücadele" adı altında yapmadığınız kalmadı. Gün geldi yanınıza kameraları alarak soğan üreticisi depolarını polise filmi sahnelerini aratmayacak görüntülerle basmaya kalktınız. Gün geldi, 2019 yılında yerel seçimlere giderken ülkenin en önemli meydanlarında tanzim satış yerleri açtınız, meydanlarda insanlarımızı kuyruğa girmek mecburiyetinde bırakarak kasa kasa sebze ve meyve satmaya kalktınız, insanlarımız saatlerce o kuyruklarda bekledi. Hatta Sayın Erdoğan seçim meydanlarında "Şimdiki kuyruk yokluk değil, bereket kuyruğu, fırsatçılara ders verme kuyruğu." dedi. 2019'dan bugüne bir daha ne tanzim satış yerlerini gören oldu ne de duyan oldu, sizler de tanzim satış konusunu bir daha ağızınıza almadınız.

Yirmi iki yıldır iktidarsınız ama işinize gelmeyen hiçbir konuda sorumluluk almıyorsunuz. Sizler açısından hep başkaları, hep esnaf, hep millet suçlu. Fakat yirmi iki yılın sonunda bugün ülkede yaşanan ekonomik sıkıntıların sorumluluğunu başkalarına yükleyemezsiniz. Gazeteleriniz, televizyonlarınız vasıtasıyla "stokçuluk", "fırsatçılık" ve "fahiş fiyat" kavramlarını istediğiniz gibi kullanarak ticari hayatın vazgeçilmez unsurları olan çiftçimizi, esnafımızı, tüccarımızı, sanayicimizi zan altında bırakamazsınız. Şunu unutmayın: Bir hukuk devletinde hiç kimse peşin peşin suçlu ilan edilemez. Beraatizimmet asıldır, aksi ispatlanana kadar herkes suçsuzdur. Dün milletin önüne attığınız Gaziantep'teki pazar esnafıyla helalleştiniz mi? Polatlı'daki soğan üreticisiyle helalleştiniz mi? Niğde'deki patates üreticisinden özür dilediniz mi? Trakya'daki ayçiçeği üreten çiftçimizin derdine kulak kesildiniz mi? Bugün Rize'deki çaycıyla, çay üreticisiyle helalleştiniz mi? Tüm esnafı fahiş fiyat artışıyla suçlarken bugün beş yıl öncesine dönük kredilere bile fahiş fiyat koyan iktidar, AK PARTİ Hükümeti değil mi? Bu vesileyle tekrardan hatırlatmak istiyorum: Soğan üreticisi stokçu değildir, patates üreticisi stokçu değildir, çiftçi stokçu değildir, marketler stokçu değildir, enflasyon karşısında sermayesini korumak için önden mal alan esnaf hiç stokçu değildir.

Saygıdeğer milletvekilleri, kanun teklifinin 8'inci maddesinde esnafın pazar yeri kiralamasına yönelik düzenlemeler var. Bizler, komisyon kapsamında yapılan bu görüşmelerde bu düzenlemenin çok sınırlı bir alanı kapsadığını tespit ettik. Ülkemizde 3.631 semt pazarı, 242 üretici pazarı var yani toplamda 3.873 pazar kurulmakta. Türkiye Sebzeciler, Meyveciler ve Seyyar Pazarcılar Federasyonundan aldığımız bilgiye göre, komisyonunda aldığımız bilgiye göre de İstanbul ve İzmir'de 14 adet kapalı pazar yerini kapsayan, sadece 14 pazarı kapsayan bir düzenleme getiriyorsunuz ve bununla fahiş fiyatların aşağıya çekileceğini

iddia ediyorsunuz. Koskoca memlekette 85 milyona hizmet veren sadece 14 kapalı pazar statüsünde yer tespit edilmiş, muhtemelen bizim günlük hayatta karşılaştığımız birçok pazar yeri de idari ve hukuki açıdan kapalı pazar yeri konumunda bile değil. Yani 14 kapalı pazar yeriyle ilgili yapılacak düzenleme takdir edersiniz ki trajikomiktir, Meclisi boş yere yormak demektir. Kaldı ki 14 kapalı pazar yerinden kaç vatandaşımız yararlanabilmektedir? Şayet, pazar esnafımızla ilgili bir düzenleme yapılacaksa esnafımızın ve pazarcımızın tamamını kapsayan bir yasa olmalıdır. Ayrıca, pazarcı esnafımızın bugün karşı karşıya kaldığı tek sorun pazar yeri kira ücretleri de değildir, üreticinin en temel maliyeti bugün mazot, ilaç ve gübre fiyatlarındaki önlenemez yükseliştir, tarladan 3 liraya alınan ürünün pazarda 30 liraya satılmasıdır. Yirmi iki yıldır bir iktidarın sağlıklı, ucuz ve verimli bir gıda ulaşımı altyapısını kuramamış olmasının izahı yoktur. Hal yasası, perakende ticaret yasası gibi önemli yasaların bir türlü çıkarılamamış olması, bütün yaşanan bozuk ekonomik düzenin en önemli nedenleri arasındadır. Şayet köklü bir değişiklik olacaksa hal yasası bir an evvel çıkmalıdır, alışveriş merkezlerine de kapsamlı bir yasal düzenleme gelmelidir, yeni perakendecilik kanunuyla perakende sektörü yeniden düzenlenmelidir. Bu tespiti açıkça yapmalıyız: Bu enflasyon sizin eseriniz, şayet cesaretiniz varsa bu eserinizle de övünebilirsiniz.

Değerli milletvekilleri, sorumlu muhalefet anlayışımızın gereği olarak şu hususların da altını çizmek isterim: Ülkemizin bugün karşı karşıya kaldığını net bir şekilde tespit ettiğimiz sorunlarının halinin altına süpürülmesinden öncelikle vazgeçilmelidir. Türkiye'de bugün yaşadığımız yüksek enflasyonun ana sebepleri, ısrarla uygulanmaya çalışılan yanlış maliye ve para politikasıdır; iş bilmez, güven telkin etmeyen ekonomi yöneticileridir; kaybolan ekonomik güven ortamıdır.

Bugün, millî paramız Türk lirasına olan güven de kaybolmuştur. Sokaktaki insanımızın yaşadığı hayat pahalılığı ile açıklanan enflasyon rakamları arasındaki uçurum, ekonomi yönetimine olan genel güveni sarsmıştır. Bugün, ülkemizde bir adet güven duyulmayan, inanılmayan resmî enflasyon vardır, bir adet de her gün ağır sonuçlarıyla yüz yüze kalınan tenceredeki enflasyon vardır. Vatandaşımız, uygulanan yanlış ekonomik politikaların faturasını her geçen gün ağır bir şekilde ödemektedir. Bugün Türkiye'de enflasyon canavarına gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 5,5'e varan bütçe açığı eşlik etmektedir. Artan bütçe açığını kapatmak için bir dizi önlemler alınmaya çalışılıyor. Buradan uyarıyoruz: Bugün enflasyonla mücadelenin acı reçetesini sabit gelirliyle dayatamazsınız, bu yükü milletin sırtına yükleyemezsiniz. Bugün bu ülkede birileri fedakârlık yapacaksa buna en yukarıdan, en tepeden yani saraydan başlamak gerekliliği vardır.

Kıymetli milletvekilleri, bu koşullar ortadayken iktidarın çözümü vergileri ve cezaları artırmak yolunda bulması, bize bir anekdotu hatırlatmaktadır: Eski Amerika Başkanlarından Ronald Reagan, kendisinin üniversite döneminde ekonomi eğitimi görürken 14'üncü yüzyıl düşünürlerinden, günümüzü de aydınlatan görüşlerin sahibi İbni Haldun'un bir sözünü duymasını aktarır. Reagan "Bir kişiyi takip ettim, dikkatimi çekti, İbni Haldun." diyor ve şu tespitini aktarıyor: "İmparatorluk yükseliş dönemindeyken vergi oranları düşük, gelirler yüksektir; imparatorluk çöküşe geçtiğinde ise vergi oranları artar, gelirler ise düşer." Yani tam da bugünümüzü anlatıyor.

Enflasyonun bir nevi gizli, üzeri örtülü bir vergi olduğu gerçeğini hatırlatmak isterim. Enflasyonun hepimiz uyurken cüzdanımızdaki paranın satın alma gücünü aşırı sinsi bir hırsız olduğu gerçeğinin farkına varmanızı isterim.

Türkiye, bugün yirmi iki yılın sonunda sosyal ve siyasi bir erozyonun içerisinden geçiyor, altımızdaki zemin kayıyor. Güvenlik ve özgürlük dengesinin kaybolduğu bir zaman diliminde, adaletle güven duygusunun sarsıldığı bir ülkede yaşıyoruz. Eğitimli gençlerimiz, geleceğini "ecnebi" dediğiniz memleketlerde arıyor. Dünyanın dört bir tarafından kültürümüze, dilimize, âdetlerimize yabancı milyonlarca sığınmacı, kaçak göçek yollarla ülkemizde yaşıyor ve çalışıyor. Her gün gazete köşelerine, televizyon ekranlarına kanımızı donduran adı cinayetler yaşıyor. Sinan Ateş cinayeti gibi siyasi yönü de bulunan bir cinayetin üstü örtülmeye çalışılıyor. Büyük şehirlerimizde evlenen insan sayısı kadar boşanan insan sayısı da var artık. Geleneksel aile yapımız ciddi tehditlerle karşı karşıya. Çiftçimiz alın terinin karşılığını alamıyor. Esnafımız siftahsız gün geçiriyor. Sabit gelirle çalışan vatandaşlarımızın alım gücü her gün azalıyor. Ekonomik refahı sağlamak gittikçe güçleşiyor. Demokrasinin temel taşıyıcı kolunu orta direk günden güne zayıflıyor. Derin yoksulluk ağları gittikçe yayılıyor. Evlerde tencereler zor kaynıyor. Eğitim kalitesi düşerken eğitim yoluyla sosyal kesimler arasında yukarı yönlü hareket imkânı gün geçtikçe azalıyor. Güvenlik içinde, özgür ve müreffeh bir ülke olma vasfını yitiriyoruz, müreffeh bir Türkiye hedefinden uzaklaşıyoruz. Kamu istihdamında mülakat yoluyla gençler arasında ayrımcılık yapılmaya devam ediliyor. Atanamayan öğretmen sorunu çığ gibi büyüyor. Birileri ağır cezai müeyyidelerle karşı karşıya kalırken, ağır sosyal ve ekonomik bedeller öderken yandaş iş insanları ballı ihaleleri, kolay kredileri, vergi borcu silinme ve ertelemelerini almaya devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım lütfen.

RİDVAN UZ (Devamla) – Bugün çare olarak, maalesef, Hükûmet bize bozulan piyasa koşullarını cezai yaptırımlarla düzenlemeyi teklif ediyor; İbni Haldun'un işaret ettiği patikaya girmiş gibi görünüyorsunuz. Millet adına ümit ederiz ki yol yakinken bu yoldan dönelim.

Yaşanılan ekonomik güven bunalımıyla birlikte ülkedeki üretici davranışları da tüketici beklentileri de tamamen bozulmuştur. Bugün ülkede yaşanan ekonomik sıkıntıların müsebbibi ne üretici ne de tüketicidir; yirmi iki yıldır bu ülkeyi yönetenler, yanlış ekonomi politikalarının faturasını gariban esnafa, çiftçiye, iş dünyasına kesemezler. Deli Dumrul yasalarıyla, geçenden 5 akçe, geçmeyenden 10 akçe alınan köprülerle, esnafa salma salarak zabıta tedbirleriyle bütçe gelir kalemine düşürülerek bu düzenleme yapılamaz; eskiden olduğu gibi narh sistemi devreye sokularak bu iş düzelmez.

Bu duygu ve düşüncelerle Meclisimizi selamlıyor, saygı ve sevgiler sunuyorum.

İyi akşamlar. (İYİ Parti, CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Uz.

Sayın Tanal, yerinizden söz vereyim, talebinizi alayım.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

71.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya uygun olup olmadığına ilişkin hazırladığı raporun İç Tüzük'ün 31'inci maddesinin son fıkrasına göre görülebilir hakkının olmasına rağmen kendisinden gizlendiğine ve konuyla ilgili Oturum Başkanı Sırrı Süreyya Önder'den talebine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Kanun teklifleri verildiği zaman Kanunlar ve Kararlar bir inceleme raporu düzenler, bunun Anayasa'ya aykırı olup olmadığı hususunda bir rapor düzenler. İç Tüzük'ün 31'inci maddesinin son fıkrası da der ki: "Komisyon üyesi olmayan milletvekilleri o raporları görebilir, inceleyebilir." Ben bir milletvekiliyim; düzenlenen bu kanun teklifiyle ilgili, bunun Anayasa'ya aykırı olup olmadığı hususunda Kanunlar ve Kararların inceleme raporunu görmek istiyorum. Benden bu gizlenemez, inceleme raporu, devletin millî sırrı değildir. Gerçekten, her milletvekilinin görmesi gereken bir hususu Kanunlar ve Kararlar benden gizliyor, milletvekillerinden gizliyor.

Onun için, benim sizden istirhamım, bu inceleme raporunun bir fotokopisinin veyahut da inceleme imkânının bana sağlanarak gösterilmesini talep ediyorum sizden.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Tanal, İç Tüzük 31'in son fıkrası, buyurduğunuz gibi, "komisyon üyesi olmasa dahi bütün belgelerini" der. Bu belgeler de sayılır ve bellidir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayılı değil efendim, belli değil orada.

BAŞKAN – İzin verin, izin verin efendim.

Eğer Anayasa'ya aykırılık, uygunluk konusunda bir istifham doğarsa komisyonun üçte 1'inin teklifiyle Anayasa Komisyonundan görüş alınabilir; sizin dediğinize de geleceğim.

Öte yandan, yasa yapma tekniği ve diğer maddelerle uyum, ihtilaf ve benzeri anlamında Kanunlar ve Kararlardan ve Meclisteki değişik uzmanlıklardan komisyonlar ve talep eden her milletvekili istifade edebilir, görüş alabilir, araştırma yapılmasını isteyebilir.

İlkesel olarak ben hiçbir şeyin vekillere nihan olmasını kabul eden biri değilim; her şey ayan olmalı, her şeyi hepimiz görebilmeliyiz, devlet sırrı bile buna dâhil; önce ilkesel olarak kendi tutumumu da böyle açıklamış olayım ama bu bahsettiğiniz mesele istişari olarak bir Komisyon Başkanıyla ya da Başkan Vekiliyle ya da Başkanın görevlendirdiği birisi ile onlar arasındaki bir yazışmadır. Benim görev tanımım içinde var ise eğer böyle bir belge, bunu onlardan alıp size verilmesini sağlamak yok ancak var ise önerebilirim, doğru olan tutum budur, paylaşmanız yerinde olur diyebilirim ama benim çıkarıp size verebilecek herhangi bir tasarrufum yok Sayın Tanal. Zannediyorum açık oldu yeterince.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, o belge şu anda arkadaşların ellerinde, o dosyanın içinde başka bir yerde değil. O dosyanın içinde olması nedeniyle bana onu inceleme imkânını sağlamak, Meclis Başkanı Vekili sıfatıyla size ait. Önceki Meclis Başkanlarından birer tane fotokopilerini aldım, bende bundan önceki geçmiş olan en azından 15-20 tane kanunla ilgili bu inceleme raporu var ama bakıyoruz Kanunlar ve Kararlar Anayasa'ya aykırılıkla ilgili bir hususun tartışılması için mümkün olduğunca bunu gizliyor.

İkinci bir husus. Diyorsunuz ki: Yani "Bu, onlar arasındaki bir istişare." İstişare değil, İç Tüzük'ün hükümleri uyarınca bir kanun yapma mevzuatı, yönetmeliği uyarınca bu raporu düzenlemekle yükümlüdürler. Bunu düzenlemekle yükümlü olduğu için Komisyona geldiği zaman bu rapor olmazsa oradaki Komisyon Başkanının bunu istemesi gerekiyor ve bunlar dosyalarda hazır. Dosyada olan belgelerin hiçbirisi, hangi milletvekili olursa olsun milletvekilinden orada bu raporlar gizlenemez. "İstişare" dediğiniz imzasız olur, resmî olmaz; o resmî, imzalı oradaki Kanunlar ve Kararların hepsinin imzası var Değerli Başkanım. Yani burası netice itibarıyla özel mektuplaşma yeri değil ki dosyasında olsun. Yani özel bir mektubu mu var? Şahsa özgü sevgilerini, saygılarını belirten bir mektup mu var? Yani bu açıdan o inceleme raporunu ben fotokopi anlamında zorlamıyorum çünkü kanun orada diyor ki "Görebilir, inceleyebilir." Ben o görme ve inceleme hakkımı kullanmak istiyorum, kanun bana bu yetkiyi vermiş Değerli Başkanım.

BAŞKAN – Ben sizinle aynı fikirdeyim; ilkesel olarak, bir vekile kapalı hiçbir şeyin olmamasını düşünenlerdenim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Şu anda dosyada, ben dosyayı incelemek istiyorum.

BAŞKAN – Tamam fakat bu, benim görevim değil. Benim görevim...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Efendim, siz bunu...

BAŞKAN – Görev aşımı olur, ben Komisyon Başkanının ya da Komisyonun görev alanına müdahale etmiş olurum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Efendim, şu anda dosya sizin zimmetinizde, sizin tasarrufunuzda. Siz...

BAŞKAN – Benim zimmetimde olan size de dağıtılan, Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ben o zaman bu kürsüyü işgal ediyorum, ben çıkmayacağım buradan. Ben o raporu görmek zorundayım, özür dilerim.

(Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın kürsüye gelmesi)

BAŞKAN – Önermem, önermem.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yok efendim, ben buradan ayrılmayacağım.

BAŞKAN – Bunu...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Size saygısızlık yapıyorsam çok özür dilerim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Şahsınıza özgü değil.

BAŞKAN – Estağfurullah.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yani milletvekillerinden ayrı ayrı özür diliyorum. Ben o zaman buradan ayrılmayacağım.

BAŞKAN – Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.33

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 21.48

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER
KÂTİP ÜYELER : Asu KAYA (Osmaniye), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 81'inci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, demokratik eylemleri desteklediğine ve Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın talep ettiği belgelerin kendisine okutulacağına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki konuşmalara geçmeden, Sayın Tanal burada mı?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) – Gitti.

BAŞKAN – Nereye gitti?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) – Arkaya geçti.

BAŞKAN – Demokratik eylemleri destekliyorum ben. Sayın Tanal'a adı geçen istişari belgenin -zaten ilkesel tutumumu

beyan etmiştim- gösterilmesini rica ettim, sağ olsun arkadaşlar da değerlendirdiler. Benim görevim alıp vermek değil ama rica ettim, yaptılar. Dolayısıyla, Sayın Tanal'a o belge okutturulacak deyip devam edelim.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan ve Denizli Milletvekili Şahin Tin ile 86 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2138) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 110) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Abdurrahman Başkan'a söz veriyorum.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, süreniz yirmi dakikadır.

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz Türk milleti; görüşmekte olduğumuz Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, tarihi boyunca sahip olduğu jeopolitik ve jeostratejik konumu ve dinamik ekonomisiyle uluslararası arenada her zaman aktif bir ticaret merkezi olmuştur. Küresel ekonomiyle ticaret uygulamalarının hızla dönüştüğü bir dünyada ticaret politikalarının uygulanmasına yönelik tedbirlerin alınması, ülkemizin ekonomik büyümesi için önemli katkılar sağlayacaktır. Bu nedenle, görüşmekte olduğumuz Türk Ticaret Kanun Teklifi'yle, ticari hayatta yaşanan gelişmelere uygun olarak muhtelif konulara ilişkin ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi hedeflenmiştir.

Ülkemizde geçmişinin Osmanlı'ya uzandığı kooperatifçiliğin Türkiye'deki ilk uygulaması 1863 yılında devlet eliyle kurulan memleket sandıklarıyla başlamıştır. Yüzyıllar önce memleket sandıklarıyla başlayan lonca, imece gibi tarihimize ait sosyoekonomik örgütlenmelerle milyonlarca kişiye istihdam sağlayan ve bugün itibarıyla çok önemli bir ekonomik büyüklüğe ve sosyal ağa ulaşan kooperatifçiliğimizin daha ileriye gitmesi ve bu alanda yaşanan sorunların giderilmesi, daha etkin yapılara ulaşabilmesi bakımından görüşmekte olduğumuz kanun teklifi oldukça önem arz etmektedir.

Bu kanun teklifinin ilk 2 maddesiyle ilgili olarak, Kooperatif Bilgi Sistemi kaydı gerçekleşmeyen ortakların veri eksikliklerinin giderilmesiyle kooperatiflerin yönetimi daha etkin bir hâl alacaktır. Kooperatif Bilgi Sistemi, ortakların kimlik bilgileri ve pay sahiplik oranları gibi bilgiler içerdiğinden, bu bilgilere erişim sağlanması kooperatiflerin faaliyetlerini planlama ve yönetme sürecinde büyük kolaylık sağlayacaktır. Eksik veya hatalı veriler yanlış kararlar alınmasına neden olabilir ve performansları olumsuz yönde etkileyebilir. Bu eksikliklerin giderilmesiyle doğru ve güncel bilgilere dayalı kararlar almak mümkün olur. Ayrıca, veri eksikliklerinin giderilmesiyle ortaklıkların hakları da korunmuş olacaktır. Veri eksikliği nedeniyle kâr dağılım gibi finansal izlemlerde yaşanacak haksızlıkların önüne geçilmesi, ortakların kooperatif faaliyetlerine katılımını sağlamak ve demokratik süreçlere dâhil etmek için böyle bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılacak olan düzenleme kooperatiflerimizin itibarının artmasına, toplumda güven ve saygınlık kazanmalarına, şeffaf ve hesap verebilir bir duruma gelmelerine yardımcı olacaktır. Düzenlemeyle kooperatiflerin yönetimi daha etkin hâle gelecek, daha sağlıklı sürdürülebilir bir faaliyet alanı oluşacaktır. Geçiş sürecinin tamamlanamadığının tespit edilmesi hâlinde ise Ticaret Bakanlığınca birer yıl olmak üzere 2 defa süre uzatımı da yapılabilecektir, buna rağmen geçiş sürecini tamamlayamayanlar hakkında adli ve idari para cezaları da uygulanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; lisanslı depoculuk, tarım ürünlerinin modern altyapıya sahip depolarda sağlıklı ve uygun koşullarda kalite kriterleri korunarak depolanmasını ve bu ürünlerin Türkiye Ürün İhtisas Borsası üzerinden elektronik ortamda alınıp satılabilmesine imkân sağlayan bir sistemdir. Bugün itibarıyla lisans alan 192 lisanslı depo işletmesi, 46 ilde yer alan 270 tesiste lisanslı depoculuk faaliyetini yürütmektedir. Faaliyete geçen lisanslı depoların kapasitesi ise 10,3 milyon tona ulaşmıştır. Ayrıca, Bakanlıktan kuruluş izni almış ancak faaliyete geçmemiş 273 şirketin tamamının lisans alması durumunda ise ülkemizin toplam lisanslı depo kapasitesi 26 milyon tonu geçecektir.

Kanunda öngörülen önemli değişikliklerden biri de hiç şüphesiz ki tarım ürünleri lisanslı depo işletmeleri ve yetkili sınıflandırıcılar, tarımsal ürünlerin depolanması, sınıflandırılması ve ticaretine ilişkin önemli bir rol oynamaktadır. Bu kurumların faaliyetlerinin kanunda öngörülen aykırılıklara yönelik caydırıcılık ve etkinlikle yürütülmesi tarım sektörüne birçok fayda sağlamaktadır. Birincil olarak, lisanslı depo işletmeleri ve yetkili sınıflandırıcılar aracılığıyla tarım ürünlerinin depolanması ve sınıflandırılması standartlara uygun şekilde gerçekleştirilmektedir. Bu sayede ürünlerin kalitesi korunmakta ve tüketicilere güvenli ürünler sunarak aykırılıkların tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin alınmasıyla birlikte tüketicilerin sağlığı ve güvenliği de korunmuş olacaktır. Ayrıca, lisanslı depo işletmeleri ve yetkili sınıflandırıcılar aracılığıyla yapılan denetimler sayesinde piyasada haksız rekabetin önüne geçilmiş ve adil bir ticaret ortamı sağlanmış olacaktır.

Bu kurumlar, tarım ürünlerinin depolanması ve pazarlanması süreçlerinde verimliliği artırmaktadır. Ürünlerin uygun koşullarda depolanması bozulma riskinin azalmasına ve uzun süre saklanabilmesine olanak sağlayacaktır, bu da üreticilerin ürünlerini değerinde satmasına imkân sağlayacaktır. Lisanslı depo işletmeleri ve yetkili sınıflandırıcıların neticesinde tarım sektöründe güvenilir veriler de elde edilebilecektir.

Tüm bunlar göz önüne alındığında, kanunda öngörülen aykırılıklara yönelik caydırıcılık ve etkinlikle yürütülebilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu sayede tarım sektöründe pazarlarda güvenlik sağlanmakta, ticaret ve verimlilik sağlanarak üreticilerin ve vatandaşlarımızın çıkarları korunmuş olacaktır.

Değerli milletvekilleri, ürün ihtisas borsalarında gerçekleştirilen işlemlerden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesini ve oluşabilecek zararların tazminini sermaye piyasası mevzuatına benzer bir yaklaşımla sağlayabiliriz. Bu amaçla, Bakanlık tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde ürün ihtisas borsaları veya takas merkezleri olarak garanti fonu oluşturulması faydalı olacaktır. Teminat alınması ve garanti fonu oluşturulması işlem yapacak olan tarafların güvenliğini artıracaktır. Ürün ihtisas borsalarında yapılan işlemlerin güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla teminat alınabilecektir. Teminat alınması neticesinde işlem yapacak tarafların taahhütlerini yerine getirmesi sağlanır ve böylece riskler minimize edilmiş olur. Oluşturulacak olan garanti fonu, işlem yapacak tarafların olası zararlarını da karşılayabilecektir. Garanti fonu piyasada meydana gelebilecek daralmalardan kaynaklı riskleri azalttığı gibi, tarafları da korumuş olacaktır. Ürün ihtisas borsalarında teminat alınması ve garanti fonu oluşturulması piyasa istikrarını da sağlamış olacak, böylece daha fazla yatırımcının piyasaya katılmasını teşvik edecek ve likiditeyi de artıracaktır. Böylelikle, düzgün bir şekilde piyasanın oluşması da sağlanmış, kayıt dışı olan ürünler de kayda geçirilmiş olacaktır. Likiditenin artması ise daha etkin bir fiyat keşfi sağlayacaktır. Tüm bu önlemler yaşanabilecek finansal krizlerin etkilerini azaltacak ve sistemin sağlam bir yapıya oturmasına da yardımcı olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle yapılması öngörülen değişikliklerle, Reklam Kurulunda falcılık, büyücülük, POS tefeciliği gibi dijital alanda yaşanan yanıltıcı ve aldatıcı reklamlar ile haksız ticari uygulamalara

karşı daha etkin mücadele edilebilecektir.

Son zamanlarda özellikle internet sitelerinde "deepfake" reklamlarla sesleri ve görüntüleri kopyalanan kişiler yatırım yapmanın ne kadar kolay ve kârlı olduğunu anlatmaktadırlar. Örneğin, Selçuk Bayraktar'ın görüntüsü ve sesiyle konuşan bir kişi, işsiz ve borçlu bir adamın reklamdaki şirkete yatırım yaparak bir haftada binlerce lira kazandığını, lüks bir hayata kavuştuğunu söylüyor. Reklamın sonunda yatırım yapmak isteyen kişilerin bir telefon numarasını araması isteniyor ancak bu numarayı arayanlar maalesef, kredi kartını ve parasını dolandırıcılara kaptırmış olmaktadır. Daha önce de Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı adına sahte reklamlar yapılmıştı, bu tür örnekleri daha da çoğaltabiliriz. Ödeme işlemlerinden mal ve hizmet ticaretine kadar ekonominin her alanında yaşanan dijitalleşme karşısında, tüketicinin korunması amacıyla etkin ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilmesini sağlaması için bu teklifin son derece önemli olduğunu da bir Komisyon üyesi olarak buradan belirtmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizin bildiği üzere Covid-19 pandemisinden bu yana Rusya-Ukrayna savaşı ve Orta Doğu'daki gelişmeler başta olmak üzere yaşanan jeopolitik ve uluslararası gerilimler, küresel ölçekte yaşanan enflasyonist süreç tüm dünyada fiyatlama politikalarında birtakım dengesizliklere neden olmuştur. Bu süreçteyse piyasa oluşumunda arz talep dengesiyle aşılamayacak piyasa aksaklıklarının olduğu ve birçok ürün grubunda fiyat artışlarının olduğu da gözlemlenmiştir. Özellikle başta gıda olmak üzere toplumun beslenme, sağlıklı yaşama ve korunma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak için zorunlu olan mal ve hizmetlerde görülen fahiş fiyat artışları ve stokçuluk girişimleriye piyasa dengesine zarar vererek vatandaşlarımızın mağduriyet yaşamasına sebep olmaktadır.

Görüşmekte olduğumuz teklifle idari para cezası tutarlarını artırmış ve idari yaptırımların kapsamını genişletmiş olacağız. Teklif Genel Kurulumuzda kabul edilip kanunlaştıktan sonra, Ticaret Bakanlığımız tarafından, bir takvim yılı içinde en az 3 defa stokçuluk yaptığı tespit edilen üretici, tedarikçi ve perakende işletmelere altı güne kadar kapatma cezası verilebilecektir.

Tam da yeri gelmişken Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin grup toplantılarımızdaki şu tarihî sözlerini bir kez daha hatırlatmak istiyorum. 8 Mart 2022 tarihli, pandemi sürecinden yeni çıktığımız grup toplantımızda Sayın Genel Başkanımızın stokçular için söylediği aynen şu ifadeler vardır: "Bugünkü riskli ve sisli gündem akışı içinde bilhassa stokçuluk ve spekülasyon yaparak haksız kazancına haysiyetsiz kazanç eklemenin hesabını yapan damgalı ahlaksızların tekrar bitleri kanlanmıştır. Bunlarda vatan sevgisi yoktur, bunlarda Allah korkusu yoktur, bunların utanmaları da kalmamıştır. İnsanımızın refahına, kesesine, gıda güvenliğine ket vuranların gözünün yaşına bakılmamalıdır."

7 Nisan 2022 tarihinde ise bir kez daha şu tarihî çağrıda bulunmuştur: "Stokçuluk kanalıyla cebini ve cüzdanını düşünenler ülkesine ve milletine nankörlük ve namertlik yapan fırsatçılardır. Bizim, fırsatçılığı, karaborsacılığı geçim kapısı görenler değil, faziletli duruşa ve basirete sahip olanlar baş tacımızdır. Çıkan enflasyon el birliğiyle indirilecektir. Dün yaptık, gene yaparız, hayat pahalılığın üstesinden millî birlik ve dayanışma ruhuyla geliriz." Yani özetle ifade etmek gerekirse Milliyetçi Hareket Partisinin bu konudaki tutumu ve tarafı her zaman açık ve net olarak vatandaşımız olmuştur ve olmaya da devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; günümüzde tüketim alışkanlıklarımız değişse de vatandaşlarımızın pazar yerlerindeki alışveriş yapma alışkanlıkları değişmemekte, pazar yerleri gerek geleneksel yapıları gerekse vatandaşlarımıza taze sebze ve meyve ulaşmasını sağlaması sebebiyle hâlen yoğun rağbet görmektedir. Gelişen ve büyüyen Türkiye'deki şehirlerimizin modernleşmesiyle pazar yerleri de günümüz koşullarında daha modern, daha rahat alışveriş yapılan alanlara dönüşmüştür. Ancak kapalı pazar yerlerindeki satış yerlerinin sınırlı aynı hak yöntemiyle, pazarcılık mesleğinde olmayan kişilere verilmesi ve bu yerlerin pazarcı esnafımıza yüksek bedelle tekrar kiralama masasının pazarcı esnafımızın satış yeri maliyetlerinin de artmasına neden olduğu görülmüştür. Yani gerçek pazarcı değil bu işin ticaretini yapanlara pazar yerlerini vermeyeceğimizi de burada belirtmek istiyorum. Bu nedenle kapalı pazar yerlerinde sınırlı aynı hak tesisiyle kiralama usulünün kaldırılmasına yönelik değişiklik yapılmasına gerek duyulmuştur. Yapacağımız değişikliklerle pazar yerlerinde bulunan satış yerlerinin yalnızca tahsis usulüyle kullanılması ve böylece pazar esnafımızın maliyetlerinin de azalması sağlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken bir ziraat mühendisi olarak diyorum ki: Çiftçiler toprağa hayat veren kahramanlardır, tarım sadece insan hayatı için değil ülke ekonomisi için de son derece stratejik önemi haiz bir sektördür. Tarım alanında sürdürülebilirliğin devam etmesinde şüphesiz ki çiftçilerimizin katkısı çok büyüktür.

Bu duygu ve düşüncelerle, alın terleriyle toprağa hayat veren çiftçilerimizin 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'nü kutluyor, ekranları başında bizi izleyen aziz Türk milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (MHP, AK PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Başkan.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Hakkâri Milletvekili Sayın Öznur Bartin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Bartin.

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

"..."(*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Öncelikle getirilen bu torba kanun teklifinin bir de yapım tekniğinde iktidarın antidemokratik yöntemleri bir kez daha tercih ettiğini belirtmek istiyorum. İktidarın antidemokratik torba kanun tekniği tercihinin bir yansıması da görüşülecek olan bu teklifin Komisyon aşaması ve öncesinde görülmüştür. Söz konusu Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Komisyon sürecine gelmeden toplumun ilgili kesimlerinin temsilcileri olan odalar, sendikalar, dernekler veya demokratik kitle örgütlerinin görüşlerinin alınmadığı ve Komisyonunda, alt komisyonlarda da yeteri kadar tartışılmadığı bir gerçektir. Dolayısıyla AKP iktidarının geçmiş dönemlerde de alışlagelmiş uygulamalarının bir devamı olarak getirilen bu teklif, birçoğu sermayedarlara avantaj ve kolaylık sağlayacak düzenlemeler içermektedir. Çünkü iktidar kendisini emekçiye, çiftçiye, üreticiye, yoksula, halka değil bir grup yandaş karşı borçlu görüyor, onların ihyası için çabalar harcıyor, sermayedarların taleplerini önceliyor.

Bu kanun teklifi vesilesiyle bir kez daha belirtmek gerekir ki AKP iktidarının yasa yapım süreçlerinde geliştirdiği bakış açısı ve takındığı tutum doğru değildir, çözümcül değildir, halkların yararına değildir; Meclisin sarayın ve bir grup sermayedarın istekleri doğrultusunda noter makamı hâline getirilmiş olması ise halk iradesine hakarettir.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifine dair birtakım eleştiri ve önerilerimizi Komisyon sürecinde dile getirdik, burada da bir kez daha vurgulayacağız. Sanayi ve Teknoloji Komisyonuna getirilen ilgili yasa teklifinin en çarpıcı düzenlemesi, fahiş fiyat ve stokçuluğa getirilecek cezalara ilişkin 20'nci maddede yer alan düzenlemedir. Teklife bakınca iktidarın halkı manipüle etmeye devam ettiğini bir kez daha görüyoruz. Enflasyonun bu denli can yakıcı olmasının ve kalıcı hâle gelmesinin sebebi sanki iktidarın

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

kendi yanlış tercihleri ve yanlış ekonomi politikaları değilmiş gibi, enflasyona esnaf ve küçük üretici sebep oluyormuş gibi, cezai yaptırımları artırarak sorunu çözeceklerini iddia etmektedirler. İktidar bu durumla sorumluluktan kaçıp üreticiyi tek sorumlu gösterme, günah keçisi yapma çabasına girmiştir ancak iyi biliyoruz ki iktidarın ilgili kanun değişikliği gerekçesinde belirttiği üzere, fahiş fiyat artışlarına gittikleri ve stokçuluk yaptıkları için esnaf, satıcı ve üretici cezalandırılınca enflasyon sorunu çözülmeyecektir. Küçük esnaf cezalandırılınca ne döviz kuru düşecek ne de üretimin ithalata bağımlılığı sona erdirilecektir. Bir kez daha vurgulamakta fayda görüyoruz; asıl sorun esnafın zammı veya stokçuluk değil uyguladığınız yanlış ekonomik, politik tercihlerinizdir. Enflasyondaki artışı fiyat artışı için fırsata çevirenlere ceza verilmesine elbette karşı değiliz. Karşı olduğumuz durum, iktidarın bunu bir enflasyonla mücadele programı gibi sunmasıdır; iktidarın sorumluluktan kaçması, yanlış yöntemlerle yanlışta ısrarcı olması ve muhalefetin, halkın sesine kulak tıkmamasıdır. Evet, Türkiye'de yüksek enflasyonun sebebi fahiş fiyatlar değil, sermayenin gölgesinden çıkamayan, iş birliği şirketlerin vergi borçlarını silen, ülkeyi dünyanın en büyük gelir eşitsizliklerine sahip ülkelerden biri hâline getiren bu iktidardır. Yurttaşların hakkı olan tüm kaynaklar heba edilmemeli, birilerine peşkeş çekilmemeli, ancak ve ancak halkın yararına kullanılmalıdır. Üretim esas alınmalı, kaynaklar adil, eşit dağıtılmalıdır. Hukuk herkes için işletilmeli, yasalar, kanunlar herkese eşit uygulanmalıdır. Yoksulluğun, işsizliğin, ekonomik krizin, enflasyonun bu denli derinleştiği bu dönemde fırsatçılık, stokçuluk gibi ahlak dışı durumlarla baş etmenin yöntemi toplumsal ahlakı ve barışı korumaya, geliştirmeye, kalıcı hâle getirmeye dönük adımların atılmasıyla mümkündür. Evet, yapılacak kanuni ve yasal düzenlemeler toplumsal ahlak zemininde oluşturulduğu ölçüde çözümü güçlendirir, kalıcı hâle getirir. Bu nedenle, bu kanun teklifinde olduğu gibi, esnafa, üreticiye kimi cezai yaptırımlar getirmekle, kimi oyun ve manipülasyonlarla sorumluluğu üstünden atma çabası ahlaki olmadığı gibi kalıcı bir çözüm de değildir, ancak ve ancak iktidarın süregelen aldatmacalarının bir diğer örneğidir. Şatafat ve lüksü itibar olarak gören, üreticiyi hedefe koyan ve sadece kendisinden olanı koruyan bir anlayış tasarruftan söz edemeyeceği gibi stokçuluk, fırsatçılık gibi ahlak dışı uygulamalarla mücadele konusunda da toplumu ikna edemez.

Değerli milletvekilleri, dünyayı etkisi altına alan pandeminin ardından yükselmeye başlayan enflasyonun en çok hissedildiği sektörlerden biri de yiyecek, içecek gibi hizmet veren sektörler olmuştur. Örneğin, yaşanan hayat pahalılığı ve geçim sıkıntısı lokanta, kafe, restoran sahipleri ile müşteri konumundakileri karşı karşıya getirmiş durumdadır. Kafe ve restoranlarda fahiş fiyata yaptırımlar hakkında Cumhurbaşkanı Erdoğan caydırıcı tedbirler vurgusu yaparak "Aşırı kâr hırsı dizginlenmediği müddetçe ne kadar maaş artışı yaparsanız yapın sorun devam edecektir. Taviz veremeyiz, üzerine üzerine gideceğiz. Milletimizin fahiş fiyat yükünün altında ezilmesine asla müsaade etmeyeceğiz. Bunu kim yaparsa yapsın bedelini fazlasıyla ödeyecek." demişti. Konuya ilişkin bir kanun teklifiyle, fahiş fiyat uygulayanları caydırmak için cezaların yükseltilmesi öngörülmüyorken, işletmeciler fiyat artışlarına yönelik tepkiyi Hükûmet yerine restoran ve kafelere yönlendirmenin gerçekçi bir yaklaşım olmadığını savunmuştur. Ancak gıda, personel, kira, elektrik, doğal gaz maliyetlerindeki artışlar ortadayken bu durumun temel nedenini sadece fırsatçılıkla geçiştiremezsiniz. 2020 yılında kıymanın kilosu 42 lira iken 2024 yılına gelindiğinde yüzde 895 artışla 376 TL olmuş, yine, tavuk eti 2020 yılında 15 TL iken 2024 yılında yüzde 707 artışla 106 TL olmuştur. Gazlı içeceklerde de yüzde 625 oranında bir artış söz konusudur ve bu fiyatlar her geçen gün artmaya devam etmektedir. Artan maliyetler karşısında fiyatların sabit kalması da pek mümkün değilken yapılması gereken, emekli, asgari ücretli başta olmak üzere sabit ücretlilerin maaşlarının o oranda yükseltilmesidir. Evet, sorunun genel ekonomik politikalar, üretim sürecine yönelik maliyet artışları ve enflasyon gibi birçok dinamiğinin olduğu, tüketim üzerinden yapılan tartışmaların yüzeysel kalacağı bir gerçektir. Ayrıca, bu kanun teklifinde stokçulara uygulanan cezaların artırılması öngörülmektedir.

Bir kez daha söylüyoruz: Ülkedeki kötü ekonomik koşulların sebebi stokçuluk değil, bu iktidarın yanlış politikalarıdır, tercihleridir, ranta, savaş aktardığı kaynaklardır. Öncelikle sormak gerekir ki stokçuluk ile depoculuğu birbirinden nasıl ayırt edeceksiniz? Çünkü geçmişte soğan, patates depolayanlara; mevsim şartları, dağıtım ve ulaştırma imkânı gereğince belli bir süre depolarında tutmak zorunda kaldıkları ürünlerden kaynaklı olarak insanlara; depolara, üstelik devlet güvencesinde olan depolara, işletmelere, çiftçilere, firmalara cezalar kesilmiştir. Peki, neden depolara bu cezalar kesiliyordu? Bu depoların stokçu olmadığı bilindiği hâlde, içinde bulunulan ekonomik krizin sorumlusu olduklarını gizlemek için asıl amaçları hedefi şaşırtmaktı. Şimdi de bu cezalar yetmezmiş gibi, yine aynı niyetle, hedef şaşırtarak stokçulara uygulanan cezalar artırılıyorken üstüne bir de kapatma cezası getirecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) – Fiyatlardaki kontrolsüzlüğün, otomatiğe bağlanan zamların, okula aç karınla giden çocukların, çöpten ekmek toplayanların, evine ekmek götüremediği için canına kastedenlerin sorumluluğunu başka kesimlerin üzerine atmakla kendinizi temize çekemezsiniz. Ülkede yaşanan her sorunun vebali de sorumluluğu da sizindir, hesabını da siz vereceksiniz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bartin.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Şırnak Milletvekili Sayın Ayşegül Doğan.

Buyurun Sayın Doğan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA AYŞEGÜL DOĞAN (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Tabii, bugün sergilediğiniz performans için de ayrıca teşekkürler. Daha çok konuşan bir Parlamento umarım mikrofon kapatanlara da örnek teşkil eder demek istiyorum; tekrar teşekkürler.

BAŞKAN – Rica ederim.

AYŞEGÜL DOĞAN (Devamla) – Sayın milletvekilleri, Genel Kurulu selamlıyorum.

Önce bir anmayla başlamak istiyorum. Aradığı adalete ulaşmadan aramızdan ayrılan bir kişi daha var bugün, bir cumartesi insanını daha kaybettik. Berfo anadan sonra Fatma Kırbayır da kardeşi Cemil Kırbayır'ın dinmeyen acısıyla hepimize veda etti. Kendisini saygıyla anıyoruz ve tüm cumartesi insanlarına ve dostlarına sabır diliyoruz; adalet arayışlarına da buradan güç kattığımızı ve selamladığımızı bir daha belirtmek isterim.

Aslında, Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde söz almış bulunmaktayım ama ben, tüm Türkiye'yi ilgilendiren bir davanın eşliğinde olduğumuz için bu kanuna dair değil, Kobani davasına dair konuşmak istiyorum. Tüm Türkiye'yi ilgilendiriyor, niye ilgilendiriyor, nasıl ilgilendiriyor; sizlere bunu anlatmak istiyorum. Hiç merak ettiniz mi, bu kürsülerde sizlerle birlikte oturan, şimdi burada Meclis Başkan Vekilliği yapan, sizin gibi seçilmiş, sizin gibi seçildiği insanlar tarafından sorumluluk yüklenmiş ve o sorumluluğa karşın onlara oy verenlerin beklentilerinin olduğu yani seçildikleri yerlerde irade kabul edilen insanlarla ilgili bu dosyada ne var, niye en az yedi buçuk yıldır hapisteler, niye en az 108 kişiyi ilgilendiriyor ve neden bu kadar ağır cezalar isteniyor? Hiç merak edip baktınız mı bilmiyorum. Bu sorum tabii, özellikle iktidar blokuna ve onlara ait sıralara ama her zaman olduğu gibi çoğunluğu boş olan sıralar. Kobani'de ne oldu diye bir hatırlatma yapmayacağım çünkü hepimiz bunun bir "tweet" meselesi olmadığını biliyoruz, hatta en çok da sizler gayet iyi biliyorsunuz; Kobani davası bir "tweet" atma meselesi değil, bir "tweet" meselesi de değil, dolayısıyla olayı buraya indirgemeyelim, buradan

bakmayalım. Hukuki bir yorum ya da "Vay efendim, hukuken şöyle oldu." "Özel talimatlı mahkemeler yok." "Adil yargılanma hakkı sağlanıyor." "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği kararlar uygulanıyor, bunlara saygı duyuluyor." "Yok, efendim, hakikati kaçırmamak ya da kamuoyundan gizlememek için özel bir kampüste bu duruşmalar görülüyor." falan demeyeceğim, gerek duymuyorum bunlara çünkü gök kubbe altında Kobani davasıyla ilgili söylenmedik hiçbir şey kalmadı, dolayısıyla Kobani davasının ne olduğu, neden devreye konulduğu ve yarın öbür gün ucunun kimlere dayanabileceği de umarım ilgili insanların da malumudur. Dolayısıyla ben buradan malum olan bazı şeylerin ilamına hiç girmeyeceğim, "mış" gibi yapmayacağım. Hukuk varmış gibi yapmaya gerek yok, buna kimse aldanmaz. Niye? Hukuk olsa infaz süresi dolan mahpuslar binbir gerekçeyle engellenmezdi. Bakınız, üç yılda en az 384 tutsağın tahliyesi engellenmiş; infazlarını doldurmalarına rağmen özgürlüklerine kavuşamıyorlar. Hukuk işleseydi biz bugün İmralı'da uygulanan bir tecridi bu kadar çok anlatmak durumunda kalmazdık. Yine, hukuk işleseydi bugün uygulanmayan AYM ve AİHM kararlarından bahsediyor olmazdık. Yine, hukuk işleseydi şayet Gezi davasından, Soma, Çorlu, 10 Ekim katliamlarından bu şekilde bahsetmez, adalet sağlanmış, bir nebze de olsa acılı insanların ağırları, yüreklerine saplanan o ağır hafiflemiş, hafifletilmiş olurdu ama değil hafifletmek, her şey gün geçtikçe daha da çok ağırlaştırılıyor. Hâl böyleyken hangimiz, kim Kobani davasının bir kumpas davası olmadığını söyleyebilir? Artık zaten "kumpas" tanımlaması dahi Kobani davasındaki yargılama boyunca ortaya konan tutumu ifade etmeye yetmiyor, kumpas hafif kalıyor. Eğer Kobani davası çözüm sürecinden bir intikam alma aracı değilse nedir; eğer çözüm sürecinden bir intikam alma aracıysa acaba iktidar partisi bir gün bu davanın ucunun kendilerine kadar ulaşabileceğinin farkında mı? Çözüm sürecinde muhatap alınan yalnızca HDP'li siyasetçiler miydi? Ayrıca, Kürt meselesinin diyalog yoluyla çözümünü istemek nasıl kriminalize edilebilir? Kim bu çemberin dışında kalabilir sevgili arkadaşlar; soruyorum. Dolayısıyla bütün ülke bu kararlar birlikte bir şeyin sonu ya da başlangıcı şeklinde bir eşikte. Bu kavşak nasıl alınacak? Buradan kimse şöyle demesin: "Yargı kararları yargı bağımsızlığı olduğu için yargı tarafından alınıyor." Böyle bir şey yok, bunu Kobani davasında gördük.

Ayrıca, bakın, bunu başka nerelerde gördük, nasıl değişmiyor? Kapsamı genişliyor ama değişmeyen bazı şeyleri de hatırlatmak istiyorum. Bir intikam aracı değil ya, kaldırılan idam yerine ağırlaştırılmış müebbet hapis gibi bir cezayla yargılıyorsunuz insanları. Özel yetkili mahkemelerde bir siyasi partiyi, aslında bir siyaset yapma anlayışını ve bir siyaset felsefesini yargılıyorsunuz. Üstelik bu, yalnızca bunu temsil edenlerle de sınırlı kalmıyor, kar topu gibi büyüyor, tüm ülkeye yayılıyor. Ve bakın, ben size bir örnek vereceğim, bir pasaj okuyacağım, bu Parlamentoda yapılmış bir konuşmayı hatırlatacağım size; tipatip aynı. Sevgili Orhan Doğan -aynı zamanda babam- tarafından yapılan bir konuşma; 2 Mart 1994 tarihinde bu Parlamentoda, bu kürsüde dokunulmazlık oylaması sırasında yaptığı savunmadan yalnızca bir pasaj okuyacağım: "Sevgili arkadaşlar, sadece burada değil, Türkiye'de toplumsal uzlaşmayı ve iç barışı istemeyen güçlerin başlattıkları psikolojik savaş kampanyalarıyla devletin resmî televizyonlarında günlerce teşhir edildik. İnanılması mümkün olmayan komplo ve senaryolarla henüz siz yargılamadan kamuoyuna 'suçlu' olarak sunulduk. Basın, medya ve bir kısım kamuoyunun ön yargılarıyla karşı karşıya kaldık. Mitinglerde, meydanlarda 'linç edilmesi gereken insanlar' olarak tanıtıldık, hedef gösterildik. Yanı başımızda bombalar patladı, arkadaşlarımız öldürüldü; hakaretlere maruz kaldık. Devletin resmî televizyonlarına çıkarılan savcı ve asker katili, sözüm ona, korucu başlarına kendi ana dilimizle yani Kürtçe küfür ettirdik 60 milyon insanın huzurunda. Bu Parlamentoda, burada tartışılması gereken sorunlar Genelkurmayda, Millî Güvenlik Kurulunda, kapalı kapılar ardında tartışıldı. Ordunun DEP'ten rahatsız olduğu sürmüş olarak yayımlandı, milletin bizden rahatsız olduğu iddia edildi. Sürekli tecrit edilmeye çalışıldık. Savunma yapmak üzere Karma Komisyona çağırıldığımızda dokunulmazlıkların kaldırılması kararının zaten Parlamento dışında verildiğini belirtmiştim ve ben bu Parlamento dışı iradeye dikkat çekerek ifade vermeyeceğimi, Komisyona olan saygım nedeniyle de ifade vererek alet olarak kullanmayacağımı anlatmıştım. Tarih, işte bugün, işte dün beni haklı gösterdi."

Bu, uzun; burada süremin elverdiği kadarıyla paylaşabildim ama bakın, karıncayı dahi incitmeyeceğini gayet iyi bildiğiniz insanları "katil" olarak lanse ettiniz. Üstelik, bu parti, bizim partimiz o insanların kimler tarafından öldürüldüğünün araştırılmasını defalarca bu kürsüden ifade etti, dile getirdi, talep etti; reddettiniz. Gayet iyi biliyorsunuz ki Kobani kumpas davasında yargılanan insanlar bir karıncayı dahi incitemezler ama sizler aynı yöntemlerle, 1994-2024... Üstelik çoğu partilimiz olan, dostumuz olan -Kobani protestolarında hayatını kaybeden insanlardan bahsediyorum, bunu söyleme ihtiyacı dahi hissetmiyorum ama- bildiğimiz, tanıdığımız bu insanları, kendi acımızın katili, müsebbibi gibi göstermeye çalıştınız kamuoyuna. Hangi hakla, neden? Bir rövanş davası değilse nedir bu, neyin intikamı alınmak isteniyor? O yüzden Türkiye çok önemli bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞEGÜL DOĞAN (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

AYŞEGÜL DOĞAN (Devamla) – Çok teşekkürler, hemen tamamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bu korku neyin korkusu biliyor musunuz? Demokratik siyasetten vazgeçmeyen, ısrar eden, bu kararlı duruşumuza karşı duyduğunuz bir korku ama buradan bir kez daha seslenmek istiyoruz: Karar ne olursa olsun bu demokratik siyasetten vazgeçmeyeceğiz. Duyulan korku, düşünce ve ifade özgürlüğüne karşı duyulan korkudur. Duyulan korku, örgütlenme özgürlüğüne karşı duyulan korkudur. Demokratik siyasette ısrar edenlerden, inatla vazgeçmeyenlerden korkuluyor ama şunu da bilmenizi isterim ki Kürtler başta olmak üzere bu siyasette ısrar edenler bu toprakların gözleridir, tutsak edenlerse karanlıkta kalmak isteyenlerdir ve onları tutsak ederek bütün ülkeyi karanlıkta bırakmak isteyenlerdir; bu yüzden buna yaklaşım bir turnusol kağıdıdır.

Teşekkür ederim.

Genel Kurulu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Doğan.

Birleşime son defa on dakika ara vereceğim.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 22.29

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.42

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER : Asu KAYA (Osmaniye), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 81'inci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum. 110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin tümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kocaali Milletvekili Sayın Nail Çiler'e söz veriyorum.

Sayın Çiler, süreniz yirmi dakikadır.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – On beş dakikada tamamlarsa da seviniriz.

BAŞKAN – Evet, teşvik primi var!

Buyurun Sayın Çiler. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bugün 14 Mayıs, Eczacılık Günü'nü ve Dünya Çiftçiler Günü'nü de kutluyorum.

Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin genelini değerlenmek üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım.

Gecenin bu saatinde Komisyonunda anlattığım bir fıkra ile başlamak istiyorum. “Konuşan Balık” hikâyesini izninizle anlatmak istiyorum.

Garson, lokantadaki müşteriye, ismarladığı balığı getirir fakat bir süre sonra balığa hiç elini sürmediğini görür. Bu müşterinin balığa dik dik baktığını görür, görünce sorar: “Balığı neden yemiyorsunuz?” Adam “Şimdilik onunla konuşuyorum.” der. Garson şaşırır “Konuşuyorsunuz ha, balık dilinden anlıyor musunuz?” der.

KADEM MÊTE (Muğla) – Karadeniz fıkrası Hocam bu.

NAİL ÇİLER (Devamla) – Evet.

“Elbet anlıyorum.” der. “Peki, balık ne söyledi size?” der. “Ben bir hafta önce denize ayak kabımı düşürmüştüm, balığa sordum ‘Ayakkabılarımı gördün mü?’ diye. Balık da dedi ki: ‘Efendim, ben yirmi gün önce denizi terk etmiştim.’” (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bugün, gerçekten hal yasası çıkmadan, perakende ticaret yasası çıkmadan, marketler yasası gözden geçirilmeden, alışveriş mağazalarının yani AVM’lerin yasası gözden geçirilmeden üzerinde tartıştığımız bu konuları konuşmak hiç de doğru bir şey değil.

Şimdi üzerine tartıştığımız konu, teklif yine torba kanun şeklinde hazırlanmıştır. İktidara buradan bir kez daha çağrıda bulunuyoruz: Bu torba kanun sevdasını bırakmanız lazım. Beş farklı konuyu tek kanuna sıkıştırmak yerine daha çok çalışalım, ayrı ayrı gelsin önümüze, sağlıklı bir kanun yapma süreci geçirelim.

Evet, dün, Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek kamuda tasarruf tedbirleri paketini açıkladı; bu tasarruf paketi de öncekiler gibi sembolik bazı adımlardan ibaret. 2023 yılının yaz ayında tasarruf paketi zaten açıklanmıştı. Cari açığın kapanmasında, ekonomik refahın sağlanmasında, enflasyonla mücadelede anlamlı adımlar atılmasında müspet sonuçlar alamadık. Memuru, işçisi, emeklisi, toplumun büyük kesimi zorlukla yaşamaya çalışıyor, çok ciddi bir yoksullaşma var. Hızla artan enflasyonla yaşamaya çalışmak nasıl bir şey? Siz vatandaşlarımızı enflasyonla yaşamaya alıştırdınız.

Kamuda tasarruf yapılması önemli ancak bu tasarrufları hangi kalemlerden yapıyorsunuz? Tasarruf beklentisi 100 milyar lira. Bugünün başağı çok ama içinde tanesi maalesef yok. Verimliliği artırıyor muyuz? Size sadece bir örnek vereyim: “Kamuda servis kullanımı kaldırılacak.” dedi Sayın Bakan. Servis kullanılmadığında metropol şehirlerde trafik ne hâlde olacak? Vatandaşlarımız kendi aracını kullandığı zaman yakıt kullanımı, zaman kaybı; bunlar israf sayılmıyor mu? Verimlilikten uzak atılan adımlar tasarruf sayılmaz; kusura bakmayın, şimdi, bugün görüştüğümüz kanun teklifi de bu şekilde. Verimlilikten uzak, yapısal değerlendirmelerin yapılmadığı popülist bir yaklaşımla hazırlanmış. Kanun teklifiyle fahiş fiyatla mücadele edeceğinizi açıklıyorsunuz. Bu kanun teklifi hal, perakende ticaret, AVM, zincir marketler, lisanslı depoculuk alanlarında kapsamlı düzenlemeler getirmiyor. Sadece cezaların katlanmasıyla kanuna uyum amaçlı olarak bazı sürelerin uzatılmasını ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararını kısmen karşılamayı amaçlıyor. Kanun teklifi yüksek gıda enflasyonuna ve üreticiden sofraya kadarki asıl maliyet artışlarına bütüncül bir çözüm içermiyor.

Gıda fiyatlarındaki artışın sebebi nedir, bu fiyatların bu seviyeye çıkmasına sebep olan şey nedir; biz buna odaklanmalıyız. İki gün önce... G20 ülkeleri içinde gıda enflasyonu en yüksek 2’nci ülke Türkiye, dünyada 3’üncüyüz ve savaştaki Rusya’nın gıda enflasyonu bizden daha düşük. Covid döneminde dünyada gıda fiyatları arttı, evet ancak sonra düşüşe geçti, bizde neden düşmedi?

Stokçuluğa ve fahiş fiyata kesilen cezanın yetersiz olduğunu, gıda fiyatlarındaki artışların nedeninin pazar tezgâhlarındaki yüksek kira bedelleri olduğunu varsayan bu teklif sorunun merkezine odaklanmamıştır; zincir marketlere, tarladan rafa kadar ulaşan o geniş zincirdeki sorumlulara... Bu sorun buna eğilmeden çözülemez. Gıda enflasyonunun arkasında tarım, hayvancılık politikaları, ticaret politikası, yanlış faiz ve ithalat politikası, hatalı teşvikler ve eksik desteklemeler, bir türlü kapsamlı şekilde hazırlanıp Meclise getirilemeyen hal ve perakende ticaret yasaları mevcuttur.

Market sektöründe tekelleşme var, bunu hepimiz biliyoruz. Toplam market sayısı 52 binden fazladır. Gıda perakendesinin yüzde 62’si zincir marketlerin elinde, pazar payının yüzde 80’ini bunlar kontrol ediyor. Ülkemizde kontrolsüz bir zincir market yığını var; her 400 kişiye 1 market düşüyor Türkiye’de, Avrupa’da bu rakam kaç kişi biliyor musunuz? 3.500 kişiye 1 market düşmekte.

Değerli vekiller, ben iş dünyasından gelen bir milletvekiliyim, iş dünyasının temsilcisi olarak birçok kez marketler yasasının çıkmasını ilgili makamlara yazdık ama sonuç alamadık. Şimdi biz bunu halledemezsek bu teklif fahiş fiyata çare olmayacaktır. Sorunun kaynağına inmiyoruz; bakın, 2021 yılında, biz, yine marketler yasasını tartışıyorduk. O dönem ne deniliyordu: “Getirilecek yasal düzenlemeyle zincir marketlerin ekmek üretmesinin, tütün ve tütün mamullerini satabilmesinin önüne geçilecek, artık tütün ürünlerini ve ekmeği bakkallar satacak.” Üç yıl geçti, ne oldu bu sözlere? Komisyonunda söyledim, bakın, bir zincir marketten gece ekmek almak zorunda kaldım, aldığım ekmek 59 lira 90 kuruş! Bunun tavan fiyatı yok. Bu zincir marketler gıda ürünlerinin dışında elektronik eşya satıyor mu? Satıyor. Telefon satıyor mu? Satıyor. Sigara satıyor mu? Satıyor. Ekmek satıyor. Bu teklifte bununla ilgili bir düzenleme yok. Eğer biz çatlağı tamir etmek yerine sadece siva yaparsak -bizim duvarı güçlendirmemiz lazım- o duvar çöker ve o duvarın altında kalmak zorunda kalırız.

Üzerinde konuştuğumuz kanun teklifi gıda fiyatlarındaki artışın sebebinin pazar tezgâhlarının yüksek kira bedeli olarak görüyor, bunu anlamak mümkün değil. Kapalı pazar yerleri şu anda ülkemizde 14 adet. Yani 86 bin nüfusun olduğu yerde 14 adet kapalı pazar var. 2010 yılı öncesi kurulmuş toptancı hâllerinde rant alanına dönüştüğü ifade edilen tezgâhların satış yerlerinin aracısız kiralınması için bir düzenlemeye gidiliyor. Kapalı pazar yeri nedir, nasıl tarif ediliyor; bunu da anlayamadık, buna karşı çıkmıyoruz ancak “Gıda fiyatlarındaki artışa pazar tezgâhlarının yüksek kira bedeli neden oluyor.” diyen yaklaşıma karşı çıkıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Sorunların hiçbirini görmeyen bu yaklaşımı kabul etmiyoruz. Gıda fiyatlarındaki pahalılığı konuşurken akaryakıt ve enerji fiyatlarını, gübre fiyatlarını, lojistik maliyetini, zirai ilaç maliyetini gündeme getirmeyen bir tartışma bize göre yok hükmündedir ve sonuç alınmaz.

Değerli milletvekilleri, daha önce, 2021 yılında bir taslak kanun teklifi hazırlanmıştı. 2021 yılında hazırlanan Perakende Ticaret Kanun Teklifi neden gündeme getirilmiyor? O taslak metinde en azından bazı yapısal öneriler mevcuttu. Şu an görüştüğümüz kanun teklifi sorunu çözmekten çok uzak 24 maddelik bir torba teklif. Sorunun kaynağına değil geçmişte cezaları katladığı hâlde enflasyon ve ürüne erişim sorununa çare olamayan kanun maddelerine odaklanılmıştır. 10 bin TL’yle başlayan cezalandırma süreci bu teklife maalesef 12 milyon TL’ye dayanmış, stokçuluğun bir takvim yılında en az 3 kez tekrarı hâlinde ise

Bakanlık takdiriyle -tekrar ediyorum- altı güne kadar işletmeye kapatma önerilmiş. Mevcut ekonomik durumda hiç kimse tüm malını rafa koyamaz, esnaf bugün sattığını yarın alamıyor aynı fiyata. Siz ucu açık bir tanımla 3 kez stokçuluk yapanın altı güne kadar işletmesini kapatacaksınız; bu, keyfiyete açık bir hükümdür. Peki, piyasada fiyat belirleyen zincir marketlere bir yaptırım var mı? Alışveriş mağazası lobisine bir yaptırım var mı? AVM'ler metrekare üzerinden ve cirodan kira alıyorlar, buna "Dur!" diyebiliyor musunuz? Değerli milletvekilleri, piyasada üç beş tane zincir market aralarında anlaşılıyor, malın fiyatını belirliyor; buna bir yaptırım uygulayacak mıyız? Çiftçi hakkı olan millî gelirden yüzde 1'lik payını alamıyor, hayvanına bakamıyor, tarlasına giremiyor. Sanayici bankanın yolunu unuttu, bankanın; yüzde 60-65 faizle kim yatırım yapabilir? Kimse yatırım yapamıyor, fabrika kuramıyor, üretim merkezi açamıyor; yatırım olmazsa maliyet nasıl düşürülür? (CHP sıralarından alkışlar) Maliyetler düşmeden fiyatlar düşmez. Bugün her evde, her yerde fiyatlar konuşuluyor arkadaşlar, her yerde. Siz maliyet düşürmeden fiyat düşürmeye çalışıyorsunuz, böyle bir model dünyada yok. Bu şekilde cezaları artırarak, maliyet düşürmeden dünyanın neresinde sonuç alınmış, bir örneği var mı, gösterebilir misiniz?

2021'de konuştuğumuz taslak teklifte AVM ve zincir marketlerin bir gün kapalı kalması gündemdeydi, bugün neden bu tekliften vazgeçildi? 2021'deki taslakta zincir marketler belli koşullar altında bütün mamulleri, mobilya, telefon, elektronik ve beyaz eşya satamayacaktı; elimizdeki metinde bunların hiçbirini ama hiçbirini yok. Bugün konuştuğumuz teklif zincir marketlere dokunmadan cezalara odaklanmıştır. "Zincir marketlerinin ayrıcalığı nedir?" diye Komisyona özellikle sormak istiyorum, dokunulmazlıkları mı var acaba? Samimiyseniz bizim kanun tekliflerimiz var; ben de aralık ayında kanun teklifi vermiştim, Komisyonda bekletiliyor bu teklifler, bu teklifleri neden tartışmıyoruz? (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, enflasyonda düşüş ve sürdürülebilir bir büyüme düzeyi için en büyük kaynak olan gıdanın yanı sıra ulaşım, konut, lokanta ve otel sektöründeki yüksek fiyat artışlarının önüne geçilmesi gerekmektedir. Bunu yapmak için ya bir teşvik vereceksiniz ya da özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi oranlarını yeniden düzenlemeniz gerekiyor. Bir dönem gerçekten faydalı teşvikler veriliyordu ancak son dönemde böyle bir şey söylemek mümkün değil. İktidar, maliyetleri düşürmek yerine enflasyonla mücadele etmek için ceza yazma yöntemini tercih ediyor. İktidarın her zaman üretici, tüketici, esnaf ve vatandaş suçlamasını asla kabul etmiyoruz. Fahiş fiyatın bu noktalara gelmesi bir sonuçtur, önlem alamayan AK PARTİ iktidarının ekonomi, tarım ve ticaret politikası asıl nedendir. Ülkemizin büyük bir ekonomik genişleme yaşadığı dönemde yatırımlar doğru şekilde yapılsaydı bugün böyle önlemler almaya çalışmayacaktık. Yapmaya çalıştığımız şey işe yararsa bu arada bunu da kabulleneceğiz ama işe yarama şansı yok mu yok.

Bakın, 2019 yılında soğan, patates depolarını "stokçuluk" adı altında kamera eşliğinde bastınız, baskınlar yaptınız, tanzim satışa başladınız, tanzim satış kuyrukları oluşturdunuz. Aradan tam beş yıl geçti, eğer yaptığınız doğru olsaydı bugün bu kanun teklifini konuşmuyor olacaktık.

Değerli milletvekilleri, vatandaşlarımız sabah dörtte, dört buçukta ucuz kıyma alabilmek için Et ve Süt Kurumunun önünde sıraya giriyor. Ben bundan bir milletvekili olarak utanıyorum, üzülüyorum. Vatandaşlarımız pazarda çıkma meyve, sebze topluyor; bunları görmüyor musunuz? Çocuklar süt içemiyor. Eğer cezayla fahiş fiyat sorunu çözülüyorsa, çocuklar süt içebiliyorsa, emekli, asgari ücretli evine kıyma alabiliyorsa, et alabiliyorsa bu kanun hemen geçsin ama çözülüyor. Eğer sorun esnafın pahalı satması ise alışveriş Tarım Kredi marketlerinden yapalım, oradaki fiyatlar nasıl? Bugün uğradım, Tarım Kredi markette aynı makarna 22 TL, zincir marketlerin birinde 15 TL; 1 kilogram peynir Tarım Kredi marketlerinde 115 TL, zincir markette 119 TL; yorumu size bırakıyorum.

Esnafa hibe yerine faizli kredi vererek piyasayı öldürdünüz. O da yetmedi, bugün esnaftan yeni faiz güncellemesi istiyorsunuz. Biz pandemide yaşadık hep birlikte, mecburen kapanma süreci yaşadık. Esnafımız kepenk kapattı, elektrikli eşya satan da kapattı, fırıncı da kapattı, manav da kepenk kapattı. Birçok esnafımız bu sebeple iflas etti ama bu zincir marketler ekmek de sattı, buzdolabı da sattı, telefon da sattı, otomobil de sattı. Hadi yanlış mı, söyleyin bunu? (CHP sıralarından alkışlar) "Mahalledeki Bakkal Ahmet'i koruyacağız." dedik, maalesef iflas ettirdik. 2023 yılı Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetelerinden bulabilirsiniz, 111.576 esnaf maalesef kepenk kapattı. Bizim bu zincir market lobisiyle mücadele etmemiz lazım. Fiyatı bunlar belirliyor, oyunu maalesef bunlar kuruyor.

2022'de dönemin Bakanı Sayın Mehmet Muş market temsilcilerini çağırıp zam yapılmamasını istedi. Peki, bugüne kadar ne değişti? Fahiş fiyatla mücadele etmek için bu kanun teklifini tartışıyoruz ama fahiş fiyat nedir, onu tartışmıyoruz. Fahiş fiyatın ne olduğunu açıklamayan bir düzenleme var elimizde. Anayasa Mahkemesi de bu sebeple daha önce yapılan düzenlemeyi iptal etmiştir. Kanunda açıkça tanımlanmadan, neyin fahiş fiyat olduğunu veya stokçuluk olduğunu belirtmeden bir başka ceza mekanizmasına dönüşme riskini taşıyor. Anayasa Mahkemesi tam da bu aşırı takdir yetkisi nedeniyle düzenlemeyi 1 Ağustos 2023'te iptal etmiştir, Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulunun yasada açıkça belirtilmeyen bir tanım ve yetkiyle üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarına yönelik düzenlemeler yapamayacağına hükmetmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bu düzenlemeyi şimdi yeniden kanunlaştırmak istiyoruz. Bu sorunu kökten çözemeyen önlemlerle maalesef bir yere varamayacağız. Komisyonda da söyledik, fiyat etiketlerindeki yükseliş mağaza kapatılarak çözülemez. Kapsamlı bir hal yasasına, perakende ticaret yasasına, marketler yasasına, kapsamlı AVM düzenlemesine ihtiyacımız vardır. Lisanslı depoculuğu geliştirmeden, il ve ilçe bazlı teşvik modelini oturtmadan, doğru tarım politikasını yerleştirmeden, ithalat bağımlılığını azaltmadan, maliyetleri düşürmeden fahiş fiyatla, gıda enflasyonu ile mücadele etmek mümkün değil. Sadece ceza keserek bu sorunla mücadele edemeyiz.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifiyle Kooperatif Kanunu'na 2021 yılında eklenen KOOPBİS sistemine geçiş hükmü için ilave süre tanınıyor. Kooperatif Bilgi Sistemi düzenlemesi 2021'de yapıldıktan sonra sisteme kayıtlar için 2023'e kadar süre verilmişti; Bakanlık, yetkisini kullanarak süre bitiminde altı ay daha uzattı. Evet, uzatılabilir ama Nisan 2024 itibarıyla bu KOOPBİS'e veri girmekle yükümlü kooperatiflerin yüzde 45'i maalesef sisteme henüz hiç veri girememiştir. Şimdi, iki yıl daha süre veriyoruz, veri girişini sağlamak yerine süre uzatıyoruz. İki sene sonra bir daha burada bu kanunu yapmayacağımız ne malum, tekrar konuşmayacağımız. Bu, verimli bir yasama çalışması değil. Teklifle ek süre alınmazsa veri girişini kanuni süresinde yapmayan kooperatiflerin ortalama dörder yönetim kurulu üyesi olduğunu var sayarsak 92 bin kişiye yaklaşık 1 milyar lira idari para cezası ve üç aydan iki yıla kadar hapis uygulanacaktır. Bu, elbette istemediğimiz bir durum ancak burada meslek odalarımız bakanlıkla birlikte çalıştırılabilir ve talep eden kooperatiflere teknik destekte bulunabilir. Bu çalışmanın hızlıca tamamlanması mümkün. Bu şekilde ilgili madde yeniden değerlendirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, bir diğer maddeyle Rekabet Kuruluna atama ve ünvan değişikliğinde çok geniş yetki vermek isteniyor. Bakın, Anayasa Mahkemesi bu düzenlemeyi de iptal etmişti. Rekabet Kurulu soruşturmalarında süreyi bir ayla sınırlandırıyor. Günü uzatın, belge istenecek, yazışmalar olacak, yeterli süreler olması lazım. Zaten cezayla ilgili tutarlarda sıkıntı var. Hep en yüksekte ceza kesiliyor. Burada sadece cezalandırma amaçlı bir düzenleme yapılmaması gerekli. Ürün ihtisas borsalarında müşterinin verdiği yetkiye bağlı olarak müşteri hesaplarındaki nakit alacak bakiyelerinin nemalandırılması konusunda Komisyonda tatmin edici bir yanıt alamamıştık. Komisyon Başkanımız çalışacaklarını söylemişti. Bu nemalandırma konusu nedir? Nemalandırmadan elde edilen gelir, aracı şirkete değil bir sosyal yardım fonuna aktarılma daha iyi olmaz mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayalım lütfen.

NAİL ÇİLER (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sonuç olarak, kanun teklifinin bütününe baktığımızda, teklif, market raflarında yaşanan sorunları gidermekten uzak, yapısal hiçbir düzenleme içermeyen, sorunun sadece birkaç meslek grubundan kaynaklı olduğunu iddia eden bir yaklaşımla gerçekten uzak bir teklif olduğunu görüyoruz. Halkın derdine derman olmayan, üreticinin sorunlarını çözmeyen, maliyetleri düşürmeyen bu teklife olumlu yaklaşmamız mümkün değildir.

Teklifte sorunlu gördüğümüz maddelerle ilgili vereceğimiz önergelerin dikkate alınmasını temenni ediyorum. Evet, piyasada gezen tavuk çok ama yumurta yok. Perakende ticaret yasasının ve hal yasasının Meclis gündemine bir an önce gelmesi gerekir.

Unutmayalım, sürdürülebilirlik uzun bir yolculuktur der; Genel Kurulu saygı ve sevgiyle selamlarım. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çiler.

Değerli arkadaşlar, birleşime iki dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 23.03

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 23.05

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER : Asu KAYA (Osmaniye), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 81'inci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

110 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından alınan karar gereğince Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşleri sırasıyla görüşmek için 15 Mayıs 2024 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:23.07